

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Leto XXXIV

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Nauk za v prihodnje

Ob vseh ugodnih rezultatih in presežkih norm na deloviščih slovenskih in jugoslovanskih brigadirjev je čutiti tudi precejšen zalogaj grenkobe. Problem, na katerega z letošnjim letom opozarjajo na republiški in občinskih konferencah ZSMS, seveda ni nov in tudi ne velja zgolj za nekaj mladinskih delovnih akcij. Nepopolne brigade z neustrezno sestavo so že prej odhajale na delovišča, le da se s prvim pojavom okrnjenosti brigad občinske konference niso spopadle že prvega dne, pač pa so čakale, da se je uprašanje zaostri.

Mladinske delovne akcije niso le trije meseci fizičnega dela na trasah, udarništvu in politično usposabljanje. Je tudi resna in zahtevna organizacijska predpriprava, ki traja vse leto. Centri za mladinske delovne akcije pri občinskih konferencah, ki se ukvarjajo s sestavo brigad in novačenjem brigadirjev po šolah, delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, pa so vse doslej očitno računali na nesporno zavest mladih za prostovoljno prizadevanje na nerazvitih področjih. Za spodbudo te zavesti pa so očitno storile premalo, sicer se tik pred zdajci, ko je na primer na akcijo odhajala maloštevilna brigada, ne bi spraševali po odgovornosti tistih, ki so zadnji hip odpovedali.

Pa verjetno ne gre razmišljati le o zavesti! Mladi, ki se danes odločajo za udeležbo na mladinski delovni akciji, prav gotovo niso slepi entuziasti, pač pa o brigadi kot možnosti izkoriščanja počitnic razmišljajo tudi nekoliko realneje. Studentje in dijake se uprašajo, ali jim bo udeležba pri mladinskem prostovoljnem delu priznana kot obvezna počitniška praksa, delavci, ali jim bodo odsotnost z dela šteli kot izredni plačani dopust ali ne. In ne nazadnje tudi delovna organizacija, preden odobri določeno število brigadirjev, razmisli o ekonomskih posledicah delavčeve odsotnosti.

Če vse te okoliščine spremlja že organizacijska neusklajenost med samimi organizatorji brigad, potem se resnično ni čuditi problemom, ki nastajajo. S pripravo brigad se za zdaj ukvarjajo le centri za mladinske delovne akcije, širše torej občinske konference ZSMS. Le-te potem iščejo sodelovanja z drugimi organizacijami, ki mladini bolj »delajo uslug« kot pa resnično sodelujejo z njo na tem področju. Tudi to se je že zgodilo, da je delovna organizacija ali krajevna skupnost sama sestavila brigado, ki je občinska konferenca ni načrtovala. S tem je bila slednja precej oškodovana, saj je vse od začetka zbiranja brigadirjev računala na določeno število mladih iz združenega dela, oziroma krajevne skupnosti.

Ko tega problema ne bi ocenjevali enostransko in se sklicevali le na zavest ter grozili z zaostritvijo odgovornosti za posameznike, pač pa bi dosledno in poglobljeno analizirali vzroke, ki so rodili sedanje krizo, bi bil to že prvi korak rešitvi. Prava presoja razlogov za sedanje stanje, po drugi strani pa morda še pritegnitev drugih dejavnikov v organizacijo mladinskega prostovoljnega dela, sta nujnosti, s katerima se bodo morali v kratkem soočiti centri za mladinske delovne akcije po vseh občinskih konferencah.

D. Žlebir

40-letnica poljanske vstaje

Brez nje ne bi bilo dražgoške bitke

Prihodnjo nedeljo bo v Poljanah proslava ob 40-letnici poljanske vstaje, ko je decembra 1941 odšlo v partizane 325 mož fantov iz Poljanske doline. Vstajo je omogočila izredno dobro organizirana mreža OF – 129 udeležencev poljanske vstaje je delovalo v dražgoški bitki

Poljane – V središču vasi opravljajo zadnja dela pri urejanju spominskega parka NOB, kjer bo prihodnjo nedeljo, 13. septembra, ob 40-letnici poljanske vstaje, ob 10. uri osrednja proslava v počastitev 40-letnice poljanske vstaje. Srečanje s srečanjem vseh domicilov enot Gorenjske, mladine in drugih občanov. Pričakujejo več kot 5000 udeležencev. Osrednji motiv novega spominskega parka NOB je 20 kvadratnih metrov velika meša, ki jo slika domačin, akademski slikar Ive Šubic in jo sestavlja 30 likov oziroma prizorov poljanske vstaje.

Proslava bo še enkrat obudila spomin na znamenito poljansko vstajo decembra 1941, ko je odšlo iz Poljanske doline v partizane 325 mož

in fantov, od tega 260 samo iz območja tedanjih občin Poljane in Javorje, skupno pa iz 48 vasi. Kot sta na ponedeljkovi tiskovni konferenci povedala prvoborec, Tone Peternej-Igor in vodja poljanske vstaje narodni heroj Maks Krmelj-Matija, je k tako množičnemu odzivu na odhod v partizane največ pripomoglo delovanje političnih aktivistov na terenu, ki so neumorno gradili in vzpostavljali mrežo OF. Jeseni 1941 so organizatorji že uspeli na območju tedanjih občin Poljane in Javorje razširiti mrežo OF skoraj v vsako vas, kar je omogočilo, da je sorazmerno veliko ljudi bralo tiste nekaj izvodov Slovenskega poročevalca, ki so ga lahko dobili. Tako je uspela OF že tedaj med ljudmi

ustvariti takšno razpoloženje, da so mnogi samo pričakovali, kdaj jih bo vodstvo poklicalo v partizane. Med ljudmi je namreč OF uspela s široko razvejanim organizacijsko-političnim in agitacijsko-propagandnim delovanjem ustvariti prepričanje, da se v trenutku, ko bo objavljeno po vaseh, da je prišel čas za vstajo in izgon okupatorja, vsi za orožje sposobni fantje in moške odzovejo partizanski mobilizaciji in se vključijo v borbo proti okupatorju.

Takšna pripravljenost in razpoloženje se je še stopnjevalo potem, ko se je konec oktobra 1941 na Mohorju zbral Cankarjev bataljon in začel izvajati razne akcije. Tedaj je bilo v Cankarjevem bataljonu že od 60 do 70 borcev in teden za tednom so se vrstili napadi na sovražnika. Še posebno močan odmev, ki je še razplamtel razpoloženje prebivalstva za sodelovanje z OF, je bil velik uspeh Cankarjevega bataljona 12. decembra 1941 v Rovtu, kjer je potolkel nemško policijsko patrolo in kjer je na snegu obeležal 46 Nemcev. Od tam je prišel bataljon v Poljansko dolino, kjer se mu je pridružila 6. decembra ustanovljena Poljanska četa.

Gorenjsko vojaško in politično vodstvo je namreč ocenilo, da je v Poljanski dolini ustvarjen največ pogojev za splošno oboroženo vstajo in sicer glede na razpoloženje med ljudmi in široko razmahnjeno mrežo OF. Zato so odšli v noči na 22. december po vseh vaseh patrole, ki so jih vodili domači aktivisti in označevale po vaseh, da je prišel čas za vstajo. Pozivu se je odzvalo 274 mož in fantov, 51 pa jih je s tega območja odšlo v partizane že prej.

Poljanska vstaja je ključnega pomena za nadaljnji razvoj partizanskega gibanja na Gorenjskem, preprečila pa je tudi izselitev iz Poljanske doline. Brez nje ne bi bilo legendarne dražgoške bitke, saj je od skupno 220 borcev Cankarjevega bataljona, ki se je v Dražgošah spopadel z Nemci, bilo kar 129 udeležencev decembrske poljanske vstaje.

L. Bogataj

Zgleden primer solidarnosti

Železničarji zbrali denar za sodelavca

Kranj – Temeljna organizacija združenega dela za promet Jesenice preko sindikalne konference Železniškega gospodarstva začela akcijo za zbiranje sredstev za svojega upokojenca postaje Kranj Luko Vukšića. Luka Vukšić, zdaj živi v mestu Prnjavor v Sloveniji, je bil dvajset let zaposlen pri železniških železnicah, leta 1971 pa začel delati kot skladiščnik na kranjski železniški postaji. Pred nekaj letoma se je 38-letni skladiščnik invalidsko upokojil, ker je bil zbolel in zdaj redno hodi na opešalo. Da bi lahko odšel na opešalo ledvic v Moskvo, so delavci kranjske železniške postaje, ki sodi v temeljno organizacijo združenega dela za promet Jesenice, dali pooblastilo, da zberejo nekaj denarja za sodelavca.

Na kranjski železniški postaji je zaposlenih 76 delavcev, ki so takoj dovoljno prispevali 10.600 dinarjev in dali pobudo za zbiranje denarja po vseh temeljnih organizacijah železniškega gospodarstva. Akcija je naletela na velik odziv, saj je naletela na konferenco osnovnih organizacij sindikata železniškega gospodarstva. Tako so skupaj slovenski železničarji zbrali še 107.168 dinarjev, delavcu pa je za zdrav-

ljenje dala še nadaljnjih 100.000 dinarjev tudi skupščina občine mesta Prnjavor, kjer je Luka Vukšić stalno prijavljen.

Med železničarji takšne solidarnostne akcije niso nekaj novega, saj so vedno pripravljeni prispevati denar za pomoč prizadetim delovnim ljudem ali sodelavcem. Tokrat, ko so zbrali denar za bolnega upokojenega sodelavca, pa so spet pokazali izjemen čut stanovskega tovarišstva in solidarnosti.

D. Sedej

Odprt prizidek k vrtcu na Trati

Še so prosta mesta

Na Trati so odprli prizidek k vrtcu in v njem je prostora za več kot 100 otrok – Trenutno sta dve igralnici še prazni – Letošnje cene so enake lanskim – Za vrtec so skoraj polovico denarja prispevali delovni kolektivi

Škofja Loka – V ponedeljek je bil praznik za otroke in starše iz Škofje Loke in okolice. Na Trati so se odprla vrata novega prizidka k vrtcu, v katerem je prostora za več kot sto otrok. Prizidek je občinska skupnost otroškega varstva zgradila s pomočjo delovnih organizacij, ki so prispevale denar in to YU – Bandag

in Avtokovinar iz Alpetoura, EGP, Gorenjska predilnica, Instalacije, Iskra TGA Reteče, Jelovica, Kroj, Lokainvest, LTH, Loka, Nama, Odeja in Termika.

Gradnja vrtca je veljala okoli 15.720.000 dinarjev oziroma 13.350.000 dinarjev, če izvzamemo popravilo in obnovo kotlovnice, ki je grajena za potrebe vrtca in osnovne šole Cvetko Golar na Trati. Nekaj manj kot polovico potrebnega denarja so prispevale omenjene organizacije združenega dela, 638.000 din pa je prispevala vzgojnovarstvena organizacija iz sredstev amortizacije, drugo pa je prispevala skupnost otroškega varstva.

V novih, lepih in svetlih igralnicah, je prostora za več kot sto otrok. Vendar pa sta zaenkrat dve igralnici še prazni, čeprav je še pred letom kazalo, da so potrebe po organiziranem varstvu otrok veliko večje. Morda je prav splošno mnenje, da se vse draži in da so vse dražje tudi oskrbnine, čeprav se letos v škofjeloški občini niso dvignile, pripomoglo k temu, da starši iščejo druge oblike otroškega varstva. V vrtcu se bodo potrudili, da igralnici ne bosta dolgo prazni in že pripravljajo različne druge oblike predšolske vzgoje in bodo tako širili dejavnost tudi na otroke, ki ne hodijo v vrtec.

Čeprav so sedaj ugodili vsem prošnjam za sprejem otrok v vrtec pri skupnosti otroškega varstva menijo, da jih to ne sme uspravati. Vrtec ni le varstvo za otroke, temveč ima tudi velik vzgojni pomen, zato je treba težiti za tem, da bi prav vsi predšolski otroci obiskovali vzgojnovarstveno ustanovo, saj jih tam najbolj pripravijo na vstop v šolo.

L. Bogataj

V nedeljo na Brdo

Brdo – Vse je nared za vrhunsko konjeniško prireditev na Brdu, združeno z otvoritvijo novega hipodroma s kasaško stezo, tribunami, boksi za

konje in drugimi spremljajočimi objekti. Po prijavah sodeč se nam v nedeljo popoldne obetajo zanimivi boji, saj bomo na štartu osrednje »Spominske dirke maršala Tita« videli vse najhitrejšje jugoslovanske 3-do 12-letne kasače. Prireditelji bodo ob 13. uri pričeli Aveniki in trboveljska godba. Slavnostni otvoritvi hipodroma bo sledil pisan spored kasaških dirk. Organizacijski odbor jih je imenoval po bližnjih gorah, le tekmi konjskih dvovpreg je nadel ime Matija Gubec. Med odmorom šestih dirk se bodo predstavili lipičanci iz Lipice. Nagradni sklad za vse dirke je 245 tisoč dinarjev.

Prireditev velikega kasaškega tekmovanja – konjeniški klub in rejni center Brdo – uresničujeta z otvoritvijo hipodroma in z izvedbo nedeljske tekme Titovo željo, da bi vrata Brda odprli vsem ljubiteljem konj in konjeniškega športa.

C. Z.

Jeseničani darujejo kri

Jesenice – Danes, 4. septembra, se je v jeseniški občini začela letošnja krvodajalska akcija. Za krvodajalce z Jesenic je na Zavodu za transfuzijo rezerviranih šest dni, tako da bodo po razporedu krvodajalci lahko darovali kri še do petka, 11. septembra.

88 dreves za Tita

Bohinjska Bistrica – Delavci tovarne usnja iz Kamnika so pred kratkim dali pobudo za Titov spominskih dreved v Bohinjski Bistrici. Posadili naj bi 88 dreves. Dreved bi uredili ob muzeju Tomaža Godca, kjer je tudi usnjarski muzej. Ob tej hvalavredni akciji kamniških usnarjev so razpravljali že avgusta v krajevnih skupnostih Bohinjska Bistrica skupaj s predstavniki Tovarne usnja iz Kamnika in jo podprli. Dogovorili so se, da bo akcijo vodila krajevna skupnost, ki bo v dogovoru z občinsko konferenco Socialistične zveze Radovljica zagotovila potrebne načrte, pobudniki iz Kamnika pa bodo poskrbeli za nabavo drevesnih sadik in za vsa opravila za ureditev parka.

JR

Pohod na Ratitovec

V nedeljo, 6. septembra, planinsko društvo za Selško dolino Železniki organizira rekreativni pohod na Ratitovec. Pohoda se lahko udeležijo vsaki, ki upošteva red organizacije. Za dvakratno udeležbo prejme udeleženec bronasto značko, za štirikratno srebrno značko in za šestkratno udeležbo zlato značko. Pohod bo ob vsakem vremenu. Dostop na Ratitovec je možen z več strani. Smer si lahko udeleženci sami izbirajo.

9. STRAN:

Slikanica Obveščevalec Vučko

Po krajšem premoru Glas spet prinaša slikanico. V vsaki številki jo boste našli na gorenjski strani, že njen naslov Obveščevalec Vučko pa pove, da gre za zgodbo iz narodnoosvobodilne boja. Spremljali bomo junške podvige majorja Vučka v okupiranem Beogradu, preden so ga osvobodili partizani in zavezniška vojska. Želimo vam prijetno branje!

Predstavniki
enjske predilnice
je prerezal trak in
odprl prizidek
k vrtcu na Trati.

PO JUGOSLAVIJI

Izvoz krepko
zaostaja

Z izvoznimi rezultati v Sloveniji v prvih osmih mesecih ne moremo biti zadovoljni, so menili na seji odbora slovenske gospodarske zbornice, ko so razpravljali o uresničevanju izvoza in uvoza do konca letošnjega avgusta. Po nekaterih podatkih bi morali v zadnjih mesecih povečati izvoz kar za 70 odstotkov, če bi hoteli uresničiti letošnje izvozne načrte. Večina pa je menila, da je takšno povečanje nemogoče pa tudi uvoza ne bo mogoče zmanjšati kar za 60 odstotkov.

Prihodnji teden
prvi reaktor

V začetku prihodnjega leta naj bi se v reaktorju jedrske elektrarne v Krškem začela verižna reakcija, oktobra pa naj bi elektrarno priključili na električno omrežje. Če se bodo ti načrti uresničili — v elektrarni pričakujejo, da bo Hrvaška še ta teden dala soglasje za začetek verižne reakcije — potem bo elektrarna do konca leta lahko naredila 300 do 400 milijonov kilovatnih ur energije, polovico od tega pa bo dobila Slovenija.

Ob 20-letnici
beograjske
konference

Ob 20-letnici prve konference šefov držav in vlad nevrščenih dežel je bilo v torku v zgradbi skupščine SFRJ slovesno zasedanje delegacij zveznih, republiških in pokrajinskih organov in družbenopolitičnih organizacij. Predsednik skupščine SFRJ Dragoslav Marković je med gosti pozdravil tudi udeležence okrogle mize o nevrščenosti, ki se je v ponedeljek končala v Novem Sadu, predstavnike verskih skupnosti in šefe diplomatskih misij s SFRJ. Slavnostni govornik je bil predsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher. V svojem govoru je opisal razvoj nevrščenega gibanja in njegovo veliko vlogo za mir v svetu.

Carillo na obisku
v SFRJ

Na povabilo predsedstva CK ZKJ je prispel na obisk v Jugoslavijo generalni sekretar Komunistične partije Španije Santiago Carillo. Gosta je sprejel predsednik predsedstva CK ZKJ Lazar Mojsov.

Odlikovanje
Ivanu Dolničarju

Predsedstvo SFRJ je odlikovalo Ivana Dolničarja, generalpolkovnika v pokoju, ki sedaj opravlja dolžnost generalnega sekretarja predsedstva SFRJ, z redom bojne zastave. Ob šestdesetem rojstnem dnevu, je bil odlikovan za hrabrost, požrtvovalnost in vešče vodenje večjih enot v narodnoosvobodilnem boju pa tudi za vidne zasluge za izgradnjo, utrjevanje in usposabljanje oboroženih sil SFRJ ter za uresničevanje koncepcije splošne ljudske obrambe.

Hitro do počitniškega
dinarja

Letos je na Mladinskem servisu v Kranju iskalo in tudi našlo zaposlitev blizu 2000 mladih, večinoma dijakov in študentov. S to ponudbo je servis pokrival domala vse potrebe delovnih organizacij, ki se nanj zdaj že kar praviloma zatekajo po počitniško delovno pomoč.

Pravijo, da se nekako 90 odstotkov delovnih organizacij obrača na servis, kadar želijo, da »vskoči« kdo v odsotnosti rednih delavcev, je pa tudi res, da to želijo bolj na kratke roke. Največkrat bi povpraševalci radi mlade delavce kar »zdaj in tukaj«, kar pa kljub številnemu članstvu Mladinskega servisa ni tako lahko. Ko je nastajal ta zapis, je nekajkrat pozvonil telefon in z one strani žice so deževale prošnje po petih, desetih fantih, ki bi jih sprejeli na delo. Seveda so tudi delovne organizacije, ki nekoliko bolj načrtno zaposlujejo med počitnicami. Tako na primer Oljarka potrebuje še nekaj deklet za prihodnji mesec, škofjeloška Jelovica pa krepke fante, ki bi pomagali pri nатовarjanju in odpremi montažnih hišic za Irak. Delovne organizacije Vino, Vzgojno-varstveni zavodi, KZK, Gozdno gospodarstvo, Sava in Letališče imajo velike potrebe, ki jih vsaj trenutno ni moč zadovoljiti. Največ je zanimanja za proizvodno delo, za delo v skladiščih, za pomoč pri pomožnih delih, za stroje po nekih mladih delavcev praviloma ne postavljajo. Nekaj potreb je bilo izraženih tudi za umska dela, začasno poučevanje na osnovnih šolah, varstvo v vrtcih in podobno. Veliko uspeha ima servis tudi pri zagotavljanju snailk delovnim organizacijam, saj dekleta — študentke po teh delih precej povprašujejo. Razlog je razmeroma dober zaslužek, saj se urna postavka giblje med 60 in 70 dinarji.

Pa tudi sicer posreduje Mladinski servis dela, pri katerih se da kar hitro dobro zaslužiti. Minimalen zaslužek je 50 dinarjev na uro, sicer pa je odvisen od narave dela in tudi starosti mladega delavca. Dijaki in študentje, ki se zaposlujejo preko servisa, se redno zanimajo, kolikšen odstotek njihovega zaslužka gre kot nekakšna dajatev servisu, vendar je ta skrb odveč, saj gre tistih 10 odstotkov, ki jih dobi servis za posre-

dovanje in manipulativne stroške, v breme delovni organizaciji. Pogoj za članstvo v Mladinskem servisu pa tudi ni več članska izkaznica, pač pa je veljavno le potrdilo o šolanju, ki je edini pogoj za pridobitev napotnice in zaposlitve.

Trenutno so delovne organizacije precej v stiski glede pomožne delovne sile. Dijaki, ki so se večinoma zaposlovali v počitnicah, zdaj začnejo s šolo, ostajajo pa le študentje, ki pa jih je premalo, da bi zadostili vsem potrebam. Premalo se tem potrebam odzivajo tisti mladi, ki so končali osnovno šolo, čeprav se ravno zanje delovne organizacije najbolj zanimajo. Nekateri organizacije, med njimi Gorenjski tisk, pa se vključujejo tudi v delo z razrednimi skupnostmi v srednjih šolah. Denar, ki si ga dijaki prislužijo z delom v počitnicah, nakažejo na hranilne knjižice »rezernih skladov«, dijaki pa ga navadno namenijo za končne izlete.

Ko smo se pogovarjali o delu Mladinskega servisa, je v Kranju pravkar potekala akcija rednega štetja prometa, za katero je servis zagotovil 70 delavcev. Z dvema od te množice, študentkama, smo se na kratko pogovorili in izvedeli naslednje:

Mojca Bučan, študentka Višje upravne šole:

»Ker študentje brez stipendije tudi kar naprej potrebujemo denar za knjige in svoje sprotno potrebe, sem se tudi sama odločila na hitro zaslužiti. Tokrat sem prvič zaposlena prek Mladinskega servisa. Delala bom osem ur in zaslužila 450 dinarjev. Sicer ni veliko, v Ljubljani za to delo zaslužijo študentje tudi po 100 dinarjev na uro, a za kak približek bo že.«

Renata Ribnikar, študentka arhitekture:

»Projektivni biro nekajkrat na leto pripravi akcijo štetja prometa, da ugotovi, koliko so izkoriščene ceste. Letos sem se temu delu tudi sama odzvala in se mi zdi kar prijetno in zanimivo. S prijateljico sva bili tu že ob petih jutraj in ob šestih sva doživeli ravno največji naval, zdaj je nekoliko mirneje, čeprav štejeva ravno ob vpadnici. Za to delo bova zaslužili 55 dinarjev na uro, zaslužek pa bo verjetno kmalu pošel.«

D. Zlebir

Svet v tem tednu

Revolucija odgovarja s silo

Nad 100 pomembnih predstavnikov iranske države revolucije in vladajoče islamske republikanske stranke je zgubilo življenje v atentatih, ki so bili organizirani v dobrem mesecu dni — Napovedane čistke v vladnih ustanovah, predvsem pa v policiji in islamski revolucionarni gardi

Poslanci iranske skupščine so soglašali s sprejemom novega zakona o čistkah v vladnih in državnih ustanovah. Eksplozije, v katerih umraro najvidnejši predstavniki islamske revolucije, države in vladajoče islamske republikanske stranke, so dokaz, da dosedanja »čiščenja« državnih organov niso bila uspešna. Na udaru so predvsem varnostne sile s policijo in islamsko republikansko gardo na čelu, ki imata na skrbi varovanje najpomembnejših osebnosti in objektov. In prav slednjih, čeprav najbolj varovanih, so se v zadnjem dobrem mesecu dogajale tragedije, v katerih je moralo umreti nad sto predstavnikov države in revolucije, med njimi tudi ljudje s samega političnega vrha. Odkrite so obtožbe, da so za atentate krivi neposredno zadolženi za varnost in njim se zanesljivo ne piše obetavna prihodnost. Predstavniki islamske države in revolucije za vse krvave dogodke krivijo razne islamske levičarske organizacije, monarhiste, zagovornike šahovega režima in iz domovine pobeglega predsednika iranske republike Banija Sadra, ki je v Franciji, kjer je dobil politični azil, napovedal boj sedanjim iranskim oblastem. Kritike letijo tudi nekatere tuje države, predvsem Francijo in Združene države Amerike, obilo gneva iranskih voditeljev pa je povzročila tudi izjava nekdanjega predsednika Banija Sadra, da je Izrael prodajal orožje Iranu. Kljub vsem zapletom iranski voditelji zatrjujejo, da se v notranji in zunanji politiki Irana ne bo nič spremenilo, opaziti pa je veliko težjo, da bi se politično življenje prej vrnilo v normalne tirnice.

To pa očitno ne bo lahko in hitro. Iransko notranjepolitično življenje se je namreč zapletlo. Bani Sadr in še nekatere vidne politične osebnosti so pobegnile iz države, dobile predvsem v Franciji zatočišče in iz tujine s pomočjo ne tako redkih zaveznikov v domovini rovarijo zoper sedanji režim. V dveh eksplozijah, izvedenih v pičlih dveh mesecih, je umrlo nad sto vodilnih ljudi islamske revolucije, med njimi takšne osebnosti, kot so bili predsednik vladajoče islamske republikanske stranke ajatola Behešti, predsednik republike Radžai in premijer Bamonara. V atentatu je umrl eden najuglednejših svečnikov Teherana Morteza. To ni več enostavna zadeva, če vemo, da v državi in revoluciji ne manjka notranjih nasprotij in da se le-ta najpogostejše rešajo krvavo, s silo in nasiljem. Vprašati se kaže, če je nasilje v takšnih primerih res edini in pravi dogovor. Nepopustljivi klerikalizem, ki ima absolutno oblast v državi v božjem imenu, je razcepil deželo, ki resnično znajo s pridom izkoriščati tudi zunanje sile. Vidni politiki, so s Homeinijem krojili pota iranske revolucije, so se morali umakati nekateri pa so v konfinaciji ali pa so hitro zginili. Bombi pokola, ki so počili 28. junija in 30. avgusta, jasno kažeta, da je jedro razdora revoluciji sami, je zapisal v komentarju v Delu Jaka Stular. Statistiki dokazujejo, da je v medsebojnih bojih umrlo več ljudi, in to zadnje mesece, kot pa je bilo v prvem letu po zmagi revolucije likvidiran pristavev starega režima. Umestno je tudi vprašanje, kako je mogoče počiti v tako zastraženem zbirališču državnih in strankarskih voditeljev. Ali je morda kontrarevolucija v srcu revolucije. Bolj potrdi pa je slišati vprašanja, ali ni morda to začetek državljanske vojne.

J. Košnjek

Razstava radovljiških filatelistov

Radovljica — Program sodelovanja med Filatelističnim društvom Radovljica in Circolo filatelico Sandanielese iz sosednje italijanske pokrajine Furlanije, ki so ga sprejeli na osnovi letos maja podpisane listine o prijateljstvu v Radovljici, so že začeli uresničevati.

Italijanski filatelisti, ki so se na majski razstavi v radovljiški graščini predstavili z zbirko Mostovi, s čimer so želeli poudariti vezi med sosednjimi narodi, so 29. avgusta povabili Radovljčane na otvoritev desete razstave v San Diele.

Vinko Magister st. je na razstavi v mestnem muzeju predstavil jugoslo-

vansko zbirko znamk na temo šport, Slavko Vengar na temo »Umetnost Jugoslavije in ko Icha na temo Rastlinstvo. Gostni domačini in drugi obiskovalci skupne razstave so zelo zadovoljni, prispevek Radovljčanov pa tri nagradni s pokalom in diplomami. Za to priložnost so izdali poseben spominski dopisnico v italijanski in slovenskem jeziku s sliko iz San-Diele in Radovljice. O razstavi in prijateljskih vezeh med filatelisti obeh mest in delu njihovih dežel so poročali tudi tamkajšnji časopisi in tržaški radio.

BRALCI SPRAŠUJEJO

NI VOZNIH KART

Občanka iz Kranja: »V sredo, 2. septembra, sem dopoldne ob 10.30 hotela na kranjski železniški postaji kupiti vozno karto do Münchna, vendar mi je blagajničarka odgovorila, da voznih kart nimajo in da je ne morem kupiti — da jih je zmanjkalo.«

Železniška postaja Kranj: »Res je. Blagajničarka v potniški blagajni je žal pozabila vzeti iz druge blagajne vozne karte, kajti nove, ki smo jih naročili, niso še dobili iz tiskarne. Papirji primanjkuje, zato tudi dobave naših kart kasnijo. Svetovali smo ji, naj vzame karto do Jesenic, kajti kakšnih drugačnih potrdil ali vozovnic nimamo. Občanki se opravičujemo.«

KOLIKO JE OSKRBNINA V VRTCU?

V. N. z Jesenic sprašuje, koliko so mesečne oskrbnine za predšolske otroke v jeseniških vrtcih in od kdaj veljajo nove cene?

Jeseniška varstvena ustanova: »Nove cene veljajo od 1. avgusta. Mesečna stroškovna cena v vrtcih na Jesenicah pa znaša 2.862 dinarjev. Pri stroških prispevajo 40 odstotkov starši, 60 odstotkov pa varstvena skupnost. Velja lestvica po dohodu na člana družine. Do 3.300 dinarjev na člana je oskrbnina, ki je plačajo starši 601 dinarjev, do 4.200 je 915 dinarjev, do 5.400 dinarjev na člana je 1.230 dinarjev, do 6.300 dinarjev je 1.345 dinarjev, do 6.900 dinarjev je 1.831 dinarjev, do 7.500 dinarjev 2.146 dinarjev in nad 7.500 dinarjev je 2.432 dinarjev.«

ZAKAJ ZA BRIKETE NI POSOJILA?

Vojko iz Radovljice sprašuje, zakaj se pri kranjskem Merkurju lahko dobi prejem na bančno potrošniško posojilo, medtem ko za briquete posojila ni mogoče dobiti?

Merkur Kranj: »Pri nas upoštevamo navodila Narodne banke, po katerih se potrošniška posojila ne odobravajo za uvoženo blago. Briketi so vzhodnonemški in uvoženi, pri potrošniških kreditih pa se mora vedno dati »klavzula«, da je blago domače izdelave. Te odgovornosti, da bi prodajali briquete za potrošniško posojila, si pa ne upamo prevzeti in se ravnamo po navodilih.«

GLAS

Ustanovitelji Glasa občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin — Izdaja časopisno podjetje Glas Kranj — Glavni urednik Igor Slavec — V. d. odgovorni urednik Jože Košnjek — Novinarji: Leopoldina Bogataj, Danica Dolenc, Dušan Humer, Helena Jelovčan, Lea Mencinger, Stojan Saje, Darinka Sedej, Marija Volčjak, Cveto Zaplotnik, Andraž Zalar in Danica Zlebir — Fotoreporter Franc Perdan — Tehnični urednik Marjan Ajdovec — Oblikovalci: Ljose Erjavec, Tomaž Gruden, Slavko Hain in Igor Kokalj — List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1968 kot poltednik, od januarja 1980 trikrat tedensko, od januarja 1984 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih. — Stavak TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Moša Pijade 1 — Tekoči račun pri BDK v Kranju številka 51500-403-31999 — Telefoni: n.c. 23-341, glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-835, redakcija 21-860, komercialna propaganda, naročnina, mali oglasi in računovodstvo 23-341 — Oproščeno prometa davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Gorenjski sindikati delavni

Medobčinski sindikalni svet za Gorenjsko razen obravnav o socialni politiki pripravlja za to jesen tudi tematski razpravi o zdravstvenem varstvu delavcev s poudarkom na svobodni menjavi dela in o novem zakonu invalidsko pokojninskega zavarovanja

Kranj - Kot je v pogovoru s predsednikom Medobčinskega sveta za Gorenjsko Ivanka Kralj, se vsi občinski odbori sindikatov na Gorenjskem, prav tako pa tudi sindikalni delavci v osnovnih organizacijah intenzivno pripravljajo na jesen, ki jim letos nalaga obilo zahtevnih nalog.

Prva je nedvomno socialna politika. Vsa gradiva, ki zadevajo ta vprašanja, so že v razpravah. V vseh občinskih bodo sindikati prav na osnovi teh gradiv ugotavljali svoje potrebe v delovnih organizacijah. Sindikati vplivajo na samostojne organe, da izboljšujejo tak program dela, ki bo odstranil po-

manjkljivosti v krojenju socialne politike v njihovi sredini. Seveda pa se ne bo dalo dosti narediti brez dobrega dela. Skozi vsa gradiva se kot rdeča nit vleče ustvarjanje dohodka, nagrajevanje in osebni dohodek.

Pri tem pa občinski sveti vključujejo v razprave tudi samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti, kot so otroško varstvo, socialno skrbstvo, stanovanjska skupnost, medobčinski svet pa usklajuje aktivnosti med občinami, da se do bre izkušnje ene občine prenašajo tudi na druge.

Medobčinski svet sindikata Gorenjske pripravlja dve tematski razpravi. Prva zadeva zdravstveno var-

stvo delavcev s poudarkom na svobodni menjavi dela in uveljavitev obratnih ambulant. Osnovni namen razprav bo, da se utrdi delo obratnih ambulant predvsem na področju preventivne in vpliva na zmanjšanje bolezni, izostankov in zmanjšanje invalidnosti. Delovna skupina za pripravo te tematske razprave je že imenovana in pripravlja oceno stanja na Gorenjskem. Razprava bo zagotovo pospešila tudi izmenjavo izkušenj med posameznimi obratnimi ambulantom.

Druga tema pa je povezana s prvo, saj bo obravnavala novi zakon invalidskega in pokojninskega zavarovanja s poudarkom na odgovornosti organizacij združenega dela glede preprečevanja invalidnosti pa tudi usposabljanje in zaposlovanje invalidov. Kot vemo, je v zadnjih letih odstotek invalidnih oseb na Gorenjskem porastel, posebno število invalidov I. stopnje, ki se kot taki tudi upokojijo. Vendar velikokrat so ti ljudje še sposobni za kakšno lažje delo, le če bi jim tako delo našli in ga usposobili zanj. Tako pa vzamemo najkrajšo in za nekateri tudi najlažjo pot - upokojitev.

Osnovni namen razprave bo najti skupna stališča do tega vprašanja, da bi se delovne organizacije med seboj povezale - če ena delovna organizacija, kjer je delavec postal invalid, ne najde zanj nadomestnega lažjega dela, se bo našlo morda v kakšni drugi delovni organizaciji na Gorenjskem. Le zakonodaja bo morala biti tudi tako oblikovana, da bodo te delovne organizacije, ki so pripravljene sprejeti invalide osebe, za to dobile svoje povračilo.

D. Dolenc

Pri pokojninah so pomanjkljivosti

Jesenjskem sindikalnem svetu naj bi spregovorili o nekatere spremembah v pokojninskem zavarovanju - Višina pokojnine je večkrat odvisna od tega, kje je bil upokojenec zaposlen

Jesenice - Pri občinskem sindikalnem svetu bodo po osnovnih organizacijah zveze sindikatov med drugim vprašani spregovorili tudi o višini pokojninskega varstva v obliki odvisnosti od tega, kje je delal. Sindikati naj bi se predvsem zavedali za to, da se izpopolni sistem pokojninskega zavarovanja, da bo pokojnina odraz dejanskega prispevka in minulega dela delavcev. V obliki delovnega doba naj bi prizadevali le tedaj, ko z drugimi ni mogoče preprečiti škodljivih vplivov delovnega procesa. Po višini nominalnih osebnih dohodkov in stopnji naraščanja družbene produktivnosti dela.

Slovenski družbeni plan predvideva, da bo v tem srednjeročnem obdobju naraščalo število upokojencev kot zaposlenost. Skupnost pokojnin in invalidskega zavarovanja si je prizadevala, da se obliki realni standard upokojencev in delovni razmerje med pokojnino in povprečnim osebnim dohodkom. V minulem obdobju je bila povprečna starostna starostna 72 odstotkov povprečnega leta je znašala povprečna starostna pokojnina v Sloveniji 6.321 lev, invalidska 4.938 dinarjev, invalidska 4.060 dinarjev. Pokojnino, ki jo prejema od 5.000 dinarjev, je ob letu prejelo 42 odstotkov skupnega števila upokojencev.

Pokojninskem sistemu pa so pomanjkljivosti. Prevelike so razlike pokojninam delavcev z isto delovno dejavnostjo in približno enako delovno dobo. Z nizkimi pokojninami

izstopajo delavci v nekaterih gospodarskih panogah kot je tekstilna industrija. Višina pokojnine ni vselej odvisna od tega, koliko, kako in kaj je delal, temveč tudi od tega, kje je delal. Sindikati bi se morali zavzemati za to, da bi uvedli izredno valorizacijo pokojnin delavcem, ki so v posameznih obdobjih zaradi gospodarskih težav v nekaterih panogah zaostali v pokojnini.

V jeseniški občini se je število pokojnin povečalo in je zdaj v občini 4.609 upokojencev, njihovo število pa narašča, medtem ko se število delavcev v združenem delu znižuje. Vse to pa ne kaže nobenega upanja, da bi znižali delovno dobo. Obseg sredstev pokojninskega zavarovanja, število in višina pokojnin so odvisni od prispevkov, ki ga od svojih osebnih dohodkov namenja delavci v združenem delu, vsaj v nekaj naslednjih letih pa tudi ne bomo širili socialnih pravic.

Za odmero pokojnin se smatra 85 odstotkov od ustvarjenega osebnega dohodka, vendar je s tem, da se vzame desetletno povprečje osebnih dohodkov in da se zadnji dve leti ne valorizirata, doseženo razmerje stalnostne pokojnine nasproti osebnim dohodkom 72 odstotkov. Po občinah pa je slabše razmerje: na Jesenicah je 71 odstotkov, v Kranju pa samo 68 odstotkov, medtem ko je, denimo, v Ljubljani-Center 80 odstotkov, v Črnomlju 90 odstotkov in tako dalje. Vse to kaže na neenotnost, ker se še ni povsem uveljavila delitev osebnih dohodkov po delu in ni še izdelanih meril za ugotavljanje deleža na račun minulega dela.

D. Sedej

Jezikovno razsodišče (35)

Jezikovno nepregledni oglasi

Dne 4. marca 1981 je bil objavljen tale oglas: »Vozniki avtomobilov - pri pranju osebnih vozil je vaks izključen programa, ki ni ničesar drugega kot da hitreje vozilo odstranjuje ter izbremenjuje. V megli so stekla slabo vidna, ker je tudi nevarna vožnja. Uporabljamo pa zelo dober šampon Cet, znane tovarne Zlatomirbor. Tudi doljni rob vozila oljno zaščitimo proti rjavenju, se poročamo vašemu obisku...«

Jezikovno razsodišče je že nekajkrat obsodilo jezikovne nemarnosti, napisane v obliki raznih prospektov in navodil za uporabo, večidel izločenih posameznim tovarniškim izdelkom. To pot gre za podobno delo, vendar objavljeno v enem od slovenskih dnevnikov.

Vemo, kakšne težave imajo uredniki in pisci, ko morajo vsak dan pripraviti za celotno jezikovno in strokovno ustreznih besedil. Ali je potem kaj čudnega, če nekatere rubrike puščajo jezikovno preveč nepregledane? (Nekatere včasih celo namenoma, na primer polemike, ker naj pisec vsak sam v celoti odgovarja zanje.)

Med jezikovno premalo pregledane rubrike se dostikrat vtihotapi tudi oglasi. Ker pa narava oglasa zahteva kar največjo opaznost in učinkovitost, je škoda, ki jo napravijo jezikovno pomanjkljivi oglasi in reklame, še posebej velika, saj jih vidi veliko oči in se (tudi zaradi poljudnosti) bolj vtisnejo v zavest. Zato bi takih besedil ne smeli puščati pregledanih, tudi če so »plačana«.

Razsodišče vabi vse, ki jim ni vseeno, kako Slovenci govorimo in pišemo, naj predloge in pobude za boljše jezikovno izražanje pošiljajo na naslov:

Sekcija za slovenščino v javnosti, Jezikovno razsodišče, RK SZDL, Slovenije, 61000 Ljubljana, Komenskega 7.

Dobro slovenski jezik naj bo naša skupna skrb!

NAŠ SOGOVORNIK

Niko Čenčič

Bife je naš, kopališče pa od krajevne skupnosti

Zadnje čase je bilo slišati kar precej ostrih kritik na račun urejenosti škofjeloškega kopališča ob Sori. Kopališče je namreč zanemarjeno, jez je potreben popravila, prav tako ležišča na bregu, skratka po- čistiti bi bilo potrebno okolico in marsikaj popraviti. Kritike so letele na račun Alpetoura, ki ima ob kopališču bife s kegljiščem in kjer so b d junija do jeseni vsako soboto plesi.

»Naš je le gostinski objekt s kegljiščem,« je povedal direktor TOZD Hoteli pri Alpetouru Niko Čenčič. »Kopališče pa je zgradila pred dvajsetimi leti občina in ga ima sedaj v upravljanju krajevna skupnost. Za red in čistočo v bifeju in okolici smo dogovorjeni s skupino, ki pri- reja ples in sicer je to skupina Naša stvar. Oni morajo po prireditvi poskrbeti tudi za čiščenje. Ker pa smo dobili precej pripomb, da ležijo okoli bifeja steklenice, smo se z organizatorjem plesa o tem pogovorili in kot vem, ni več pripomb. Prav zadnjo soboto je bil zelo velik obisk, igral je ansambel Prizma pa je bilo že naslednji dan vse urejeno. Razen tega smo naročili naši čistilki, da v okolici pobere steklenice, ki jih kopaleci raznosijo po kopališču in jih ne vračajo. Toliko smo naredili mi, za kopališče samo pa bi najbrž morali poskrbeti tisti, ki so odgovorni za rekreacijo.«

»Vendar imate vi tam gostinski objekt. Ali ne bi ob njem še kaj zgradili?«

»Smo že zastavili akcijo, ki jo podpira tudi občinska skupščina. Gre za izgradnjo dveh pokritih tenis igrišč ob kopališču, saj tudi v Škofji Loki raste zanimanje za ta šport, igrišča pa ni. Izgradnjo naj bi skupno financirali vsi, ki skrbimo za rekreacijo in razvedrilo. Hkrati naj bi začeli pripravljati gradnjo minigolfa, tako da bi bil celotni travnik ob kopališču bolj izkoriščen.«

»Kdaj naj bi bili ti načrti uresničeni?«

»Sedaj pripravljamo načrte za teniška igrišča in upamo, da bomo naslednje leto lahko zastavili. Zgrajena naj bi bila leta 1983.«

L. Bogataj

Obveščanje

Sveža in aktualna obvestila

Pri jeseniškem občinskem sindikalnem svetu izdajajo Informator z aktualnimi informacijami v pripravi na III. konferenco slovenskih sindikatov

Jesenice - Odbor za informativno in propagandno dejavnost pri jeseniškem občinskem sindikalnem svetu in poseben odbor za pripravo stališč za III. konferenco slovenskih sindikatov redno pripravljata gradivo o najbolj aktualnih vprašanjih gospodarskega in družbenega življenja jeseniške občine, s posebnim poudarkom o produktivnosti, varnosti, osnovni preskrbi, stanovanjski problematiki in prehrani med delom, obenem pa se bodo vključili tudi v razprave o zdravstvu na Gorenjskem.

O vseh teh vprašanjih socialne problematike bodo spregovorili pri vseh občinskih sindikalnih svetih Gorenjske in razpravljali po vseh osnovnih organizacijah.

Na Jesenicah pa so za obveščanje vseh osnovnih organizacij in za zanesljivo povratno informacijo ubrali nadvse učinkovito in že preizkušeno odzivno pot. Že pri razpravah za III. kongres samoupravljalcev so začeli izdajati redne informacije, ki so prišle do vseh osnovnih organizacij, prav tako so v rednih informacijah obveščali članstvo o razpravah in pripombah. V pripravi na III. konferenco spet izdajajo Informator, ki pa ne vsebuje le suhoparnih podatkov in okvirnih stališč, temveč o posamezni problematiki spregovori nadvse konkretno.

Vsaka tema je opredeljena z republiški stališči, s priporočili jeseniškega občinskega sindikalnega sve-

ta, ki obravnava konkretno jeseniško problematiko. Delavci strokovnih služb so te informacije dobro pripravili, saj so sveže, z zadnjimi podatki, poudarjajo najhujše težave in probleme, ki se pojavljajo na posameznih področjih. Zato so zaključki lahko takojšnji, saj so informacije vsestranske, kratke in jedrnat. Sindikalnim delavcem, ki se bodo v prihodnjem tednu vključili v javno razpravo, zato ne bo niti najmanj težko razpravljati in sprejemati stališč.

Zakaj naj bi bil jeseniški primer zgleden? Prav zato, ker bi ga lahko posnemali v marsikateri interesni skupnosti ali celo na skupščinah zborov, ko morajo delegati prebirati še vedno dolgovezne, suhoparne ali celo nerazumljive informacije strokovnih služb, ki jih bolj razumljive nočejo ali jih niso sposobne pripraviti. Kar je v jeseniškem primeru posnemanja vredno so prav vsebinsko bogate, aktualne in obenem kratke informacije in edino take so našle kar najbolj neposredno pot do članstva, ki tako ni le kar najbolj obveščeno, temveč lahko pri oblikovanju pripomb in stališč tudi tvorno sodeluje...

D. Sedej

Denar za pospeševanje izvoza

Radovljica - V okviru vseh splošnih prizadevanj za stabilizacijo je bil sprejet zakon o začasnem prepo- vedu razpolaganja z delom družbenih sredstev družbenopolitičnih skupnosti in interesnih skupnosti v letu 1981. Na osnovi tega zakona so v vseh občinah, tako tudi v radovljjski, sklenili družbeni dogovor o načini zagotavljanja in usmerjanja dela družbenih sredstev za pospeševanje izvoza. Po določilih tega dogovora bo morala radovljjska občina iz denarja za splošno in skupno porabo do konca leta v štirih obrokih izločiti na zbirni račun Slovenije skupaj 16 milijonov 313.000 dinarjev.

Iz proračuna občine bodo zagotovili 652.000 dinarjev, vse interesne skupnosti družbenih in materialnih dejavnosti pa 15 milijonov 616.000 dinarjev. Najgloblje bodo morale poseči v žepo že itak stabilizacijsko okrnjene blagajne interesnih skupnosti družbenih dejavnosti.

Občinska zdravstvena skupnost bo morala za pospeševanje izvoza izplačati 6 milijonov 484.000 dinarjev, občinska izobraževalna skupnost 3 milijone 602.000 dinarjev, otroško varstvo milijon 754.000 dinarjev, stanovanjska skupnost milijon 331.000 dinarjev, kulturna skupnost 658.000 dinarjev, skupnost socialnega skrbstva 548.000 dinarjev, telesnokulturna skupnost 376.000 dinarjev, skupnost za zaposlovanje 141.000 dinarjev in raziskovalna skupnost 47.000 dinarjev. Delež občinske stanovanjske skupnosti znaša milijon 331.000 dinarjev, samoupravne interesne komunalne skupnosti pa 532.000 dinarjev. To pomeni

in za interesne skupnosti krčenje programa, za interesne skupnosti družbenih dejavnosti pa črtanje slehernih investicijskih naložb.

JR

Tiskarna in kartonaza
GORENJSKI TISK n. sol. o. Kranj
objavlja prosta dela in naloge

- za TOZD TISK b. o. Kranj
1 delavca za nočno vzdrževanje in čiščenje strojev
Pogoj: - končana osnovna šola. Delo je samo v nočnem času in se združuje za nedoločen čas.
- za Delovno skupnost skupnih služb
1 delavko za čiščenje prostorov
Pogoj: - delo je dvoizmensko ali samo v popoldanskem času, z enomesečnim poskusnim delom.
1 delavko za kuharska opravila za določen čas
(nadomeščanje v času porodniškega dopusta)
Pogoj: - šola za kuharice in do 4 leta izkušenj. Delo je dvoizmensko z enomesečnim poskusnim delom. Za opravljanje del je obvezen zdravniški pregled, predpisan za živilsko stroko.

Razpisane delovne naloge nočno vzdrževanje in čiščenje strojev se združujejo za nedoločen čas, medtem ko so za kuharska opravila objavljena dela prosta za določen čas. Ponudbe z dokazili o izobrazbi in strokovnosti sprejema tajništvo delovne organizacije, TK Gorenjski tisk Kranj, Moše Pijadeja 1 v 15 dneh po objavi.

Gostinci čakajo plačilo

V blejskih gostinskih in turističnih organizacijah izkazujejo v prvem polletju izgubo, a le zato, ker storitve še niso plačane – Več mladih v Gostinski šoli Bled in kadrovske štipendije

Bled – V Hotelsko turističnem podjetju Bled, ki združuje štiri temeljne organizacije združenega dela: Jelovico, Toplice, Krim in hotel Lovca in kjer zaposlujejo okoli 340 delavcev, v sezoni pa še 40 sezonskih delavcev, so polletje sklenili z izgubo. Vendar je izguba sezonskega značaja, saj je ne bi bilo, če bi bila plačana vsa fakturirana realizacija. Tako pa pogoji poslovanja s tujimi partnerji dovoljujejo, da se devize vračajo in računi plačujejo v 90 dneh. Za turistično gospodarstvo pa je tudi značilno, da je vsa fakturirana realizacija tudi zanesljivo plačana v določenem roku. Za plačila včasih zaostajajo tudi do 150 dni in tako se v obračunskih številkah izkazuje izguba.

V Hotelsko turističnem podjetju so v prvih šestih mesecih precej narasli materialni stroški. Poslovanje prvih šestih mesecev so že obravnavali na centralnem delavskem svetu in sprejeli ustrezne ukrepe. Materialni stroški so narasli občutno hitreje kot dohodek, cene turističnih storitev pa so lahko povečali le sorazmerno z inflacijo v državi, od koder prihajajo tuji gostje. Cene so bile določene lani maja in junija, povišali so jih za 5 odstotkov, stroški pa so narasli najmanj za 50 odstotkov.

Število nočitev v hotelih, ki so bili po podatkih zasedeni 40-odstotno – spet so vračunani slabši zimski meseci – je poraslo. Tako je bilo tujih

nočitev več za 24 odstotkov, domačih za 13 odstotkov, v povprečju pa so nočitve porasle za 18 odstotkov. Celotni prihodek se je povečal za 51 odstotkov, materialni stroški so porasli za 50 odstotkov, dohodek za 81 odstotkov, prispevki iz dohodka za 67 odstotkov in čisti dohodek za 39 odstotkov. Med temeljnimi organizacijami so dosegli najboljše poslovne rezultate v hotelu Toplice na Bledu, sledijo Krim, Lovca in Jelovica. V hotelu Toplice so letos tudi obogatili svojo ponudbo, saj so od julija nudili tudi zdravstvene storitve akupunkture, ki je bila dobrodošla za številne goste.

Števila zaposlenih niso povečali, osebne dohodeke so povišali za 32 odstotkov, povprečni osebni dohodek je znašal 9.261 dinarjev, kar je še vedno za okoli 10 odstotkov pod občinskim povprečjem. Novih prenočitvenih zmogljivosti v tem obdobju ni bilo in tudi do konca leta ne predvidevajo več postelj v hotelih. Ocenjujejo, da je za tuje in domače goste Bled precej privlačen tudi septembra, saj je danes na Bledu še kar precej gostov. S 1. septembrom veljajo tako za tuje in domače goste tudi znatno nižje cene.

Medtem ko so imeli v minulih letih precej težav s kadrom in so se upravičeno bali, ker ni bilo dovolj natakarjev in kuharjev, saj so se v gostinsko šolo na Bledu vpisali le redki, so letos bolj zadovoljni. Precej domačih učencev, ki so sklenili osnovno šolanje, se je vpisalo v gostinsko šolo. To so dobri učenci in se nameravajo zaposliti v blejskem turizmu. Hotelsko turistično podjetje Bled je letos podelilo mladim 20 štipendij.

D. Sedej

Zadrege tržiških gradbincev

Že prihodnje leto bo dela za tržiške gradbince manjkalo, če se v reševanje težav ne bo vključila celotna družbenopolitična skupnost – Zastarela strojna oprema in kadrovske problemi položaj še bolj zaostrujejo

Tržič – Naložbena dejavnost v tržiški občini nikoli ni bila posebno močna, zadnja leta pa so pomembnejši novi objekti celo prava redkost. Šibkemu investicijskemu dinarju so se morali prilagoditi tudi gradbinci. SGP Tržič je zato vzporedno z osnovno dejavnostjo razvijalo obrtne, projektivne ter nekatere druge stranske storitve.

Zaostreni pogoji kreditiranja, zaradi katerih bo večjih naložb v prihodnje še manj, delavcev SGP Tržič torej niso dobili nepripravljeni. Kljub temu pa vedo, da vseh zmogljivosti ne bodo lahko zaposlili. Temeljito se nameravajo lotiti raziskave trga ter zainteresiranim investitorjem ponuditi pomoč pri pripravi naložb. Gre predvsem za gradnjo v industrijski coni, ki je povsem obsta-

Razen SGP Tržič gradijo v tržiški občini še delavci temeljne organizacije kranjskega Gradbinca. Njihov položaj je dosti težji, saj se pečajo izključno s to dejavnostjo. Že prihodnje leto bo dela za obe podjetji manjkalo, če se v reševanje ne bo vključila celotna tržiška družbenopolitična skupnost, predvsem pri spodbujanju oziroma podpori nekaterih naložbenih programov, ki jih imajo delovne organizacije že zastavljene.

Naslednji problem, ki se pojavlja v sami organizaciji dela SGP Tržič, je pomanjkljiva in zastarela strojna oprema. Gradbinci pri nakupu nikoli niso bili deležni večjih kreditov, v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja pa nanje še toliko manj lahko upajo. Še naprej bodo torej odvisni od lastne, vse skromnejše, amortizacije, to pa pomeni, da bo razvoj gradbenih podjetij zastal tudi po drugi strani.

Tudi kadrovske težave, s katerimi se SGP Tržič že dolgo spopada, ne gre prezreti. Delavci iz drugih republik, ki v gradbeništvu prevladujejo, se tu izučijo, potem pa jih dobra polovica odide v druge panoge ali domov. Da bi jih zadržali, v SGP Tržič želijo čim bolj ugoditi njihovim življenjskim potrebam. Trenutno obnavljajo samski dom, hkrati pa poudarjajo, da to ni trajna rešitev. Da se bodo morali slejkoprej odločiti za gradbene poklice gorenjski šolarji.

H. Jelovčan

Pomanjkljivosti pridelovanja pšenice

Prereditko sejana, premalo gnojena

Kranj – Akcija »Za kruh in sladkor«, za večji pridelek ob naslednji žetvi in spravilu, je zajela tudi ne tako pšenično »usmerjena« gorenjska polja. Člani in kooperanti Gorenjske kmetijske zadruge (GKZ) so se obvezali, da bodo prihodnje leto oddali mlevsko-predelovalni industriji 300 ton pšenice, torej dvakrat več kot letos in devetkrat več kot predlani. Za to ne bo treba posejati niti hektara večje površine, če bo pridelovanje intenzivno, če bo setev pravilna in pravočasna, če bo gnojenje in dognojevanje zadostno in ustrezno, če... Veliko je teh predpostavk, od katerih je odvisna (skromna ali bogata) žetev. Precejšnje bre-

me in tudi odgovornost za strokovno obdelovanje pšeničnega polja odpade na pospeševalno službo. Le-ta bo v GKZ nadzorovala letos 204 hektare.

Zakaj so povprečni hektarski pridelki pšenice v zadržnem sektorju za 10 do 14 stotov nižji kot na družbenih poljih, kako se pripraviti na jesensko setev in s kakšnimi agrotehničnimi ukrepi povečati pridelek pšenice – o tem smo se pogovarjali z vodjo pospeševalne službe pri GKZ diplomiranim inženirjem agronomije Antonom Potočnikom.

»Tovariš Potočnik, na podlagi vaših dosedanjih izkušenj navedite vzroke za »izpad« pšeničnega pridelka v zadržnem sektorju.«

»Čokla razvoju kmetijstva in tudi velika ovira pri delu pospeševalne službe je še vedno izredno nizka strokovna izobrazbena raven kmetov. Velikokrat je prav zaradi tega težko uresničiti naše ukrepe in zamisli v praksi. Zavedati se pač moramo – skrajni čas je za to – da je sodobno kmetovanje postalo prava znanost. Potrebno je poznavanje škropliv, gnojil, semenskih sort, kmetijske mehanizacije, poznavanje bolezenskih pojavov na poljčinah. Zgodilo se je že, da je kmet škropil proti plesni, toda izkazalo se je, da gre za virusno bolezen... Vse to se posredno odraža tudi na kakovosti in količini pridelka.«

Zagotovo pa obstajajo tudi povsem določeni razlogi za nizek pridelek pšenice. Veliko je bilo slišati o neustreznih izbiri semen...

»Kmete prepričujemo, da bi sejali visokorodna žita. Pri tem mislim na zlato dolino in superzlato, ki sta zaradi nizke rasti odporni proti poganju in preneseta tudi večje odmerke dušičnega gnojila. Novosadska rana 2 ima kakovostno zrno in nekoliko višjo slamo. Isto velja za kragujevačko 56. Marinka je primerna za lažje zemlje in višje lege, zaradi močnih res pa se jo izogibajo divji prašiči in druga divjad. Od novejših sort priporočamo še sorti balkan in mačvanka 2. Pričakujemo, da bo ob

letošnji setvi poseglo po teh rodnih pšenicah vsaj 80 odstotkov pridelovalcev. Veliko bomo pripomogli tudi v zadrži, naše prodajalne pravočasno ne s semeni. Kmetje pridejo, daj vprašat za seme in če enostavno odločijo za svojo kakovostno.«

Kmečki pregovor prav setve ni žetve. Najbrže tako: brez ustrezne obilne žetve...

»Vsekakor. Sejati je treba čas: ne prezgodaj, ker se preveč obraste niti ne prepozno, ki potem škoduje mraz. Na skem priporočamo setev v desetih dneh oktobra. Za doledek je nujna strojna setev, nem opazimo, da kmetje seje korodne in nizkoslamnate veliko prereditko. Strokovnjaki jejo, da na vsak hektar poseje kilogramov semena, kar ustreza tudi predvideni gostoti klasov na kvadratni meter.«

Pomembno je gnojenje, jevanje in uporaba sredstev. Kakšna je tu praksa gorenjskih kmetov?

»Praviloma ob jesenski setvi ne gnojijo. Spomladi vržejo dušičnega gnojila, morda pa še proti plevlom in s tem je skrb za pšenico do žetve prenaravi. Razumljivo je, da tak delovanje ne prinese kakor pridelka. Pšenično polje je pred setvijo pognojiti z nizkom NPK (600 kilogramov na tar), kjer so dušik fosfor in železo v razmerju 8:18:18, di pa še dvakrat dognojevati kom. Prvič ob koncu februarja, začetku marca in drugič ob aprilu ali v prvih dneh maja. Gorenjskem kmetje večinoma dajejo le enkrat, medtem ko v poznajo že tretje dognojevanje. Kolikor pa pšenica nima dovolj jila, del klasa zakrni. Obstaja tudi spomladansko škropljenje smolencu in drugim plevlom, god uporabljajo zaščitna sredstva proti glivičnim boleznim, večjo trdoto slame.«

Tovariš Potočnik, na kakšen način pospeševalna služba zavra kmete na napake in pomanjkljivosti pri pridelovanju pšenice?

»Za člane in kooperante smo pripravili nekaj predavanj, kratkim smo v Kmetovalcu, GKZ, objavili tudi članek, povečati pridelek pšenice. Kmetje se o izbiri semen, škropljenju in drugi strokovni stvari na reproduktivnem materialu največ pa pri vsem tem velja stik s pridelovalci pšenice, pomeni, da bomo morali pospeševalni službi svoja dela opraviti v večini svojega dela opraviti na terenu.«

NA DELOVNEM MESTU

Lovec se rodi, ne naredi

Postaven in strumen v zelenem lodnu, za klobukom pa krivici ruševca, taka je navadno poenostavljena predstava o lovcu. Dopolnjuje pa jo tudi nezmotljivo lovčovo oko in seveda neizgledna puška, ki množično podira najlepše živalske primerke. In sem in tja tudi kaka »lovška« domislja. Ampak Ivan Jenko s Pkate pri Cerkljah se predstavam o nedeljskem lovcu in »mrhovinarju«, ki mu je vse za odstrel, le smeji.

Sam je namreč lovec povsem drugega kova. Tistega, o katerem se v šoli učijo, da pomaga divjadi v zimski stiski, tistega, ki se rodi z občutkom in »žilico« za lovca, ne ob tistega, ki ga naredita obleka in puška po meri. Lovca je že dve desetletji, v družini pa so se s tem

plemenitim poklicem ukvarjali že tri rodove nazaj, zato o svojem delu in konjičku ve veliko povedati.

Svoje osnovno lovsko poslanstvo opravlja na delovnem mestu, v gojišču fazanov v okolici Cerkljah, ki sicer spada k Zavodu za gojitve divjadi »Kozorog« v Kamniku.

»V letošnjem letu smo vzredili 18 tisoč fazanov, deset tisoč smo jih prodali lovskim družinam, nekaj jih imamo za domač lov, ostanejo pa tudi za nadaljevanje vrste. V vzrejalnicah imamo tudi po sto fazanov, ki jim je treba ogrado nenehno čistiti, jih hraniti in napajati. Posebno veliko dela imamo, kadar jih napade bolezen, ko moramo vsakega posebej ujeti in mu dati zdravilo. Starejša ptice, ki so že večkrat dobile zdravilo, so dosti odpornejše, toda vseeno morajo biti pod nadzorom.«

Ivan Jenko je tudi lovski čuvaj za dva tisoč hektarov zemljišča od Zaloga do Luž, Senčurja, do glavne ceste in Brnikov vse nazaj do vasi pod hribom. In kaj vse je njegova naloga v okolišču, ki ga nadzira?

»Prva naloga je seveda skrb za divjad, trofejni lov je šele na drugem mestu. Pozimi je divjad treba še posebej pozorno krmiti, če jo hočemo v trdih zimskih mesecih obdržati zdravo in pri življenju. Tudi boleznim se pojavljajo največ v zimskem času. Letos je razsajala steklina, pa ne le pri lisicah, navzela se je je tudi srnjad. Bolno žival je seveda treba odstreliti. V svojem okolišču pa imam tudi letno določen odstrel petnajstih »primerkov«, od tega pet lepših, trofejnih. Nekaj pa k naravnim selekcijam pripomorejo tudi voznički, ki precejšnje število

gozdnih prebivalcev povozijo.«

Jenko je član lovske družine Tuhinj. Redno se udeležuje lovov, ki so mu poleg obveznosti tudi najljubša rekreacija. Ampak lov danes, pravi, ni več kot je bil nekdaj.

»Včasih se je streljalo bolj zaradi mesa, danes pa so zahteve lovcev nekoliko drugačne. Trofeja, seveda. Vsek bi si želel da bi bilo živali samo rogove, mesa pa najraje nič. Le Italijani, ki so naši lovski gostje, še cenijo tradicionalno vsebino lova. Strastni privrženci tega športa so, razen tega pa znajo tudi dobro oceniti, kolika bo pečenka, ki se tisti trenutek še sprehaja po gozdu. Včasih smo tudi streljali v glavnem s šibrami, danes pa je varnejša krogla. Visoko divjad, torej srnjad in ostalo nad gozdno mejo, večinoma streljamo s kroglo, šibre so ostale bolj za odstrel nizke divjadi, na primer fazanov.«

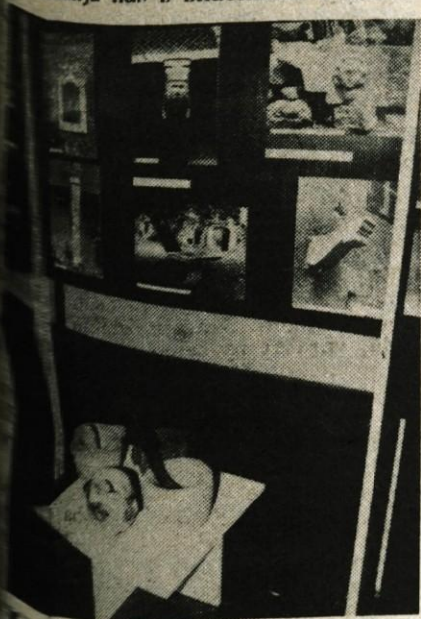
Divji lov, ki je bil že njega dni ena od nadlog zapriženih lovcev, pa je ostal. Le da danes divji lovec ni samo ob orožje in dobro ime, ko ga zalotijo pri prepo-vedanem sadu, pač pa ob vse, kar na lovu uporablja, navadno tudi ob avtomobil. Tudi visoka globa mu ne uide. Za srnjaka, ki je priljubljena tarča ilegalnih lovcev, je kaznovan s 4000 do 5000 dinarji in z odvzemom orožja, kar tudi niso mačje solze.

Ivan Jenko je rad lovec: v drugem poklicu, pravi, ne bi mogel obstati. Je že tako, ljubezen do narave, posebej še do tiste nepokvarjene, domala divje in malce nevarne, se človeku vsidra v srce. Od vsem pa upa, da bo najmlajši sin nadaljeval družinsko lovsko tradicijo, ki se vleče že celo stoletje.

D. Žlebir

Materialna kultura na Krasu

V drugem nadstropju Mestne hiše v Kranju je na ogled etnološka razstava Materialna kultura na Krasu. To je že druga etnološka razstava, s katero gostuje Goriški muzej iz nove Gorice v Gorenjskem muzeju. Tako posreduje svoje etnološke izsledke širšemu slovenskemu prostoru. Goriški in Gorenjski muzej sta med pokrajinskimi muzeji osamljen primer medsebojnega sodelovanja v obliki izmenjalnih razstav z etnološko tematiko. Pa je škoda, da temu tako! V galerijski dejavnosti na primer živo prizadevanje, da se obištevajo odpro svetovi različnih narodov, njihova ustvarjalna misel in izpovedni izraz. Kritiki nikoli ne pozabijo omeniti, če odkrijejo v tem svetu specifičnosti določene pokrajine, njeno vsebino in kolorit kot celotne posebnosti. V etnološki interpretaciji se specifičnost in kolorit določenega območja razodevata v vseh vidih, neposrednejši obliki. Razodevata se v najtesnejši odvisnosti od človeka na tisti stopnji njegove bivanjske prisotnosti in ustvarjalnosti, ki so vtisnile tej pokrajini v vsebino, jo kultivirale. Na etnoloških razstavah spoznavamo namreč življenja človeka v določenem prostorskem in družbenem okolju v različnejših nadrobnostih.

Fotografije kraških kamnosekov

kraških naselij, stavbarstva, z nošo, različnimi gospodarskimi dejavnostmi kraškega človeka, z oblikami prometa. Po svoji vsebini razstava prerašča okvir naslova, saj sega tudi na področje družbene kulture vse do sodobnih paradnih prireditev v turistične namene. Avtor razstave je odmeril največ pozornosti prav tistim sestavinam kulture in načina življenja, ki so za Kras še posebno značilne.

Velik del razstave je odmerjen prikazu kraških naselij in ljudskega stavbarstva, med gospodarskimi dejavnostmi pa naj omenimo predvsem vinogradništvo ter kamnoseko in bičarsko obrt.

Z velikimi fotografijami so prikazana kraška naselja, najstarejša med njimi s svojo značilno lego na temenu griča in s širokim zaledjem polj in travnikov z vrtačami sredi njih, v detajlih opozarja razstava na kamnite ograde, delo človeških rok, ki so tako pomagale zemlji k rodovitnosti in jo ščitile pred vetrovi. Tu so značilne kraške hiše iz zloženega kamnja, v katerih so Kraševci ponoči čuvali svoje pridelke, tu so kralji za napajanje živali, ki opozarjajo, kako so se v najnovejšem času premagovali pomanjkanje vode, ki ga je ta svet tako kruto občutil.

V oblikovanju notranjosti vaškega prostora izstopajo iz kamna zidani kraški domovi, tesno nanizani ob vaških ulicah in hkrati od teh ulic ograjeni, saj se pravo življenje na teh domovih odvija zadaj za velikimi dvoriščnimi vrati — za portoni, ki zapirajo prehode z dvorišč na vaško ulico. Večkrat bogato klesane »kalone«, kakor imenujejo domačini te velike prehode z dvorišč, so značilna sestavina v oblikovanju vaških ulic. Stanovanjska hiša — »pitana suhota« je po gradivu, nadstropni obliki, značilnimi prehodi v nadstropje z zunanjo, dvoriščne strani pa s svojo kaminsko kuhinjo slovenska inačica mediteranske hiše. Kaminska »spahnjenca« z dimnikom že na zunaj opozarja na namembnost tega prostora, hkrati pa je tudi estetska sestavina v oblikovanju zunanjsčine kraške hiše. Kuhinja z ognjiščem je imela v življenju družine pomembno mesto. Ob ognju na ognjišču so se zbirali domači in sosedje, tu je bilo prizorišče družabnega življenja. Tudi potem, ko so ognjišča izpodrinili štedilniki, so se vaščani najraje sestajali po hišah, kjer so se ognjišča še ohranila. Pa tudi tam, kjer so namesto ognjišč postavili štedilnike, so si prizadevali, da bi kuhinje obdržale nekaj poprejšnjega občutja. Štedilnike so, po vzoru ognjišč, postavljali tako, da so s treh strani prosto stali v prostoru in tako pripravili mesto za klopi in stole, kjer je ob hladnih dneh posedala družina, saj

Kraško ognjišče

je bil tu še vedno najtoplejši prostor v hiši.

»Teran je od zmeraja«, to je izjava domačina, ki je postala nekakšen moto tistega dela razstave, kjer je prikazana značilna veja kraškega kmetijstva — vinogradništvo. Ob prikazu najrazličnejših opravil od zgodnje pomladi do pozne jeseni spoznavamo ob pesmi tudi veselje, ki ga prinaša človeku zlahtni sad vinske trte. Naj omenim še izčrpen in pregleden prikaz kamnoseške dejavnosti, ki se je uveljavljala na fasadah kmečkih domov, v oblikovanju vaških znamenj, še prav posebno pa pri oblikovanju vodnjakov sredi kmečkih dvorišč.

Zelili smo opozoriti samo na nekatere vsebinske sestavine te izredno obsežne razstave, ki obsega nad 350 fotografij, 30 risb in tehničnih dokumentacij ter 80 originalnih predmetov. Priporočamo jo še posebej šolam, saj je na tej razstavi zbranih nešteto pričevanj, ki ponazarjajo način življenja in gospodarjenja človeka na Krasu; odprta bo do konca septembra.

Anka Novak

Tretji zvezek tržiškega zbornika

Tržič — Ob 40-letnici vstaje in socialistične revolucije narodov in narodnosti so izdale tržiške družbenopolitične organizacije publikacijo Od spomenika do spomenika NOB v občini Tržič. Tretji zvezek Tržiškega zbornika vsebuje seznam spomenikov NOB v občini, ki so razvrščeni po krajevnih skupnostih. Po posameznih krajevnih skupnostih so razvrščeni od splošnih naprej, nato pa po kronološkem redu. Nad vsako fotografijo, ki prikazuje posamezno spomeniško enoto, je tekst, v katerem je obeležje kratko označeno, v posebnem odstavku pa tudi obrazložen dogodek ali oseba, ki ji je spomenik posvečen.

V tržiški občini je po zadnjih podatkih 62 obeležij NOB, od tega 44 spominskih plošč, pet figurálnih spomenikov, dva nagrobnika, grobišče, spominski park, objekt tiskarne in osem prostostoječih enot. Posamezne krajevnne skupnosti so najavljene z verzi slovenskih pesnikov. Na naslovnici je spomenik pod Storžičem, ki pomeni tudi simboličen začetek naše borbe.

Sama ideja o nastanku tega zbornika je iz jeseni leta 1981, besedilo so prispevali Edo Roblek, Janez Šter in Zorka Tribušon, fotografije pa Mirko Kunšič. Zbornik je izšel ob tržiškem občinskem prazniku v nakladi 5000 izvodov, izdal pa ga je odbor za proučevanje zgodovine ZKJ in NOB pri OK ZKS Tržič v sodelovanju z Zavodom za kulturo in izobraževanje — enoto Tržiškim muzejem.

V pripravi je že četrta številka zbornika, ki naj bi izšel leta 1983 in bi obsegal kronologijo dogodkov od okupacije do februarja 1942 v Tržiču.

Tretja številka Tržiškega zbornika bo kmalu v prodaji v knjižnici, muzeju in galeriji. Estetsko izdelana knjižica pomeni organiziran pregled vseh obeležij in pomnikov naše revolucije v tržiški občini.

M. Fornazarič

Slovenska ornamentika

Jesenice — V Delavskem domu na Jesenicah bodo jutri, v soboto 5. septembra ob 18. uri odprli razstavo Slovenska ornamentika, ki jo je pripravil Ivo Razboršek iz Ljubljane. Razstavo si boste lahko ogledali vsak dan, razen nedelje, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Koroško Mladje izšlo

Potem, ko je pred poletjem izšla 42. številka koroške kulturne revije Mladje, bolj znana z oznako »črno Mladje«, v kateri je bivši glavni urednik Florjan Lipuš naznanil ukinitve revije in orisal težave, v katerih je nastajala in obstajala, imamo zdaj v rokah 43. številko revije, bogato in svežo, kot da težav ni in ni bilo.

Očitno je moralo Mladje umreti, da so se ga nekateri meceni vsaj z besedami spomnili in mu obljubili finančno pomoč. Prisluhnili smo, zbrali pripravljeno neobjavljeno gradivo, poskrbeli nekaj novega in ga dali v tisk. Brez groša v žepu, zato pa z dobrim spominom na vse spodbudne obljube. Tako uvodoma v 43. številko Jani Oswald pojasnjuje, kako je Mladje spet ugledalo beli dan. Junija so namreč sodelavci revije: Rudi Benetik, Jožica Čertov, Maja Haderlap, Kristijan Močilnik, Vida Obid, Jani Oswald, Franci Serajnik in Olga Vouk osnovali interesno skupnost, ki želi doseči dvoje: preskrbeti reviji potrebna gmožna sredstva in izdajati revijo do njene dokončne finančne utrditve. Ko bodo to dosegli — upajo, da vsaj že po izidu letošnje decembrske številke — se bo interesna skupnost razšla in poskrbeti bo treba za uredniški odbor. Lektorat in urejanje revije je dotlej prevzel Janko Messner, brez čigar pomoči bi težko speljali naš voz, pravi Jani Oswald. Ob koncu je zapisal še besede zahvale bivšemu uredniku Florjanu Lipušu, saj kot pravi, brez solidarnosti tovarišev v bivšem uredništvu mi mladi danes ne bi imeli kaj nadaljevati!

Koroško Mladje torej živi naprej, ali če uporabimo prisposodo Avguština Malleja, ki piše o prehojeni poti Mladja in njenega urednika Florjana Lipuša: kres še ni ugasnil, samo nove suhljadi je treba navleči iz naših nič kaj sočnih grap.

Nove, sveže suhljadi so navlekli dovolj, bogata je 43. številka Mladja. Bogata in zdrava, ne manjka ostrih misli, ki nas prebude iz ležernosti.

S poezijo se predstavljajo Jožica Čertov, Berta Piskernik, Matjaž Kropivnik, Ernie Lipp in Janez Pernat. Posebej bi radi opozorili na pesmi Ernie Lipp, 32-letne matere treh sinov, ki ji je bolezen spremenila življenje, jo ne nazadnje napotila tudi k pisanju. Letošnje leto smo poimenovali mednarodno leto invalidov in Ernie Lipp je v uvodu k svojim pesmim zapisala: »Leto prizadetih« — temu bi se še krave smejale! Kdo o sebi lahko trdi, da ni prizadet? Moje noge ne hodijo, no pa kaj? Tisti, ki je zaprignel, da bo hodil z menoj, dokler naju ne bo ločila smrt, je svoje uporabil za to, da mi je ušel. In ne samo meni. Spoznal je, da je v resnici on prizadet, pa ne jaz. Pomilujem ga in ga ne zaničujem. In prizadetih njegove vrste je nesluteno mnogo. Ti nas šele naredijo za to, za kar nas imajo, če se jim damo. Ti so prizadeti ljudje, ker so jih prizadele od vsega začetka neke ovire, pa jih zato ni moglo prizadeti. Nihče jim ni pokazal, kaj se pravi počlovečiti se in potem človeško ravnati. Pa bi bilo to tako enostavno: ljubezen se temu pravi. In tako se mučijo z vsemi mogočimi oblikami ljubezni. A nobena ne ustreza. Kako strašno mora to biti, če je človek tako prizadet.« Nas bodo njene besede, njene pesmi zdramile.

Janko Messner je prispeval tri »zgodbe iz naših dni«: kako sta se razšla Ljubomir in Melita, kako sinek Francelj sprašuje očeta, zakaj v žito ni maki in plavic, zakaj grade novo hišo, ko stara vendar ni premajhna. Mladje objavlja tudi Messnerjevo predavanje za »Kulturne kontakte 81« Avstrijske družbe za kulturno politiko v Mattersburgu na Gradiščanskem 27. in 28. junija.

Prozaist Mirko Kumer, ki je zapisoval pomnenje na stare čase, se predstavlja s »Kvartopirci«. Pred dnevi, prav ob izidu Mladja, je umrl v celovski bolnišnici.

Kristijan Močilnik »je obiskal angleško vojno pokopališče« in ga naslovil Na zahodu nič novega. »Danes! 1981 — ko umre na leto več ljudi od lakote kakor v najhujših letih druge svetovne vojne od bomb...«

»Domovina, tvoji prismojenci« so udarni odlomki iz govora Petra Turrinija, ki ga je imel prav tako kot Janko Messner junija na Gradiščanskem. Udarne besede o sindikatu, o dobičku tujih naftnih družb, o formalni demokraciji, o odgovornih, ki bežijo, o mladih upornikih. Z likovno ustvarjalnostjo se tokrat v Mladju predstavlja mlada slikarka Nežika Novak, ki z razen nekaj manjšimi razstavami svojih del še ni predstavila javnosti. Mlada umetnica je doma iz Železne Kaple, po maturi je obiskovala Umetnostno šolo na Dunaju, njen učitelj je bil znani dunajski realist Fritz Martinz, študij pa bo nadaljevala v Ljubljani.

M. Volčjak

Drevi bo na ptujskem festivalu domače zabavne glasbe nastopil tudi ansambel Oglarji iz Cerkelj, ki je lani kot debitant osvojil zlato Orfejevo značko, kar je edinstven primer v zgodovini festivala.

Ptujski festival domače zabavne glasbe Gorenjska krepko zastopana

Ptuj — Danes in jutri, 4. in 5. septembra bo v Ptuj potekal tradicionalni, že dvanajsti festival domače glasbe. Na drevišem večeru domačih ansamblov bo nastopilo 26 ansamblov iz vse Slovenije. Poleg domačinov je letos najbolj zastopana Gorenjska, nastopilo bo kar pet ansamblov: Krvavški kvintet iz Cerkelj, ansambel Ivana Ruparja iz Škofje Loke, ansambel Karavanke iz Lesc, Oglarji iz Cerkelj in Gorenjski kvintet iz Bleda.

V sobotnem festivalnem večeru bodo predstavljene nove melodije, tokrat kar dvanajst. Izvajal jih bo ansambel Dobri znanci iz Ljubljane z znanimi pevci naše narodne zabavne glasbe, med njimi tudi Braco Koren, Sonja Gaberšek, Marjan Roblek, Jelka Cvetežar in vokalni kvintet Gorenjci iz Naklega.

Nagrad v klasičnem smislu na festivalu ni več. Posebna strokovna komisija bo ocenjevala kvaliteto ansamblov in podelila zlate, srebrne in bronaste Orfejeve značke, ki jih lahko prejme vsak ansambel, ki usteza merilom kvalitete. Z zlato značko nagrajeni ansambli si bodo pridobili pravico za televizijska in radijska snemanja brez predhodne avdicije. Občinstvo pa bo prvi večer

podelilo nagrado za najbolj vedro melodijo, drugi večer pa tri nagrade avtorjem melodij, posebno nagrado bo prejel še avtor najboljšega besedila.

Prireditelj festivala domače zabavne glasbe je Zavod Radio — Tednik Ptuj s sodelovanjem RTV Ljubljana. Avditorij letnega prireditvenega prostora obiskovalci vsako leto napolnijo, zbere se več kot 3.000 gledalcev. Letos bosta oba večera posnela ptujski in ljubljanski radio, ljubljanska televizija pa bo kasneje pripravila dvajsetminutne oddaje, ki bodo na sporedu čez zimo in prihodnjo pomlad. Posnetki drugega večera bodo izšli tudi na kaseti.

Drago Papler

Razstava v Lipanci

Planinsko društvo Bled je pripravilo slikarsko razstavo v Blejski koči na Lipanci. Svoja dela, na temo Triglav, razstavlja Rudolf Arh, član je seniškega Dolika. Razstava privablja številne obiskovalce, zato so se prireditelji odločili, da bo odprta še do konca septembra.

Pisateljica Berta Golob je v knjigi »Sovražim vas« zbrala prgišče pretresljivih črtic, s katerimi razkriva stisko mladih fantov in deklet, ki jih je življenje pahnilo pod streho vzgajališča v Pred-dvoru.

Moje deklice

Za Metko trdijo vsi, da je fantovska. Rada se potika po hodnikih. Lani je bila še preprosta. Zdaj gleda v svet vsa raztresena in razgreta. Jasno vidim njen jutrišnji dan. Lilijanki mi dišita po pomladi. Prva je podobna trobentici, druga zvončiku. Trobentica je vsa blaga, komaj prebujena, toliko da je pogledala iz mehke trave. Stiska se v zadnji klopi in ji je kar prav. Zvonček je neugnan. Pozvanja, klepeče, dobriča se in spet pritrkava. Bije z jezikom in si ne da pokoja. Bim-bom-bom-bom te pretepla, boš videl. Moja Marija. V njej nekaj počiva. Ne pusti, da bi ji kdo segel do dna. Nekaj varuje in skriva. Marija ima zadnja vrata trdno zaklenjena. Moja Marija je modra, odrasla. Julka in Marinka nista domski. Nekoč ju bom vprašala, kako se prav-zaprav počutita med nami. Obe sta podobni taščicam. Nevsiljivi sta, tako mimi, čisto iz drugega sveta. Mi smo vsi domski. Še jaz. Potem je v razredu edino še Silva, vsi drugi so pobalini. Pomaga mi jih krotiti. Drobčena je in lepa. Pravi jo Japponka, njo pa boli. Zadnjič je zaradi sestrice ves dan jokala. Na klop so ji lile velike motne solze. Čisto materinske. Silva je skoraj podobna Mariji. Obe sta skrivnost. To so moje deklice. Skrbi me le Metka. Kadar ji mimogrede pogledam v oči, je v njih en sam ogenj.

V hidroelektrarni Moste

»Na naši Savi bi bilo lahko deset elektrarn«

Sava, ki teče po Gorenjski, je le 20 odstotno izkoriščena — Bili so načrti za deset elektrarn, zdaj se gradijo le Mavčiče — Velika odškodnina ribiškim družinam

Moste pri Žirovnici — Prvo javno elektrarno na Slovenskem so zgradili leta 1914 v Završnici in tedaj je bila ta hidroelektrarna prava zanimivost za ljudi ob blizu in daleč. Sedanja hidroelektrarna Moste pa je bila postavljena leta 1952 in bo torej prihodnje leto stara trideset let. Tedaj, ko so jo odprli, sta delala dva agregata in leta 1954 so priključili še en agregat. Pred tremi leti so dobili v Mostah še prečrpavalni agregat, ki prečrpa Savo v Završnico. Ta naprava je novost, izdelali pa so jo domači proizvajalci.

V Mostah je pomembno stikališče in preskrbujejo z elektriko zgornji del Gorenjske. Letno proizvedejo 70 milijonov kilovatnih ur, kar je v slovenskem merilu malo, vendar je za Gorenjsko še kako pomembno. Čeprav je bila hidroelektrarna v Mostah grajena predvsem za potrebe jeseniške Železarnice, danes njenih potreb, ki nenehno naraščajo, ne more pokrivati. Temeljna organizacija, ki zaposluje 44 ljudi, sodi v Savske elektrarne, kjer so štiri temeljne organizacije, ki so v sestavi organizacije Elektrogospodarstva Slovenije.

V Mostah bi radi izboljšali delovne pogoje nekaterim svojim delavcem, ki delajo v težkih delovnih razmerah in so vezani na izmensko službo. Bolniških izostankov imajo veliko, veliko pa je zaposlenih že starejših delavcev, ki bodo kmalu

odšli v pokoj. Elektrarno bi radi obnovili, zanjo so že izdelali investicijske programe. Avtomatizacija je nujna in če bodo imeli dovolj denarja, planirajo obnovo leta 1985. Razširili bi stikališče za še enkrat toliko za potrebe Jesenic in gornjesavske doline, saj možnosti so. Nova elektroelektrarna se bo napajala mimo Most in bo potrebovala 70 AV, precej več energije pa bodo zahtevali tudi motorji nove odpraševalne naprave na Jesenicah.

Zanimivo je, da Gorenjska pri izkoriščanju vodne energije precej zaostaja za ostalimi slovenskimi območji. Stari plani so predvideli, da bi na Savi postavili najmanj deset elektrarn, a plani se niso uresničili. Naložbe pri izgradnji hidroelektrarn so drage, a vodna energija je zastoj, medtem ko je pri termoelektrarnah obratno. Zdaj je v planu izgradnja Mavčič in tako bomo na Gorenjskem vodne vire, ki tečejo mimo, vsaj nekoliko bolje izkoristili.

Največkrat pa o hidroelektrarni Moste, ki z devetimi MW napaja Jesenice-mesto in s 30 MW Železarno Jesenice ter nekaj radovljiško območje, govorimo tedaj, kadar se obeta izpust vode in čiščenje ter pregled naprav, ki so pod vodo. Ta izpust se načrtuje za leto 1984.

Sava stalno nanaša prod in vedno bolj je onesnažena. Ne le Železarna, tudi drugi onesnaževalci so poskrbeli, da je v Savi

ZAVRŠNICA JE BILA ŠOLA

In kaj pravi Anton Spendov, elektrotehnik, eden izmed najstarejših delavcev v Elektrarni Moste:

»Zelo smo bili ponosni tedaj, ko je elektrarna začela obratovati. Veliko prostovoljnega dela smo vložili in spominjam se, da je bila elektrarna Moste prava atrakcija. Hodili so jo gledat od daleč in od blizu. Tedaj je začela obratovati tudi valjarna 24000 in vsakokrat, ko je šla plošča skozi valje, smo jo slišali v naših generatorjih.

Napetost je bila 20.000 V. Tedaj ni bilo problema, da kdo od delavcev ne bi prišel delat, bilo je veliko navdušenja za delo. Že inženir Pantz je izdelal načrt za izrabo Save in žal ni prišlo do uresničitve. Že tedaj so hoteli elektrificirati železnico, ki so jo potem po petdesetih letih.

Turbine so bile iz Litostroja, bile so ene izmed prvih, ki so jih izdelali delavci te tovarne. Litostroj je bil šele na začetku. Stroji so nam ostali, povečala pa se je zaščita in napetost, leta 1978 smo dobili še prečrpavalni agregat.

Vse naše elektrarne so posebna šola, na Završnici pa smo si nabirali prve izkušnje. Mislim, da vse premalo upoštevamo, da imamo veliko energije, ki bi jo morali bolje izkoristiti. Še bodo prišli časi, ko bo obratovalo več manjših elektrarn. Danes se vodne struge tudi veliko bolj poglabljajo, ker ne skrbimo dovolj zanje. Sava ima takšno energijo kot Drava, a je le 20 odstotno izkoriščena.«

D. S.

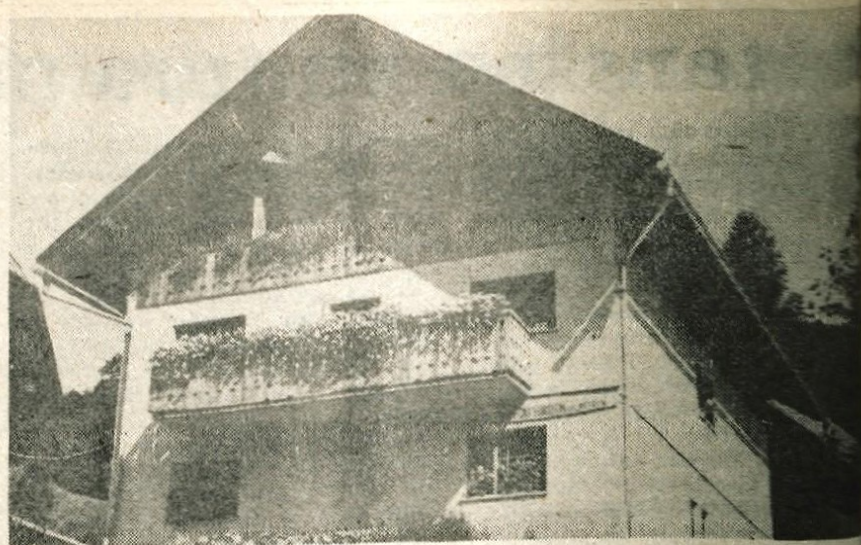
ogromno fenolov kot so smole, katran in olja, ki se ne razkroji. V akumulacijsko jezero v Mostah se nateka na milijon kuhičnih metrov proda in akumulacija se manjša. Po zakonu o hidroenergetskih napravah pa morajo prazniti bazen vsakih deset let in naprave, ki so pod vodo, pregledati.

Nekateri menijo, da bi lahko jezero praznili tudi tako, da ne bi prišlo do množičnega pogina rib. Vendar ni tako, kajti milijon kuhičnih metrov proda in odplak nimajo kam odložiti. Poseben problem nastaja tedaj, ko se gladina vode niza in ko odplake masijo naprave. V Elektrogospodarstvu Slovenije so izdelali študije, kako naj bi praznili bazen, da ne bi prišlo do takega pogina, vendar vse to so le teoretične domneve. Med drugim bi lahko potegnili cev od Javornika do Most in poskrbeli za manjšo koncentracijo škodljivih snovi, vendar bi bila naložba silno draga. Vsaka takšna naložba pa nujno vpliva na ceno električne energije.

Akumulacijsko jezero morajo prazniti zaradi črke zakona, kajti nihče ne more prevzeti odgovornosti za to, da bi bilo z napravami zaradi malomarnosti kaj narobe. Sicer je pregrada v Mostah popolnoma varna in bi v primeru katastrofe prišlo le do manjših poplav na spodnjem delu, vendar delo morajo opraviti. Zaradi onesnaževanja plačujejo tako kot jeseniška Železarna izredno visoke odškodnine ribiškim družinam. Zadnji izpust je bil leta 1974, leta 1979 pa so po dolgotrajnih pravicah na sodišču izplačali ribiškim družinam okoli 6 milijonov dinarjev. Ribiški družini Ljubljana 220.000 dinarjev, Zvezi ribiških družin Gorenjske 60.000 dinarjev, ribiški družini Medvode 230.000 dinarjev, kranjskim ribičem 2 milijona 40.000 dinarjev, trškiškim ribičem 630.000 dinarjev, radovljiškim ribičem milijon 270.000 dinarjev in jeseniški ribiški družini milijon 10.000 dinarjev. Po nekaterih ocenah pa ribiške družine ocenjujejo škodo, ki bo nastala leta 1984, kar na 30 milijonov dinarjev.

A je povsem neumestno, da bi ob nujnih izpustih stresali srd in gnev nad elektrarno Moste, kajti sama elektrarna Save ne onesnažuje. Onesnaževalci so vsi drugi, predvsem jeseniška Železarna in če ne bi bilo toliko odplak, tudi pri izpustu ne bi prišlo do tako množičnega pogina rib.

D. Sedej

Domačija Betelovih v Planini pod Golico, kjer se ukvarjajo s kmečkim turizmom. Foto: D. Sedej

Kmečki turizem

»Kar gor pejte, pri Betelu je turizem«

V Planini pod Golico sprejmejo pod gostoljubno streho domačije Betelovi — Premalo možnosti za aktivno rekreacijo — Čeprav je žičnica — Slaba cesta

Marjana Klinar je še vedno krepka in čila pri 87 letih

Planina pod Golico — Pri Betelu v Planini pod Golico nad Jesenicami se Francka in Jože Klinar že tretje leto uspešno ukvarjata s kmečkim turizmom; s tem, da sta odprla vrata gostom, ki prihajajo od blizu in daleč, prenočujejo v šestih sobah domačije, ostanejo tedne ali dva ali tistim, ki so namenjeni v hribe in se oglasijo le za prenočišče ali večerjo.

Domačija Betelovih je precej oddaljena od vasi, naokoli so le počitniške hiše. Vse tja do hotela Gorenjke je cesta še nekako vzdrževana, saj po njej redno vozi avtobus, od hotela naprej pa je ozka, polna luknj in povsem nevzdrževana. Zdaj se jo je lotila še voda, a nihče za njeno vzdrževanje noče slišati niti poleti, kaj šele pozimi, ko jo spušča še led, ko so spuščili že vse druge prometne poti. Zato je do Betelovih težko priti, še težje pa je zanje, saj se po takšni cesti morajo redno odpravljati v dolino po opravkih.

Obiska ima njihov »kmečki turizem« kar dovolj. Prihajajo s Pule, Celja, Ptuja in Ljubljane, radi se pri njih ustavljajo gostje iz Hrvaške in Stajerske. Njihova domačija je že uveljavljena in znana, zato tisti, ki iščejo prenočišče ali žele preživeti nekaj dopustniških dni na svežem gorskem zraku in miru, brž dobe v dolini napotilo: »Kar gor v rove pojdite, pri Betelu je turizem.«

Francka Klinarjeva, ki ji v kuhinji in pri gospodinjstvih opravilih po-

maga še krepka 87-letna mama, Marjana Klinar, pravi, da je delo glavno. V hlevu je enajst glav in v sobah so gostje, lonci na štedilniku morajo biti vedno polni. Priprava hrane, pomivanje in pospravljanje kar noče biti konca; zaslužek seveda tudi nekaj, a kaj, ko so tudi visoki. Predvsem pa jih moti, ker davčne stopnje sploh niso pene in za vsako občino velja različna odmera, čeprav naj bi republiko veljal enak zakon in njem tudi enake davčne odseke.

Gostje se seveda odlično počutijo, radi hodijo na izlete po okoliših, najraje na Golico. Uživajo predvsem otroci, ki jih po veseli na spregled in se le neradi poslojijo od bližnjega gozda in travnikov, hajajo tudi tujci, največ po poročilih, ki vodi tod mimo in v njem času se jezijo, ker tudi s njim listom ne smejo na pol Golice.

Betelova kmetija ima svoj in nujen turistični opis tudi v prospektih turističnih kmetij, pa je postala predvsem zato, da bili gostje s postrežbo in bivanjem zadovoljni. Še bolj pa bi bili, če bi imeli več možnosti za kmečki turizem. Planina pod Golico bilo — kjer prenehajo delati tudi Turistično društvo — če bi v vasi imeli meren družbeni obrat, kjer bi gostje lahko hranili in če bi pozimi in poleti več možnosti za aktivno rekreacijo. Nobena možnost ni, da navzgor dohodek dosti postelja z zajtrkom, s celodnevno penzionom pa se le težko izplača, treba pa je tudi veliko stroškov, treba pa je tudi veliko žičnice v Španov vrh poleti le vozi, pozimi pa je bila zaradi slabega vzdrževanja in slabo vzdrževanjenov leta in leta slabo obiskana. Vsekakor bi morali znatno več pozornosti nameniti prav smučarskemu turizmu in Španovega in privabiti pozimi več smučarjev. Betelovi ostajajo osamljeni nudniki turizma na kmetiji v predelu Gorenjske, delajo in vajo. In čeprav je nasplošno turizem v Planini od Golice kar nekaj — a tja so hodili turisti le vojni izredno radi — je predvsem zaradi gostoljubnih Klinarjev vedno čutiti turistični utrip.

D. S.

Nevarna »železna« cesta

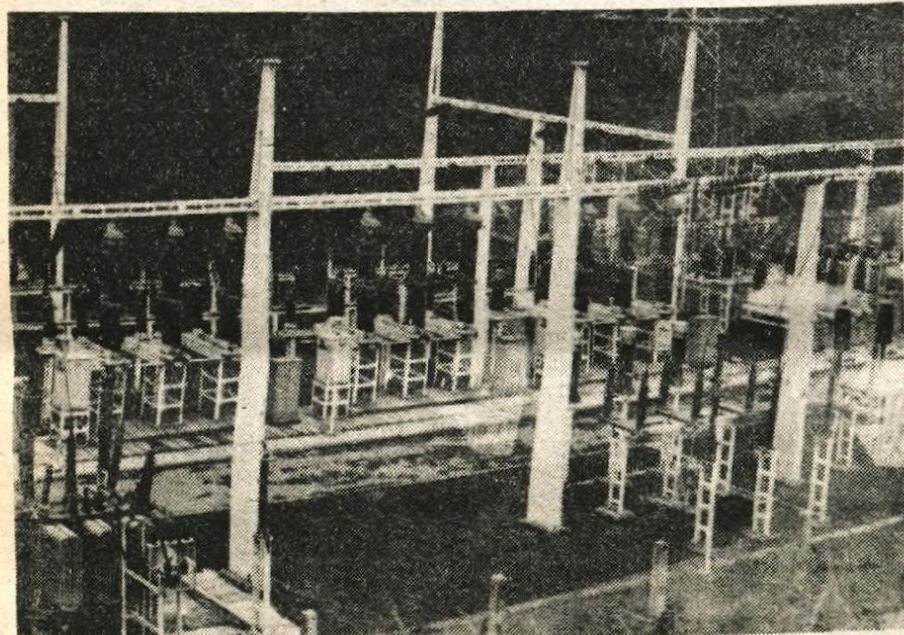
V Sloveniji je v prvem polletju umrlo v nesrečah na železniških tirih 29 ljudi, večina nesreč pa se je pripetila zaradi neprevidnosti

Nekako smo vajeni, da se le na cestah dogaja večina prometnih nesreč, vendar pa promet na tirih ni nobena izjema. Pri tem ne gre toliko za železniške nesreče, ki jih povzroči iztirjene vlakovi ali naletni vlakovi, pač pa za take nesreče, ki se pripetijo zaradi neprevidnosti na železnici, pešcev ali voznikov motornih vozil.

V letošnjih prvih šestih mesecih se je samo na tirih Železniškega gospodarstva Ljubljana pripetilo 324 nesreč, v katerih je umrlo 29 ljudi, 42 pa je bilo ranjenih. Zaradi hoje po tirih, kar je prepovedano, ni srečanja z vlakom preživel 16 oseb, 3 osebe so se pri padcu z vlaka ubile, ena oseba zaradi skakanja na vlak. Na zavarovanem železniškem prehodu z zapornicami ali s cestno prometnimi znaki označenimi je izgubilo življenje 6 oseb, 3 pa so izgubili življenje zaradi drugih vzrokov. Nezgode na tirih so sicer manj pogoste kot na cestah, vendar pa je zaskrbljujoče to, da se je letos v primerjavi z enakim lanskim obdobjem število nesreč povečalo kar za 104.

Večina teh nezgod se je pripetila

zaradi neprevidnosti, lahkega preveževanja, nepravilnega prevoza, ki jo je Železniško gospodarstvo Ljubljana izdalo za paj z Republiškim svetom za varnostno in vzgojo v cestnem prometu. V brošuri je dobro namenjen tudi prometni varnosti otrok, ki so jim odrasli prav vzor. Železnice marsikdaj slab vzor nevarnosti na železniških tirih, drugih nevarnostih, ki nastajajo neupoštevanju železniških pravil govori tudi film, namenjen osnovnošolski mladini. Najmlajši so gotovo prebrali posebno proročilo Cicibanu z naslovom Pozor, vlak!

V hidrocentrali Moste v Žirovnici »napajajo« z električno energijo Jesenice in okolice...

Ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske, Kranj

Na podlagi sklepa delavskega sveta Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske Kranj, z dne 30. 7. 1981 in sklepa komisije za delovna razmerja z dne 24. 8. 1981 Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjska razpisuje oziroma oglašja prosta dela in naloge

- VODENJE IN ORGANIZIRANJE DEL V SEKTORJU ORGANIZACIJE IN INFORMACIJSKIH SISTEMOV — DELA IN NALOGE S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI**
- ORGANIZIRANJE IN VODENJE DEL V ODDELKU SPLOŠNIH POSLOV**

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoji:

pod 1. Za delavca s posebnimi pooblastili je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih, z zakonom in družbenim dogovorom določenih pogojev, izpolnjuje še naslednje pogoje:

- visoka izobrazba ekonomske smeri
- 5 let ustreznih delovnih izkušenj

Poleg teh morajo kandidati za razpisana dela in naloge imeti tudi:

- strokovne, organizacijske in druge delovne sposobnosti za opravljanje razpisanih nalog
- moralnopolitične vrline, ki izražajo celovitost strokovnih, družbenopolitičnih in moralnoetičnih meril, predvsem pa celovito oceno uspešnosti dosedanjega dela in doslednega izvajanja in utrjevanja samoupravnih socialističnih odnosov.

Razpisana dela in naloge se razpisujejo vsaka 4 leta.

pod 2. Poleg splošnih pogojev se za opravljanje del in nalog zahteva višješolska izobrazba organizacijske ali ekonomske smeri in 2 leti delovnih izkušenj pri organiziranju del na področju mikrofilinga in arhiviranja, ekonomata ter družbene prehrane. Poskusno delo 3 mesece.

Kandidati morajo svoji vloži priložiti listine, s katerimi dokazujejo izpolnjevanje predpisanih pogojev: Prijava z dokazili naj kandidati pošljejo do 19. 9. 1981 na naslov: Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske Kranj, Cesta JLA 1. Prijava za dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi mora biti v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo«. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po zaključeni objavi.

Suštarski semenj v Tržiču

Letošnja suštarska nedelja bo obogatena z nekaterimi kulturnimi, turističnimi in etnografskimi vložki — Na stojnicah obutev s popusti, izdelki tekstilcev in kosarjev, usnjena galanterija in konfekcija, spominki pa še kaj

Tržič — Uvod v tradicionalno suštarsko nedeljo, tokrat že trinajsto vrsto, predstavlja tako imenovana »frejprehunga«, ko so po starih legah vajenci sprejeti med suštarske pomočnike. Zanimiva prireditev se bo odvijala drevi ob 19. uri v veliki sejni dvorani tovarne obutev Peka, ki je postala po propadu tržičkega turističnega društva glavna organizatorica suštarske nedelje. Turistično, komercialno in letos tudi bolj etnografsko obarvana prireditev, ki v Tržič privablja več obiskovalcev z vseh koncev Slovenije in celo iz zamejstva, pa se »uradno« začela šele jutri, v soboto ob 17.30 in ob 19.30 ter v nedeljo ob 9.30 in 11.30 lahko videli, kako so včasih izdelovali čevlje in o čem je pri tem tekla beseda.

Največji živčav bo seveda v nedeljo, ko se bo ob 8. uri, po koncertu tržičkega pihalnega orkestra, na Trgu svobode začel suštarski semenj. Postavljenih bo preko sto stojnic, na katerih bo kupce vabila obutev Peka in razen kranjske Planike, vseh pomembnejših slovenskih tovarn, zagrebške Astre,

beograjske Obuče, manjkali pa ne bodo tudi zasebni čevljarji. Ciciban bo ob otroških obuvah ponudil še igračke. Kupiti bo mogoče izdelke usnjene galanterije in konfekcije, sadje, razne vrste sira, suštarske spominke, majice z znakom pridelave ter seveda najrazličnejše kuharske dobrote, med njimi slovite tržičke bržole.

Za kupce bo verjetno zanimiv predvsem podatek, da bo Pekova obutev v nedeljo cenejša za deset odstotkov iz rednega programa, blago iz širšega proizvodnega programa pa bo na voljo s še ugodnejšimi popusti. Na stojnicah se bodo razen čevljarjev predstavili s svojimi izdelki tudi drugi tržički kolektivi, na primer Bombažna predilnica in tkalnica ter Tovarna kos in srpov.

Da pa semenj ne bo zgolj to, bodo poskrbeli kulturniki. Razen pihalnega orkestra bodo ob 10. uri nastopili še folkloristi iz Ludbrega in najbrž tudi iz Kriševcev, kot običajno pa bo oba dneva odprt oddelek usnjarstva in čevljarstva v tržičkem muzeju. Popoldne seveda ne bo minilo brez velike suštarske veselice, ki se bo začela na parkirišču pri občinski stavbi ob 15. uri in bo trajala tja do 23. ure. H. Jelovčan

Kaj bo z železniškimi mostovi v gorenjesavski dolini

Če se popeljete proti gornjesavski dolini, lahko občudujete lepe te doline, vrhove Julijcev, nehoti pa vidite še ostanke železniške proge, še posebej pa vas opuščen železniški mostovi opozore, da je bila to nekoč speljana železnica.

Tu je vozila železnica že pred 96 leti. Po prvi vojni je vozila le še do Planice, prej pa do Trbiča. Železnica je opravljala svoje poslanstvo vse do leta 1966. Takrat so pri nas začeli razpravljati o nerentabilnosti posameznih železniških prog, predvsem krajših odcepi, češ, da jih je treba opustiti, saj bodo promet prevzeli avtobusi. Tako je prišel na vrsto tudi železniški odcep Jesenice-Rateče-Planica. Po dolgih razpravah so le uspeli, da ta odcep ukinejo, prevoz delavcev iz gornjesavske doline v Železnico in pa tisto malo smučarjev ob nedeljah pa bodo zlahka prepeljali avtobusi, če že ne bodo vozili z osebnimi avtomobili.

Navkljub precejšnjim nasprotnim mnenjem, predvsem domači-

nov, pa so se zmagali »napredni« železniški odepce ukiniteli. Kaj kmalu nato so demontirali proge, zelo se je mudilo prodati čuvajnice za počitniške hišice, postajna poslopja pa so uporabili za stanovanja. Vsi smo počasi pozabili na staro železnico — spominimo se je le ob večjih smučarskih prireditvah v Kranjski gori ali v Planici.

Vendar so mostovi še ostali. Teh nihče ne vzdržuje, rjave in gredo počasi svoji usodi naproti. Najprej so jih ponujali, da bi jih odkupili za staro železo, a se ni izplačalo, saj bi bili stroški demontaže previsoki — večji kot bi »kasirali« za staro železo.

Zdaj pa slišimo, da se je malo spremenilo. Pri DINOSU pravijo, da bi jih prevzeli in demontirali, nato pa za staro železo prodali.

Kaj mislijo na železniškem gospodarstvu, ne vemo, verjetno pa si o tem nihče ne beli glave. Vendar, nekaj bo le treba reči: ali jih demontirati ali vsaj za silo vzdrževati, dokler je to še sploh možno.

B. Benedik

Dolg padlim na Pokljuki

Radovljica — O pobudi za postavitve spomenika in ureditev spomeniškega parka na Gorenjski, kjer so 15. decembra 1943 padli v boju z III. bataljona Prešernove brigade, že pisali. Doslej so načrtovalci, jim je bila zaupana ta naloga, izdelali že sedem urbanističnih za- ureditev parka in tri osnutke spomenika. V začetku avgusta so razstavili tudi še maketi, ki so razkazala za zdaj najbolj sprejeto in načrtovalci bodočega spomeniškega parka okoli 8 tisoč kvadratnih metrov površine zemljišča, v katerem so vključeni ostanke temeljev polovice Lovčevega hotela, grobišče in pa osrednja ploščad s spomenikom.

Je oblikovana krožna, s čimer bi ponazarjala sovražni obroč, ki ga je upodobil neenakega boja, ki ga je zmago. Krožna ploščad bo obkrožena s spomeniško središčem, ki bo priložilo tudi za priložnost svedenih spomenikov. V središču je predvidena bronasta žara, oblikovana iz borcev. Plastika Toneta Sveti- izrazito protivno upodobitvi- bo prenešana s podnožja na- danjo ploščad in postavljena v reliefnega obroča.

Ureditev parka bo potrebno sedanjost cesto in urediti tržičke, celotni park pa ograditi. Načrtov so akademski slikar

in kipar Jaka Torkar z Jesenic in arhitekta inženir Milan Jerala in inženir Radovan Jemec iz Zavoda za urbanizem Bled. Predračunska vrednost po letošnjih cenah znaša deset milijonov dinarjev, vendar pa računajo, da bodo pri zemeljskih delih lahko precej pomagale mladinske delovne brigade in nekatere delovne organizacije.

Obenem z izgradnjo spomeniškega parka in postavitvijo spomenika bodo morali poskrbeti tudi za ustrezno zgodovinsko dokumentacijo o tragediji na Gorenjski. Izšla naj bi ob otvoritvi za 40-letnico, se pravi 1983. leta. Že zdaj je jasno, da bo potrebno nekatera dejstva še raziskati in dopolniti, kajti mnenja o številu padlih še vedno niso povsem enotna. Naknadne raziskave so namreč pokazale, da je bilo žrtve tega boja, ki sodi med edinstvene v Sloveniji prav gotovo več kot sto, upoštevajoč podatek, da jih je preživelo le okoli trideset od skupaj 143 borcev, kolikor je decembra 1943 štel III. bataljon Prešernove brigade.

V nadaljnji akciji zbiranja in urejanja dokumentarnega gradiva bo imel posebno vlogo zlasti domaćini odbor Prešernove brigade, ki že od vsega začetka sodeluje v pripravah za ureditev spomeniškega parka z občinsko organizacijo ZZB NOV Radovljica in drugih gorenjskih občin. JR

Blejski šolani psi na tekmovanjih

Kinološko društvo Bled sodi med najbolj aktivna društva v Sloveniji, člani pa tvorijo jedro državne reprezentance na evropskih prvenstvih

Bled — Minulo soboto je Kinološko društvo Bled pripravilo na blejskem stadionu izredno uspešno nastop enajstih vodnikov in njihovih šolanov psov. Prav takšen program pa pripravljajo tudi za jeseniško občinstvo, nastopili pa bodo septembra.

Kinološko društvo Bled sodi med najbolj aktivna društva v Sloveniji, na Gorenjskem pa imajo podobna društva še v Naklem, v Tržiču in v Škofji Loki. Že šesto leto tvorijo prav vodniki psov blejskega Kinološkega društva jedro državne reprezentance, ki nastopa na evropskih prvenstvih. Letošnje evropsko prvenstvo bo v Franciji.

Na Bledu so pokazali vaje splošne poslušnosti, vodljivosti na vrvi in brez nje, oblikovanje likov, tekmovalna ekipa pa je navdušila občinstvo tudi s prikazom vodljivosti brez vrvice, s preskakovanjem ovir, prinašanjem predmeta, s prikazovanjem obrambe in napada. To je bil že drugi nastop šolanov psov na

Bledu, tokrat pa je bila nastopajoča ekipa boljše po kvaliteti in številčnosti. Prikazali so izredno dobre in sposobne šolane pse, ki jih vzgajajo popolnoma amatersko.

V društvu so med najbolj uspešnimi vodniki Stane Krogen s psom Cezarjem, ki je med drugimi uspehi dosegel tudi že sedmo mesto na evropskem prvenstvu, Milan Ulčar z Voksom, ki se je izkazal z osmim mestom na evropskem prvenstvu, Martin Kuralt s psom Rexom, ki je najboljši naš šolan pes pri reševanju izpod ruševin in Anton Božič, ki dosega uspehe s psom Apisom. Društvo v družbenem smislu opravlja s svojimi dobro šolanimi psi pomembno dejavnost tako v humanosocialnem smislu, psi so uporabni pri varovanju imetja, v splošnem ljudskemu odporu, kot pomoč pri reševanju izpod lavin.

Vsako leto pripravijo tudi dva tečaja za šolane psov in že letošnji vodniki, ki so opravili izpite, so nastopili v ekipi. Društvo bo drugo

leto organiziralo tudi mednarodno tekmovanje, vsako leto pa je organizator lavinskih tečajev.

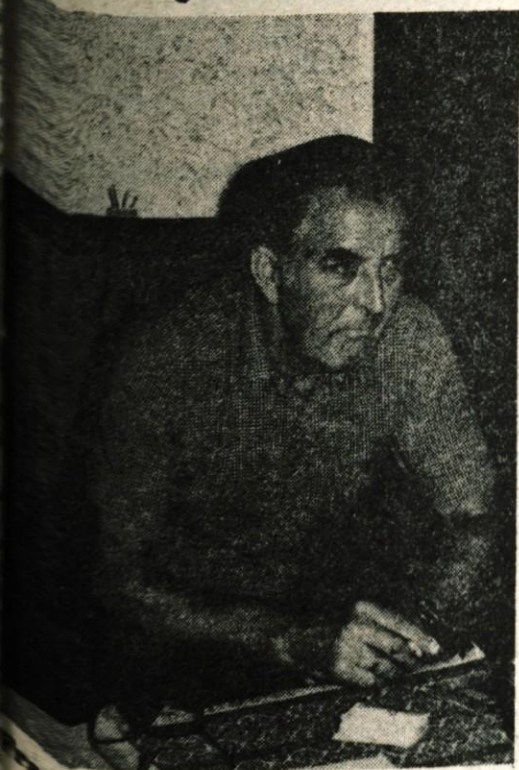
Prav bi bilo, ko bi čisto amatersko in nadvse uspešno dejavnost upoštevali tudi pri telesnokulturnih skupnostih obeh občin in jih uvrstili v program ter namenili vsaj nekaj sredstev. Kakor vsako drugo društvo opravljajo svoje delo in svoje naloge izredno vestno, ljubiteljsko, razen tega pa dosega doma in v tujini priznane lepe uspehe. D. Sedej

Bazoviškimi žrtvam

Kranj — V soboto, 5. septembra ob 10. uri se bo Kranj s spominsko slovesnostjo v Prešernovem gaju poklonil spominu bazoviških žrtve. Pokroviteljstvo nad prireditvijo, ki se je bo udeležila tudi delegacija iz zamejstva, je sprejela občinska konferenca ZSMS Kranj.

PA NISMO SE UKLONILI

Prvi partizan v osvobojenem Kranju

Puhar-Tominc

najstarejšo družino v Kranju velja šteti. Sedmo in več let ji pripisujejo, da kamne so izdelovali iz roda v rod. V tem času je še danes najti mesta, kjer so jih postavili. Zadnji je to garaško delo oče Leopold Puhar, zaveden, trden človek, ki je takoj ko je Hitler okupiral Slovenijo, vedel, kje je njegovo mesto. Kjer je bila njegova družina. Ko so Nemci prišli v Kranj, so v mestu iskali prazne sobe za svoje vojske. Prišli so tudi k Reginčevim, kjer jih ni bilo. Tisti prvi večer sta se oče in sin odpravila v gozd. Puhar je bil prvi partizan v Kranju, na katerem je bil prvi pogreb v Kranju, na katerem je govoril partizan.

starinski grafiki, kakršne so svoj čas visele menda po vsej Evropi in je predstavljala Napoleona na konju, ko je šel na Rusijo: »Hitler bo ravno tako končal kot tale...«

Naslednji dan so prišli po kovčke. Kazni ni bilo, je pa tisti veliki gestapovec s steklenim očesom vsaj trikrat na teden prišel v hišo povprašat, kako se imajo, in seveda pogledat, če so še vsi doma.

Oče je bil že takoj ob začetku povezan s Tugom Vidmarjem in večkrat je z vozom kaj peljal proti Železnikom. Sin Ivo-Cigo je bil njegov prvi pomočnik. Najstarejši sin Jože, učitelj v Podgradu pod Gorjanci, je bila prva v partizanih, takoj za njo Ivo, najmlajši Aci pa se je pozimi 1942 zaradi aretacije v njegovi trojki moral umakniti s terena. Aprila 1943 je bila vsa trojka — Aci, Marjan Andrejašič in Ljubo Kreček — v Jelovici v Blaževiči četi. Tudi brat Cigo je bil tu. Brata je vlekel na Dolenjsko, kjer je bila sestra Helena že vidna politična delavka in organizatorica AFŽ. Prišla sta v Vzhodnodolenjski odred in bila tu vse do reorganizacije odreda decembra 1943. Tedaj se je Aci-Tominc vrnil na Gorenjsko, Cigo pa je prišel med slovenske partizanske gledališnike.

Naravnost v VOS je bil dodeljen Aci. Tedaj je manjkalo poznavalcev ljudi, terena, razmer na Gorenjskem. Za novo leto 1943 je prišel čez Savo in na javko v Povelje. Komandir njegove četverke VOS je bil Matija Suhadolnik. Njegov teren sta bila Kranj-mesto pa vsa okolica od Križev do Cerkelj. Naloge VOS so zahtevale od borcev veliko iznajdljivosti, vojaške izkušnje, pa seveda največjo mero drznosti. Dobro organizirano obveščevalno mrežo so imeli tudi sami. Redka je bila vas, da v njej niso imeli svojega človeka, svojega zatočišča. To je bil eden od osnovnih elementov, da so lahko toliko mesecev delali neodkriti. Ničkolikokrat je prišel v Kranj, v samo mesto, v neposredno bližino policije, žandarmerije, gestapa. Nihče mu po vojni ni verjel, da je večkrat prespal na Brdu, za žico, v spalnici samega kneza Pavla.

Največ pa je pomenila njihova izredna gibljivost. V enem dnevu je pri njih pokalo na

dveh krajih, 50 kilometrov narazen. Poleti ali pozimi. Ni smelo biti zadržkov.

Hkrati ko je bil Aci dodeljen v VOS, je bil sprejet tudi v partijo. V VOS je ostal vse do njegove ukinitve maja 1944, ko je bil iz enot VOS na Gorenjskem ustanovljen V. bataljon II. brigade VDV v Martinju vrhu. Ta bataljon je bil sestavljen iz samih preizkušenih borcev, članov partije. Oboroženi so bili dobro. Vsak borec je imel brzostrelko, vsaka skupina štirih pa en mitraljez.

5. bataljon II. brigade VDV, v kateri je bil Aci, je bil dodeljen na Gorenjsko, na področje od Kamnika do Bohinja. Največ se je zadrževal na levem bregu Save. Takrat belogardizem na Gorenjskem še ni toliko porastel, ko pa je bataljon konec poletja 1944 odšel na Primorsko se je razbohotil, kajti za njimi je nastala praznina.

Zaradi bližajočega se konca je bila brigada VDV poslana na Banjsko planoto in v Trnovski gozd. Ni se še točno vedelo, kje bodo zaključni boji. Obstojala je možnost, da bodo lahko tudi na Gorenjskem. Zato je komandant brigade, pokojni Slavko Furlan, februarja 1945 poslal na Gorenjsko Acija kot brigadnega obveščevalca, da bi držal zvezo, zbral vse potrebne podatke, da bi brigada, če bi se morala vrniti na Gorenjsko, ne prišla na »praznino«. Aci je hitro vzpostavil vse potrebne zveze, zbral podatke, toda stvari so se zasukale tako, da je brigada VDV odšla proti Trstu, Aci je pa običal na Gorenjskem in deloval na področju Nemilj, Podblice in Besnice.

Aci pa je poznan v Kranju ne le kot drzen mlad partizan, temveč tudi kot partizan, ki je ob osvoboditvi prvi prišel v Kranj. Zanimiva je ta njegova zgodba.

Tistega usodnega 9. maja mu je zgodaj zjutraj obveščevalka sporočila v Besnico, da so bunkerje na železniški postaji Jošt ponoči spraznili. Pri nekem kmetu si je sposodil kolo in šel sam pogledat. Res so bili prazni. Odločil se je, da gre pogledat, kaj se dogaja v Kranju.

Na Gorenjski Savi je za Vilfanovo gostilno naletel na skupino četnikov. 35 do 40 jih je bilo. Presenetil jih je s svojo brzostrelko, dal poklicati oficirja in zahteval, da se s svojo enoto preda. Ni jim šlo v račun. Da bi se predali takemu mulcu! Res je bil tedaj Aci še na pol otrok, saj mu je bilo ob začetku vojne komaj 14 let. Dvakrat je šel oficir gor in dol, ko pa se je tretjič nameril, mu je Aci porinil brzostrelko v trebuh in repetiral. »Odpni pas ali te ubijem! Za mano gre brigada!« mu je odločno velel v srbohrvaščini. Zdal je oficir spustil pas in svojim velel, da odložijo orožje.

Kmalu se je ob Acijevih nogah nabral kup orožja, četniki pa so plegli na tleh.

Kaj čudno je bilo vse skupaj videti, ko ni hotelo biti nikogar od »brigade«, da bi prevzel četnike in orožje. Iz zadrege ga je rešil met Storman z Gorenje Save, ki se je obotavljaje približal. Aci ga je hitro zadržal, da je prevzel stražo, sam pa se je s kolesom zapeljal proti mostu. Ta je bil prazen, brez straže. Potem je stekel čez most do Rozmana, da je povprašal, kako je v mestu. Rozman mu je povedal, da je ponoči v mestu še pokalo, kako je pa zdaj, ne ve. Gnal ga je naprej po Jelenovem klancu. Stokrat bi ga bili že lahko pihili. Z vsakega okna posebej. Brzostrelko je imel pripravljeno na strel, bombe pri roki. Tudi na vrhu klanca je bilo vse prazno. Počasi se je bližal Maistrovem trgu. Nikogar tam, nikogar v Prešernovi ulici, nikogar na Titovem trgu. Nobeno okno se ni odprlo.

»Kaj je le narobe?« se je spraševal. Pričakoval je, da bodo zdaj začeli vpiti »Živela svoboda, živeli partizani«, pa nič. Toda vse mesto je v zastavi! Ko je bil tam blizu velba, je pri Pavšlarjevi hiši zaropotal: fotograf Jug je porinil skozi vrata fotoaparat, pritisnil proti Aciju in izginil, kakor hitro je le mogel, spet za rolet. Spod velba je potem prišel Arnskov Peter, prvi in edini, ki ga je poznal, pa še ta je prišel in izginil, kot bi videl prikazano.

Aci se je namenil zdaj v župnišče. Nikogar. Na sedežu gestapa je vse razmetano, polno vojaške šare. Nikjer nikogar. Le to se je videlo, da so morali v veliki naglici oditi. Vrnil se je k Rozmanu in Tone Pogačnikov ga je z motorjem zapeljal naprej k Majdiču, kjer je bila nemška žandarmerija. Tudi tu je bilo vse prazno. Prav tako tudi v prevolski kasarni. Slama, vozovi, nosila, konjska oprema. Vse je ležalo razmetano. Nad Kokrico nekje je bilo slišati strele. Torej niso bili daleč. Proti Tržiču so se umikali.

Takoj je poslal sporočilo komandi mesta, ki je bila tedaj v Nemiljah, naj pridejo, ker je mesto prazno.

Acijeva slika, ki jo je tako na hitro tistega jutra 9. maja 1945 naredil fotograf Jug, kako je kot prvi partizan prišel v Kranj, je na ogled v kranjskem muzeju NOB.

Vsi Reginčevi so se vrnili domov, razen očeta. Tisti dan prej, ko so belogardisti iz Zabnice udarili čez Jošt proti Besnici, padel. 13. maja so ga v Kranju pokopali. To je bil prvi pogreb v Kranju, na katerem je govoril partizan.

D. Dolenc

ANDREJ ŠTREMPELJ T LHOTSE 6

Nejca je prvi močni sunek tako presenetil, da ga je odtrgal od vrvi. K sreči se je ujel kaka dva metra nižje za veliko vržno zanko ob klinu in se obdržal. To je bila prva preizkušnja v tej steni, prvi plaz. V dveh mesecih smo se takih prizorov tako navadili, da so se nam zdeli nekaj povsem običajnega.

Se vedno sneži. Številni plazovi bruhajo levo in desno od nas. Včasih prileti kakšna pošiljka tudi čez daljnogled in nas zasuje. Šotori so globoko pokopani pod snegom. Večina je že odšla v dolino. Viki kuha v šotoru juho in čaj. Želo, precej zdelan leži zraven njega in čaka Jovana, da bosta skupaj sestopila. Nejč, Mk, Franček in jaz pa kopljejo plato za tretji šotor. Jovan se je kot duh prikazal iz megle in goste snežne zavesi. Hudo ga je zdelala višina. Viki pri šotoru mu svetuje, da naj z Želotom čim hitreje sestopita, ker v takem primeru lahko pomaga le sestop v nižje predele. V bazo. Levo od daljnogleda letijo plazovi kot na tekočem traku. Vsak večji curek se z glasnim ropotanjem razbije na skalah, nato pa odsumi v dolino. Nihče ni vajen te zastrašujoče glasbe. Živci so napeti in v takih primerih kaj radi popustijo. Tudi alpiniste je pogosto strah!

V povsem mokrih rokavicah me je pošteno zeblo v roke. Na noben način si jih nisem mogel ogreti. Tudi čaj, ki ga je skuhal Viki, ni pomagal. Prste sem imel vedno bolj trde. Zato sem se spravil v šotor k Želotu. Mk, Nejč in Franček se še vedno trudijo s postavljanjem šotorov. Zunaj je kot v peklju. Za silo sem si roke pogrel. Splazim se iz šotora in z Mkovo kamero posnamem kratek kader tega pekla. Kamero mi je povsem zasulo, zato se potem lep čas trudim, predno jo očistim.

Vso noč je snežilo. Plazovi so treskali na obeh straneh tabora. Takoj ko sem se spravil h kuhi, me je začela boleti glava. Želo je po nerodnosti polil polno skledo čaja. Poplavo v šotoru sva na srečo kmalu umirila. Ponoči slabo spim. Želo se pogosto prebuja. Strah ga je zaprtih prostorov. Šotor pa mora biti zaprt, drugače bi nama naredilo snega do polovice šotora. Zjutraj sem bolj utrujen kot zvečer. Snežiti je prenehalo, vendar se po steni še vedno usipajo plazovi. Kadar zakašljam, imam krvav izpljune. To je posledica vdihavanja snežnih kristalov. V vsakem plazu te zasuje, pa se snega do dobra naješ. V novozapadlem snegu, ko po steni pometa veter, nas nič kaj ne vleče naprej. Vsi si želimo oditi v bazo. Viki našo željo po ovinkih sporoči Alešu v bazo. Za tako besedno igro je pravi mojster. Baza sab pa ga je narobe razumel, češ da zaradi nevarnosti plazov ne upamo v dolino. Končno se le sporazumemo in odidemo v bazo.

Po odličnem kosilu smo v šotoru vrgli partijo kock. S to igro smo navdušili polovico moštva, tako da so

nekateri postali pravi strastni igralci, seveda le za zabavo. Po kockanju nas je Dok zopet testiral. Tokrat je iz bojazni da bi kdo omagal, znižal klopco za 15 cm in čas step testa na eno minuto. Zanimiv je bil rezultat. Po enominutni obremenitvi se je večini utrip znižal in ne zvišal, kot bi pričakovali.

Na enki sem ves čas jedel samo juho in pil samo čaj. To skušam nadomestiti v bazi. Za večerjo uničim ogromno količino palačink.

Že 19 dni smo od doma. Poštarja še vedno ni. V dveh letih, kolikor je minilo od Everesta, sem že pozabil, s kakšnimi težavami se je treba boriti v bazi prvih nekaj dni. Slabe volje sem, ker me boli glava in sploh se slabo počutim. Zdi se mi, da smo že celo večnost tu, jaz pa se še vedno nisem privadil na višino. Vsega sem sit. Včasih premišlujem, zakaj neki se prostovoljno odločim za tako sranje, že čez nekaj trenutkov pa se zavem, da bo čez dan ali dva vse drugače. Vse bom videl svetleje. Vem, da si bom mesec dni po vrnitvi domov zaželel nove ekspedicije. V trenutkih slabega počutja, me pogosto zagradi domotožje. Ko pa je dela na pretek, pa čisto pozabim na dom. To je edina sreča, kajti drugače bi že sredi ekspedicije pobral šila in kopita ter odšel domov.

Prvo noč po peklenskem plesu na enki sem odlično spal. Tudi splošno počutje je bilo po tej noči boljše. Glava se mi je zbistrla. Za zajtrk sem imel voljši tek. Za šalo sem vprašal Doka, koliko trdo kuhanih jajc je priporočljivo jesti zjutraj. Največ tri! Samo nasmešnil sem se, kajti že do takrat sem jih pojedel pet, šestega sem lupil, sedmega pa sem imel pripravljenega v posodi pred sabo. Gost zrak v našem šotoru je bil rezultat te pojedine. Vtikanje glave v spalno vrečo pa je bilo zvečer smrtno nevarno.

Zopet gremo na enko. Tokrat hodim neprimerno laže kot prvič. Na enki so postavljeni trije šotori tipa Everest. Iz baze gremo šele po kosilu. Tudi vroče ni več tako kot dopoldne. Običajno se navlečejo megle, zato je pot bolj prijetna. Že pri depozu pa je iz megle začelo naletavati babje pšeno. 130 metrski kolut vrvi v nahrbtniku mi ne dela problemov, le babje pšeno se je spremenilo v sneg. Se preden smo prišli do fiksnih vrvi, se je začelo.

Stena je oživila. Vseposvobod drviyo plazovi. Videti je en sam oblak drobnih snežnih kristalov. Skozi to belo zaveso, se približe šest pošasti. Marjon in Čita sestopata proti nam. Skoraj bi v njih težko prepoznal človeka. Bolj sta podobna jetiju. V takem viharju se zarosijo tudi najboljše očala. Ko jih snamem, ne vidim dosti bolje. Sneg se lepi na obrvi in zmrzuje celo na trepalnicah. Vsakih nekaj metrov moram glavo obrniti v dolino, da lahko pridem sicer bi me reke snega lahko zadušile. Plazov že dolgo ne štejemo več. Še opozarjajoč Pazi! ne spravimo več iz sebe. Vdani v usodo rijemo navzgor. S Frančkom sva samo petdeset metrov pod taborom. Tu se raz nekoliko položi. Počutiva se varno. Plazovi nimajo več tolikšne moči. Večino jih leti levo po širokem žlebu. Vendar stena hrani za nas ogromno zalogo presenečenj. Zgarmelo je kot v poletni nevihti. Velike količine snega so pridrele preko daljnogleda v žleb. Puh, ki ga je povzročil plaz, naju je skoraj pometel z raze.

Šotori na enki so globoko pod snegom. Čeprav stojijo v zavetju velikih previsov, jih je sneg popolnoma zasul. Popolnoma premočeni smo se lotili odkopavanja. Ko smo osvobodili šotore je bilo treba nanje napeti ponjave. Dobro napeta ponjava je pogosto rešila šotor. Sneg je povzel po njej in preko šotora navzdol. Šel sem v šotor, da se ne bi prehladil. Mk pa je napel ponjavo in še sam prilezel k meni. Zvečer sva skoraj prišla ob glas. Pri izpolnjevanju Perotovih listov o utrujenosti sva se drla iz šotora kot grešni duši. Liste za vse, kar nas je ostalo na enki, sem prinesel v svoji krošnji. V snežnem metežu sem se raje drl, kot da bi liste razdelil po šotorih.

Neretve in Rame na jugovzhodu pa vse do Kolpe in Karlovca na severozahodu. To je že bila država v državi oziroma prva državna tvorba, osvobodjena v okupirani fašistični Evropi. Ta »Titova država«, kot jo je imenoval sam nemški okupator, je obsegala nad 50.000 kvadratnih kilometrov. Torej je bila skoraj tako velika kot Belgija in Nizozemska skupaj.

Bihac je postal tedaj središče intenzivne politične aktivnosti. Tu je bilo konec novembra prvo zasedanje AVNOJ in prvi kongres mladine Jugoslavije, ki mu je predsedoval Ivo Ribar-Lola.

Po zmagi v Bihacu je prišlo do ustanovitve divizij in korpusov, kar je kazalo na skokovit razvoj narodnoosvobodilnega boja in na njegovo afirmacijo v mednarodnem okviru. Po Bihacu je začel tudi naglo toniti vpliv jugoslovanske begunske vlade v Londonu. Razvidna je postajala njena dvojna vloga – zavezništva v protifašistični koaliciji zunaj in odkritega sodelovanja s fašističnim okupatorjem v deželi.

Po prihodu v osvobodjeni Bihac se je tudi iztekel moj življenjski »intermezzo« v Bosanski krajini. Štirinajst dni sem se zadrževal v Bihacu in čakal na poziv za odhod v Slovenijo. V tem času sem se udeleževal raznih sestankov, zborovanj, kongresov in drugih manifestacij ter tako doživaljal nepozabni utrip tedanjega Bihaca. To je bil čas zmogoslavlja, navdušenja

IZIGRANA SMRT IN SUŽNOST Martin Prešeren

»Sestavi račun, da poravnamo, kar smo pojedli in popili. Račun na skupen.« je ukazoval Fric.

Toni se je ob računu, ki ga je sestavljal na kuhinjski mizi, malo pisal številke in jih zopet brisal. Še sam ni več vedel, kaj vse jim je na mizo, posebno pa se ni spomnil iz poznih nočnih ur, kaj je takrat počel. Spomnil se je le toliko, da je nosil vino, pivo in žganje, salamo, je prinesel kar celo in tudi hleb kruha, ker ni bil več sposoben, da bi narezke. Motalo se mu je po glavi, računa pa nikakor ni bil sposoben sestaviti. »Hudič naj vzame vse skupaj,« je Toni na tiho zaklel in pričel sestavljati račun, le toliko, da je bil podoben računu. Saj je bil pijano, kdo bo pa vedel ali je račun točen ali ne, tudi oni ne, je modro na pol pijani Toni.

Po daljšem času se je Toni pojavil z računom v roki, kjer je zavila tišina kot v mrtvašnici in pred Fric položil račun. Fric je potegnil dolge noge k sebi in si podprl glavo naslanjajoč na mizo in gledal račun, se pri tem delal izredno važnega, kot da kontrolira račun ali je vse v čeprav so mu od časa do časa številke plesale pred očmi.

»Gut, mein Toni!« Fric je segel v notrani žep, kratkega in z zvez po tirolsko okičanega suknjica ter izvlekel listnico. »Plačal bom v mizo ali je v redu Toni?« in pri tem zvedavo pogledal Tonija.

»Seveda, gospod Fric!« Kje pa si je upal odbiti to valuto. To bi bilo Tonijevi presoji že nezaupanje v samega Hitlerja.

Fric je polagal stotake na mizo, kakor igralne karte, ki naj bi se šele iz tovarne.

»Bo dovolj, Toni?« je vprašal Fric.

Toni je le prikimal, Fric pa je priložil še stotaka in vtaknil list nazaj v notranji žep suknjica.

Toni je pobiral marke z mize, ki so bile prvič v prometu, saj se videti, kot bi pred nekaj urami prišle iz tiskarne.

Ko se je Toni zahvaljeval Fricu, ga je ta nenadoma prekinil in pričel naročati:

»Toni, vaša naloga je, kot smo se danes domenili. Pozanimajte se poleg našega dela tudi zakaj nista prišla na sestanek tista dva tržiška ka.« Povedal mu je imeni manjkajočih dveh. Če bi prišla tudi ta dva Fric imel to področje za katero je odgovarjal, obdelano. »Sicer pa si ti zadolžen, da jima preneseš vse naloge, katere smo danes sprejeli razumel?« Fric je nekaj časa Tonija vikal, pa zopet tikal, kar pa Toni prav nič motilo.

Toni je obljubil, da bo to naročilo izvršil čim se bo prvokrat pot dolino.

Karl in Josef sta položila svoje listnice na mizo, da bi priložila delež k računu, ki je bil neverjetno velik za njune pojme.

»Kar spravita svoji listnici, to sem plačal jaz, denar je iz stranske fonda, toliko da veste. Denar dobivamo v take namene, kot je bil včeraj danes tu. Veste, mi smo kavalirji in ne maramo, da bi imel kdo zaradi nas. Tudi vas še čakajo nagrade, katere boste prejeli ob času.«

Votlo grmenje se je vedno bolj bližalo Karavankam in tudi bliski so opozarjali na hudo nevihto. Bliski in grom pa sta opozarjala družbo, da se bo treba čim prej odpraviti v dolino, kamor bi dospeli še dežjem.

Toni se je nahajal v kuhinji, ko sta v koč vstopila dva graniki sosednje karavle. Bila sta na obhodu. Preko ramen sta imela puški in suho hrano. Sedla sta kar h kuhinjski mizi in naročila po dva decilitra kot vedno, preden sta šla nadaljevat pot.

Toni jima je postregel, družba v gostinski sobi pa je pričela poljati svoje stvari v nahrbtnike. Po molčnem jutru je le postala boljše volje in tudi smeh je bilo slišati. Josef se je skorajžil in zavpil: »Prinesi vsakemu po en glažek zelenega za korajžo, kajti klin se slika zbijal.« Družba se je zasmejala in odobraval Josefovo naročilo. Toni nalil zelenega pelinovega žganja in ga odnesel v gostinsko sobo in postal dobre volje. Tudi za sebe je enega nalil in ga skupaj z turisti pri tem pa je rekel: »Na vaše zdravje in pa srečno pot vam želim.« Toni ta »na zdravje« rekel zato tako glasno, da sta slišala tudi granikarja, tem odvrnil nepotrebno sumničenje za vsak slučaj, čeprav granikar nista pri vsem tem imela nič skupnega, saj sta bila navajena takih d. Korošcev in naših, ki so se dobivali skupaj prav v tej koči.

Ko se je Toni vrnil v kuhinjo in pričel svoje delo, je vprašal granikarja Tonija:

»Koji su ovi?«

Toni je iz slovenščine, nemščine presedlal na srbohrvatski jezik rekel: »A, ti turisti?« da, da, to su dobre gošče, neki su iz Koruške, a su tu domačini. Ja jih lično ne poznajem, ni ne pitam, ko su ili od kamo sta se mene tiče. U glavnom, dosta sam u toj noći zaradio, makar, da radio skoro do zore. A, u glavnom to su naši ljudi.« Toni je lagal, da samemu sebi verjel.

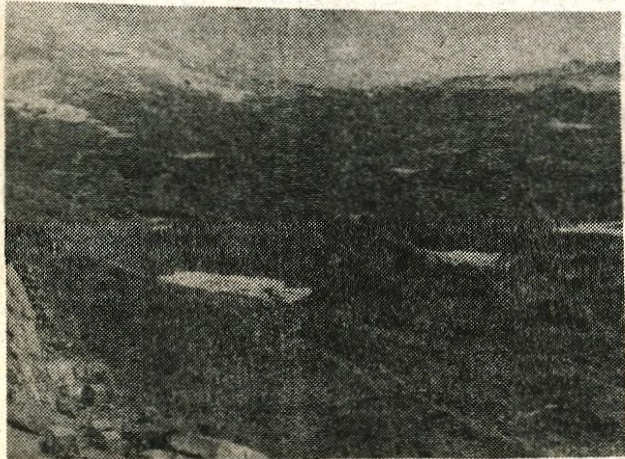
in poleta množic ter zaupanja v lastne sile. Čeprav je bil pred nami še dolg in težaven boj, česar smo se vsi dobro zavedali, ni bilo omahovanja. Razbitje okupatorske in ustaške oblasti je ustvarilo pogoje, da se v boj vključijo velike množice, zlasti muslimanskega prebivalstva. Tako je bila iz že obstoječih muslimanskih enot in novih borcev ustanovljena 8. muslimanska brigada, kar je pričalo o nedvoumni zmagi naprednih sil ter o enakopravnosti narodov, hkrati pa je to pomenilo poraz ustaške teorije o muslimanskih Hrvatih.

NA POT V SLOVENIJO

Kakor sem že omenil, se je ravno v tem času pripravljala skupina oficirjev NOV, da bi šla v Slovenijo kot kadrovska pomoč slovenski vojski. Nestrpno sem že pričakoval, da tudi mene in Dušana Boleta priključijo tej skupini. In tako sva ob koncu novembra dobila poziv, naj se zglasiva v Bosanskem Petrovcu, kjer je bil tedaj vrhovni štab NOV Jugoslavije. Ob najinem prihodu so bili tam že zbrani vsi oficirji, določeni za Slovenijo. Tedaj smo bili deležni velikega doživlja: sprejel nas je namreč vrhovni komandant tovariš Tito. V svojem nagovoru nam je povedal, zakaj gremo v Slovenijo in nas na kratko seznanil s tamkajšnjimi razmerami, nato pa se je z vsemi

rokoval. Ko je prišel do mene Dušana Boleta, o naju je bil obveščen, nama je dejal, da je že tako poznava Slovenijo, nama zaželel srečno pot in uspešno delo v svoji domovini. Resda Slovenijo dobro poznal, vendar nisem vedel, kakšna je bila situacija v tistem času, kako in s kakšnimi pogoji se slovenski vojski bojuje na od treh okupatorjev sedenem ozemlju. Bil sem izredno vesel, da se vračam domov in da bi čimprej spoznal svojo domovino v vojni, me je prevzela.

Naslednjega dne, bili so zadnji dnevi novembra 1942, smo krenili na pot. Strpali smo se v tovornjaki ki je bil prirejen v zasilni »avtobus« in se brez postanka popeljali skozi Bihac do Slunja, mesteca na poti iz Karlovca proti Plitvicam, kjer je bil takrat glavni štab NOV Hrvatske. Bilo nas je okrog 100, večinoma Srbi, Bosanci in Črnogorci, samo midva z Boletom in Bileto Slovenca. Bili smo torej vsa Jugoslavija v malem. Vodi nas je Arso Jovanović, tedanjí načelnik vrhovnega štaba NOV Jugoslavije. Ki pa je bil leta 1948 kot infanterijski rojavec na begu čez mejo ustreljen. Z nami je potoval tudi Svetozar Vukmanović-Tempo, član vrhovnega štaba, a se je kmalu po ustreljenju od nas ločil, ker je potoval za Zagreb in dalje v Makedonijo, kamor je šel s posebno nalogo.

Bazni tabor na robu ledenika Lhotse.

BRANKO BABIČ

33

NA KOZARI

Peta (kozarska) brigada je prvič sodelovala v tako obsežni operaciji skupaj z drugimi enotami. Zato smo brigado na to pripravljali. Pogovarjali smo se z borci ter prirejali sestanke partijskih in skobjevskih organizacij. Polovica borcev je bila organiziranih komunistov, članov partije in Skoj. Tako je imela brigada poleg borbenih izkušenj in prekaljenosti tudi odlične politične kvalitete.

Brigada je dobila nalogo, naj uniči številna sovražnikova oporišča v okolici Bihaca, zavzame most na Uni pri Ostrcu in skupaj s 6. krajiško brigado preseka prometno zvezo Kropa-Bihac ter zavaruje to smer pred morebitno sovražnikovo intervencijo. Pred napadom na samo mesto je bilo treba zavzeti še 35 sovražnikovih oporišč v okolici Bihaca, ki so sestavljala zunanji sistem obrambe. Napad se je začel 2. novembra 1942 okrog devetih zvečer. Do naslednjega popoldne je brigada izvršila vse naloge in likvidirala prej določena sovražnikova oporišča. Svojo nalogo so opravile tudi druge brigade. Tako je bil

sovražnik nenadno stisnjen v sam Bihac in v noči na 4. november je sledil neposreden napad na mesto. Po 42 urah trdovratnih bojov je bil sovražnikov odpor zlomljen, bihaška posadka popolnoma uničena in mesto ter 50 vasi osvobodjenih. Bitka je bila silovita in ogorčena, ker se je sovražnik branil na življenje in smrt. Ustaši se, kot vemo, niso predajali in zato je bil boj z njimi izredno hud. Toda tudi bihaška operacija je dokazala, da se vojska NDH brez pomoči okupatorja ne more uspešno upirati naši osvobodilni vojski.

Zmaga v Bihacu je bila velikega pomena za nadaljnji razvoj osvobodilne vojne v celoti. Tako obsežna in kombinirana operacija narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije je pomenila uvod v njeno dejavnost še širšega obsega, pri čemer je ta vojska rastla tako po izkušnosti kot po velikosti in postala pomemben del zavezniških sil protifašistične zveze.

Po zavzetju Bihaca je bilo ustvarjeno veliko osvobodeno ozemlje, ki se je raztezalo od reke

Razstava ptic

Tržič – Društvo za varstvo in vzgojo ptic Kalinka iz Tržiča prireja jutri in v nedeljo sedmo razstavo ptic pevk in papig. Razstava v spodnji dvorani doma družbenih organizacij v Bračičevi ulici bo odprta prvi dan od 9. do 18. ure, v nedeljo pa od 8. do 19. ure. Na njej bo mogoče kanarčke in papige tudi kupiti.

Na Kofce po tržiške brzole

Tržič – Zadnji avgustovski in septembrski dnevi, ko se poletna vročina že umakne prijetno božajočemu soncu, so kot nalašč za potepanja po planinah. Taka je bila tudi zadnja sobota, ki je na Kofce nad

Tržičem privabila številne ljubitelje gora. Prihajali so z vseh koncev, iz doline in z že osvojenih vrhov Karavank, da bi se odpočili na klopih pred domom, pokusili kislo mleko, žgance ali kakšno drugo okusno jed, ki jo pripravlja gostoljubna oskrbnica.

Dom, ki ga upravlja tržiško planinsko društvo, stoji pod mogočnim hrptom Košute, 1505 metrov visoko. Za štedilnikom sem našla Angelco Meglič, ki ji letos pri strežbi številnih gostov pomaga mož Peter. Dela je namreč veliko. Težko bi mu bila sama kos.

Do konca septembra bo dom odprt vsak dan. Potem bodo planinci uvedli dežurstva ob sobotah in nedeljah. Torej se spleča izkoristiti lepe dni in še pred jesenjo pohiteti na Kofce. Od Jelendola, kjer pot zavije levo navkreber, je le dobro uro in pol hoda.

Oskrbnica Angelca jo prehodi vsak teden enkrat, ko se s težkim torvom mesa in zelenjave vrača iz Tržiča. Kruh peče sama. Mehak je, dišeč. Tudi tople jedi, ki jih pripravlja, gostje pohvalijo. Najraje pa imajo slovite tržiške brzole. Zaradi njih prihajajo planinci na Kofce celo z avstrijske strani, iz Ljubljane in drugih oddaljenejših krajev. Ne le ob koncu tedna, tudi ob delavnikih je v domu in okrog njega živahno. Marsikdo preživi sproščen oddih v naročju Karavank.

Ljubijo gore, tako kot Angelca Meglič. »Vsako leto sklenem: letos pa ne bom več šla,« pripoveduje. »A spomladi, ko zaslišim kukavico, me vedno znova potegne.« H. Jelovčan

Zlata poroka pri »Zepovih« v Mojstrani – Te dni sta praznovala 50-letnico skupnega življenja Marija in Franc Dolžan. »Zepova« iz Mojstrane. Danes 72-letna mama Marija in 76-letni Franc sta imela devet otrok, živi jih še sedem, imata pa kar 12 unukov. Franc Dolžan je 21 let delal v jeseniški železarni, v martinarni, ob vročih pečeh kot čistilec preboda, mama Marija pa je doma skrbela za številno družino. Doživljala sta težke čase pomanjkanja in odrekanih in, kot pravita, nikoli nista bolje živela kot danes. Mama je veliko pomagala med NOB, oče pa je večkrat kot ne zaman prošil za delo. Vendar sta preživela tudi danes sta najbolj srečna v krogu svoje družine. Čestitamo! – Foto: D. Sedej

Črtomir Zorec

POMENKI OB SAVI DOLINKI O NEKATERIH KRAJIH JESENISKE OBČINE

(90. zaple)

Leopoldina je tudi pozneje še nastopala v raznih igrah, kot pevka in igralka. A žal, še mlada, kot zaročenka pisatelja Cigaleta, je morala prežgdati umreti. Očetu, staremu profesorju Kersniku, je bila Leopoldina tako ljub otrok, da tega udarca nemile usode ni mogel preboleti. Niti mesec ni pretekel, ko je tudi on legel pod rušo. Bilo je to prav na njegov godovni dan (24. junija 1850), ki ga je v prejšnjih letih v sreči slavil.

Nadaljujem s pripovedjo o Čopovem in Prešernovem profesorju Janezu Krstniku Kersniku iz Most pri Zirovnici.

HAVE PIA ANIMA!

S to besedo – zbogom draga duša – končuje latinski napis na nagrobniku, ki še danes spominja na starega profesorja na ljubljanskem Navju. V predno steno visokega obelisk je vklesano:

Joan Babt. Kersnik, nato 26. m. marc. anno 1783, morto 34. m. junio anno 1850, preceptor optimi dilectissimo grata juvenus – Have pia anima! (prevod: Janez Krstnik Kersnik, rojen 26. marca 1783, umrl 24. junija 1850, odličnemu učitelju hvaležna mladina. Zbogom, draga duša!)

Štiri metre visok obelisk je izklesan iz ihanskega marmorja, je bil postavljen s prispevki hvaležnih Kersnikovih dijakov. Menili pa so že tedaj nekateri sodobniki, da bi se na nagrobnik takega narodnjaka kakršen je gotovo bil pokojni profesor, bolj podal napis v slovenščini, ne v tuji latinščini.

KRESNI ŽARKI

Tako so naslavljali ljubljanski dijaki svoje prigodniške pesnitve v čast svojemu ljubljensmu profesorju vsako leto za njegov god o Kresu.

Preberimo vsaj eno od teh dijaških slavilnih pesmi, ki so jo objavile ljubljanske Novice 3. m. lega srpana leta 1844:

Ti, ki ljubiš verno vdane svoje učence, o modrica Domovina! Ki so ti znane naše želje belodane.

Bodi danes pomočnica h počastitvi učenika v pesmi lastnega jezika! Ti učiš, da domovini v besedi in v dejanju kakor nje hvaležni sini, naj doma bo al' v tujini stanovitno bod' mo vdani. Lastno, da blago zatara, kdor za rod svoj malo mara.

In tako naprej. Kar celih petnajst kitic v tem duhu! Pesem, Kersniku v čast, je »zasedla« vso prvo, naslovno stran Novic!

Spet drugo leto – prav tako! Le v drugačni obliki:

Danes zopet zvezda mila, učenik prespoštovani! Nam učencem oznanila Tvojiga godu je dan. Znjo mi glase povzdignimo, ki presrečno ljubiš nas. »Živi, Oče!« vse zavpimo, »živi, živi dolgi čas!«

Naključje je hotelo, da so prav na profesorjev smrti dan Novice najprej objavile slavošpev, ki ga je napisal nadebudni 20 letni dijak Jovan Terdina (poznejši Janez Trdina), takoj zatem pa oznanile profesorjevo nenadno smrt od žalosti za umrlo hčerko Leopoldino...

Se to je treba povedati, da so ljubljanski dijaki slavili profesorjev god ne le s prigodnicami in slavošpevi, pač pa kar s pravo baklado z umetnim ognjem v Tivoliju ali pod Rožnikom. Profesorjev god je veljal v onih dneh kot nekaj dijaški praznik!

POMNIKI NOB

S kramljanjem o starem dobrem profesorju Kersniku sem segel skoraj za dve stoletji v preteklost, a obisk njegovega rojstnega kraja ob šumeči Završnici nas v hipu postavi v ne tako davni pretekli čas, v čas okupatorjevega divjaštva prav na teh tleh, niti streljaj od Kersnikovega rojstnega doma.

Dne 1. julija 1942 so Nemci pripeljali iz Begunj v Moste 30 zapornikov, da bi jih pobili kot talce zaradi partizanskega požiga obeh mostov (železniškega in cestnega) prek rečne globeli. Med streljanjem pa sta se dva talca pognala čez cestno ograjo v strugo Završnice. Le enemu (Karlju Perdihi) se je beg posrečil, drugega (Franceta Rakarja) so Nemci obstrelili, uveli in zverinsko pobili. Karel Perdihi se je pozneje pridružil partizanom.

Na mestu streljanja talcev stoje spominski kvadri z napismi padlih žrtev. Na začetku te žalostne saleje je postavljen bronast kip zadetega talca, delo Jake Torkarja. Ves spominski prostor je zelo smotno urejen po zamisli arhitekta Vlasta Kopača.

Poleg bronastega talca je postavljena spominska plošča s pomembnim napisom:

V ranem jutru 1. julija 1942 so tukaj odjeknili strelji, pod nemškimi krogli in krvavi sinovi naši so devetindvajseter. – V neznanem grobu sdaj trohnijsko, med nami pa v duhu še zmeraj živijo. – Kar slednji je tedaj s krvjo zapisal, nihče nič ne bo izbrisal. Zato, postoj popotni, ki greš mimo in pozni – padli so za nas in domovino.

S preusmeritvijo glavne gorenjske ceste in z zgraditvijo novega mostu čez globel Završnice, je postala stara cesta, ob kateri so omahnili v smrt, manj prometna. To je res, pietetne spomniške stvaritve ne gre preštevati ob glavno cesto, toda primerno opozorilo »popotnikom, ki gredo mimo« bi le kazalo postaviti na viden prostor ob novi prometnici. Poleg Drage, begunjskega grajskega vrta in spomenika na Belem polju pri Hrušici – je bridka vrsta kamnov pod moščanskim pač najpreprečljivejša obtočnica okupatorjevega divjanja na področju Visoke Gorenjske.

V neposredni bližini pravkar omenjenega morišča talcev, spominja še drugo obeležje na častno obdobje naše domovinske vojne.

Na zahodnem, iz skal zidanem mostnem oporniku, je bila letos pritrjena večja kovinska plošča s pomembnim napisom:

Minerska četa Dravske divizije bivše jugoslovanske vojske je pred kapitulacijo aprila 1941. leta porušila železniški in cestni most.

Cankarjeva četa je v noči na 1. avgust 1941 minirala zgornji cestni in spodnji železniški most.

Prvi Cankarjev bataljon in tretja četa Gorenjskega odreda sta v noči od 26. na 27. junija 1942. leta zažgala železniški in cestni most in za 20 dni onemogočila železniški promet.

OBVESCEVALEC VUCKO

SKRIVNI ODHOD V BEOGRAD JE POVERJEN MAJORJU MILOŠU VUČKOVIČU...

OSVOBODITEV BEOGRADA... JE ZDAJ NAŠA PRVENSTVENA NALOGA...

DA, ZNANO MI JE!

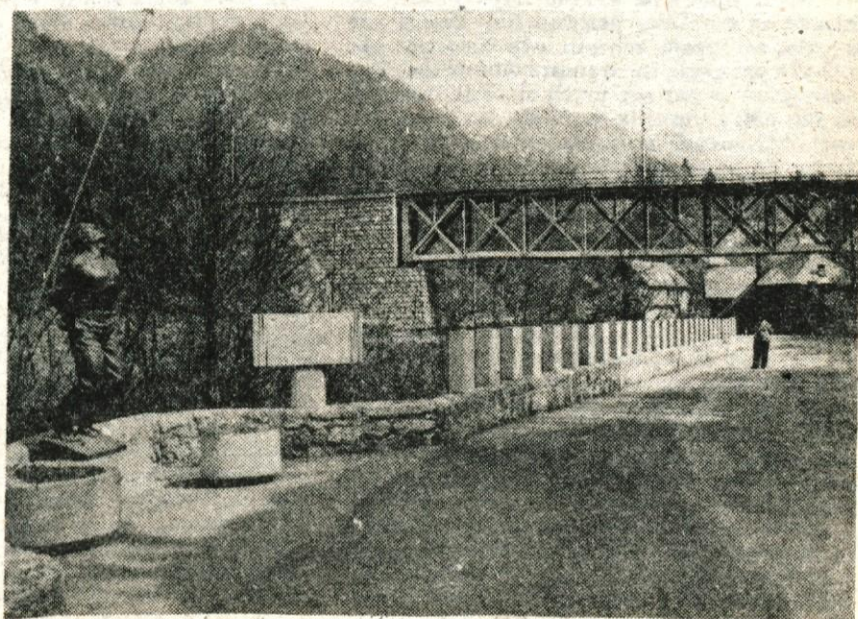
PROSIM, TOVARIS KOMANDANTI ŽELITE?

... ZATO SMO SE ODLOČILI, DA TE Z RADIO TELEGRAFISTOM POSLJEMO V OKUPIRANI BEOGRAD. PREBITI SE MORAS, KAKOR VEŠ IN ZNAS. ZELO JE POMEMBNO...

IN NIKAKOR PREPROSTO!

ZAPLETENO IN POMEMBNO. ZELO POMEMBNO, VUCKO...

KAJ NAJ PRAVZAPRAV DELAM V BEOGRADU? ČE SE PREBIJEM, SEVEDA...

Kraj ob cesti v Mostah pri Zirovnici, kjer je bilo pobitih devetindvajset talcev (1. julija 1942)

Zadnji metri proti domu na Siji

Po stopinjah tovariša Tita

Josip Broz se je vrnil februarja 1934 iz zapora v Ogulinu in se takoj vključil v partijsko delo. Julija istega leta je dobil nalogo, da odpotuje na centralni komite KPJ na Dunaj in tam poroča o razmerah v domovini.

Peter Uzar navaja v svojih spominih, da sta ga poleti 1934. leta, ko je delal na cesti Križe-Snakovo, poiskala dva neznana komunisti in mu razložila, da mora nujno omogočiti prehod čez mejo nekemu pomembnemu partijskemu funkcionarju. Uzar se je komaj vrnil iz zapora in je bil pod stalnim policijskim nadzorstvom. Zato je poiskal znanca, čevljarskega pomočnika in tihotapca Antona Skrjanca iz Seničnega pri Trzinu. Z njim se je sporazumel, da bo neznanca za tristo dinarjev prepeljal čez mejo. Sestala naj bi se na Mahavovem griču med Sebenjami in Križami.

Skrjanc je obljubil, da bo nalogo v redu opravil. Drugi dan je povedal Uzarju, da mu je turist plačal in da sta krenila po običajni tihotapeški poti. Svojemu prijatelju Jožu

Maleju pa je dejal, da sta zaradi varnosti hodila ponoči v smeri Pristava, Trzič, Dolina, Kal, lovska steza, Kofce, Sija, Škrbina, melišče, Sela. Josip Broz se je potem ustavil pri Malejevi domačiji, kjer se je ustavljal tudi Skrjanc, kadar je hodil po kremenčke za vžigalnike.

Redke so občine, ki se lahko pohvalijo s tako pomembnim dogodkom iz naše novejšje zgodovine. Trziški mladinci so Titovo skrivno pot na Dunaj odkrili šele pred nekaj leti, ko so iskali nove smeri za svojo pohodno enoto Kokrški odred. Označili so jo, na Mahavovem griču pa je zraslo obeležje, ki spominja na ta dogodek.

Leta 1977 so prvič krenili po Titovi sledi. In potem še dvakrat, a neverjetno, vsakič je bila udeležba na pohodu skromnejša. Premlevali so, kako bi letos vendarle pritegnili več občanov, ki sicer radi hodijo v gore. Z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami so se sporazumeli, da bodo evidentiranje vodile osnovne organizacije Zveze komunistov.

Pa vendar se je v soboto zjutraj pred osrednjo šolo Kokrški odred v Križah zbral le 58 pohodnikov, med njimi petnajst planincev in tabornikov iz bratskega Zaječarja, ki so nekoliko reševali trziško čast.

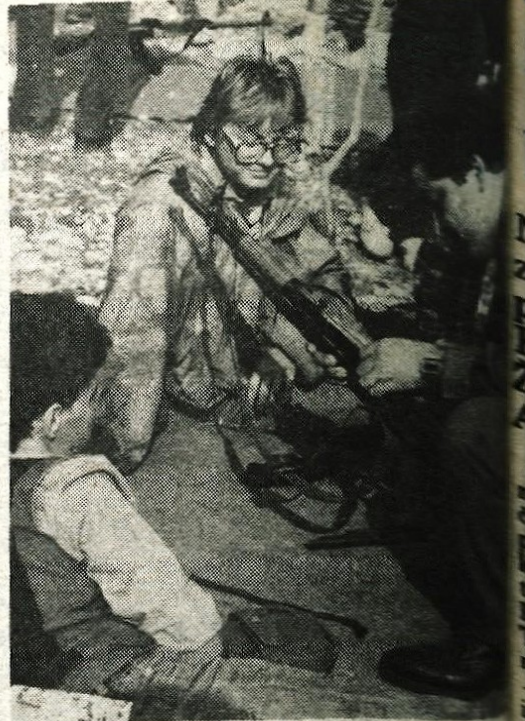
Krenili so do Mahavovega griča, kjer je Titovo pot orisal Ivko Bergant, poudaril pomen obujanja in ohranjanja tradicij narodnoosvobodilnega boja ter predal enoti pohodni prapor. Potem se je v jutru, v katerem so se nad polji še podile rahle megle, ki so jih odganjali blede sončni žarki, kolona odpravila proti Pristavi in Trzinu naprej v Dolino.

Strmina je bila najtežje premagljiva od Ukca do Kala. Pošteno je bilo treba zagristi v kolena, se upreti močnemu soncu. Pa vendar ni nihče omagal, zaostal. Fantje so prijeli za roke najbolj utrujena dekleta in jim pomagali v strmino. Na Kalu pa so si privoščili pošten odmor in se okrepčali. Tu so imeli tudi prvo pohodno konferenco. Pogovorili so se o udeležbi na pohodu, ugotovili, da imajo najstarejši nekateri celo preko šestdeset let, da so med njimi borci, ki so lahko za zgled vsem mladim in drugim občanom, ki so ostali doma, da ima najmlajši udeleženec komaj enajst let.

Ura počitka je brz minila. Sonce je bilo na najvišji točki, ko so s pesmijo na ustih, ki ji je žal manjkala spremljava poskočne harmonike, spešili proti Siji. Utrujeni, pregreti in znojni, a zadovoljni, da so premagali naporno pot, veseli, da so hodili po Titovi sledi.

Po petih urah naporne hoje se je pasulj iz vojaškega kotla in požirek hladnega piva pošteno prilegel

Zanimivo je pogledati, kako se postavi in spet sestavi

Ob čaju in pasulju iz vojaške kuhinje jim moči hitro vračale. Z zanimanjem so poslušali pripadnikom teritorialne obrambe, so jim prikazali del svoje oborožitve, potem je prišlo na vrsto sproščeno tovarniško srečanje. Ekipa so se pomerile v vlečenju, kar je sprožilo plazove smeha in dobre volje. Ta se ni podela vse do večera, ko sta Melišče in Dolenc v sobici doma vojaškega planinskega društva Planinac iz Kranja pripravili koncert in je zunaj zagorel mogočen kres.

Zjutraj so se najbolje opremljeni in najbolj zagnani pohodniki podali do Strmina, kjer je tovariš Tito pred sedemindesetimi leti na skrivaj prestopil jugoslovansko-strijako mejo. Letošnji četrti pohod po Titovi poti se je sklenil z vrnitvijo v Trzin.

Marsikaj bi ob njem lahko zapisali. O doživljajih, tovarštvu, o pesmi, veselju, dušenju. Ali pa o skromnem odzivu občanov. Komaj nekaj več kot štirideset Trzinčanov na pohodu res ni številka, ki bi obetala, katero bi bili lahko ponosni. Zato bo treba posikati nove oblike in prijemne, če postane pohod po Titovi poti res množičen, kar bi vsekakor moral biti.

H. Jelenc

Rdeči Aljažev stolp na samem vrhu vabi kot magnet

Triglavska romanja

Trdno se je prilepil ob skalnato steno tam pod kaminom pod Malim Triglavom (nad meliščem nad Planiko) in težko dihal. Prav nič ni sodil sem. V nizkih čevljih, dolgih rjavih hlačah z ostro zalikanimi robovi, svetlo srajco in debelimi očali in sdelo se je, kot bi pravkar stopil iz kaksnega urada. Kot bi mu odleglo, ko je moral počakati zaradi naju z Marico, ki sva se po štebu kamina bolj drsali kot prestopali proti njemu. »Je še hudo do vrha?« sprašuje in si popravlja očala. Ves neboljšen se mi zdi v teh skalah. Njegovi so mu ušli naprej in ga verjetno prepricavali, naj zaradi srca raje ostane pri koči. Toda, če je zmogel do tu, bo še naprej, je prepričan sam. Počasi bo že šlo... Ne da se odvrtni od svoje namere, čeprav ga tudi midve pregovarjamo, naj se raje vrne. Ko sva bili spodaj v melišču, sem ga videnla, kako se je zgoraj v štebu držal z obema rokama za skale, kot razpet na križ...

Tisto nedeljo se je s Komarčev, z Uskovnice, s Komne in od drugod zgrnilo v Bohinju toliko planincev, da se je spodaj zdelo, kot da jih Savica bruha iz svojega korita. Polno jih je bilo pri sv. Janezu, polno pri Zlatorogu, polno pri Savici. Kje so bili? Se vprašate! Na Triglavu vendar! Z lic in iz oči jim je brati ponos: mi smo bili na vrhu!

Pozno popoldne se je koča na Komni čudno spraznila. Le redki posamezniki buljijo v televizijo. Osebe se oddihuje. Sinoči je tu prežalo preko 300 planincev, pove mladi oskrbnik Janez Cvetek iz Sr. vasi pri Bohinju. Pa imajo le 90 ležišč, skupaj z zasilnimi 120. Tudi po stopnicah so ležali!

K sosednji mizi se je usedla neka primorska družina. Stara dva, mlada dva in še ne dveletni Primož. Mamica ga je prinesla gor v posebnem nahrbtniku. Zdaj veselo skače po koči. Povsod je polno njegovega smeha. Na Triglav gredo jutri. Primož bo že drugič gor! Svojo planinsko izkaznico ima... Pa kaj otrok! To še razumeš. Tisti Ljubljancani, ki sva jih v tork s srečali v melišču nad Planiko so še svojega psička vlekli s sabo. Da bodo vsi na Triglavu...

Slovenec ni noben Slovenec, če ni bil vsaj enkrat v življenju na Triglavu, pravijo. In kot bi to veljalo vsak dan bolj. Koliko prijav pride vsako leto za tisti pohod »100 žensk na Triglav«! Še naša soseda, ki že s palico hodi in ima že precej let vstavljen umetni kolk, je prepričana, da bi z njimi tudi lahko prišla gor.

Koče so polne vse poletje. Tudi tu se stabilizacija ne pozna. V ponedeljek zvečer ne dobiš prenočišča v koči pri Sedmerih triglavske jezerih, ker imajo najavljenih 53 Stajercev. Koča na Prehodavcih je polna, Dolič je poln. Če je treba, se stisnejo tako, kot so se v soboto zvečer na Komni. Nak, za konec tedna raje ne hodite v hribe, če bi računali na prenočišče. Ali pa za vsak primer raje vzemite s seboj spalno vrečo.

Zares je lepo v naših planinah. Toda lepo je, če se ti ni treba na vsakem koraku srečevati, umikati. Ni pa večjega prometa kot prav po stezicah Sedmerih triglavske jezer, pa čez Hribarice na Dolič, od tu na Planiko, pa s Planike ali s Kredarice na Triglav. Da ne govorimo o vrhu samem. Trume s Kredarice, trume s Planike. Z Doliča gor jih je nekoliko manj, kajti ta smer velja za malce težjo in je bila do

nedavnega tudi slabše zavarovana. Zdaj je dobila nove vrvi in nove kline.

Procesija torej. Na vrh za vsako ceno. Ob lepem in slabem vremenu. Ne moreš jih prepričati, da bi ne šli v steno, pripoveduje Jalkova Ivanka, oskrbnica v Planiki, čeprav grozi nevihta. Potem pa vpijejo na pomoč...

Pa da ne boste mislili, da hodijo sem gor samo Gorenjci. Se več je Stajercev, Dolenjcev, Notranjcev, Primorcev. Neverjetno veliko je planincev iz drugih republik. Pa Avstrijcev, Nemcev, Holandcev, Čehov. Na Komni sva srečali celo tri Irce. Bili so sicer prvi Irce na Komni, toda Angležev je bilo že veliko. Na vrh Triglava sta se malo pred nama vzpenjala dva Poljaka iz Katowic. Od Mangarta sem sta prišla. Bolje sta poznala vse vrhove tam okrog kot marsikateri naš navdušen planinec. V Planiki je že štiri dni bivala skupina Holandcev, ki so si najeli prav vodiča, da jih je vodil po bližnjih vrhovih. Tudi Francozi so bili ta dan na kosilu v Planiki.

Množice, ki prihajajo, seveda tudi puščajo svoje dlake za sabo. Malo je takih, ki bi svoje smeti pobrali v vrečko, pa v nahrbtnik z njimi. Saj, malce se zavedajo, da ne smejo odmetavati, pa vrečko od soka, konzervo ali steklenico podtaknejo kar pod skale. Vidi se manj, toda smeti ostajajo. Vsako leto planinci izvedejo posebno očiščevalno akcijo, da očistijo vse najbolj oblegane vrhove, toda koliko lažje bi bilo, pravi Štrosova Angela, dolgoletna oskrbnica v Vodnikovih koči, če bi vsak za sabo pospravil...

Takole je te dni na Triglavu. Skale, po katerih je utrta pot čez Mali Triglav do Aljaževskega stolpa s Planike ali Kredarice, so zglajene kot ogledalo. Že v suhem drsi, kaj šele v mokrem! Gor še gre, ko počasi iščeš varno stopnjo. Navzdol je huje. Zlahka zdrseš. Še najvarneje je, da na takih zglajenih mestih uporabiš namesto čevljev kar zadnjo plat. Laže in hitreje bo šlo. Toda hiteti, to nikar!

Janez Cvetek, oskrbnik doma na Komni: »Ob koncu tedna je v vsaki koči v triglavskem pogorju težko dobiti prenočišče.«

Ivanka Jalen, oskrbnica v »Planiki«: »Ljudem preprosto ne morem dopovedati, da je ob slabem vremenu nevarno tistati na vrh.«

Angela Štros, oskrbnica v Vodnikovem domu: »Nobene očiščevalne akcije bi ne bilo treba, če bi vsak za sabo pospravil.«

Zdaj razumem tistega starejšega planince od nekod z Notranjske, ki sploh ni hotel na vrh Triglava. Do Planike je šel, pa tam ostal na Kredarico pa naprej v Stenar. Tohodi je že bil na Triglavu, da sploh ne šteje. Včasih je šel rad, zdaj, ko je pa tako občutno se mu raje izogne. Njegovega mnenja se se mu raje izogne. Kot oni starejši s svojo bradico, ki sem ga srečala v kuhinji Triglavskih koč, že dolga leta hodi mimo Triglavskih koč, v Gamsovec, na Prisojnik, na Rjavino, v Gamsovec, na vse tišči le k Aljaževskemu stolpu. Ko bi le mogel tem ljudem dopovedati, da je še veliko lepih visokih vrhov na Triglavu.

D. Dolenc

Dialog, kot bi medene hruške jedel

Na poljanskem odru so se v okviru Tavčarjevih dni skupaj z mladimi predstavili starejši igralci, ki so jih pred desetimi, tudi petdesetimi leti radi gledali in poslušali: Kovačeva Barba, Podboštar, Žnidarčкова Pavla, Demeničev Jože. Žnidarjev Frenk — Spodbuda mlademu režiserju Andreju Šubicu

V okviru Tavčarjevih dni, ki se bodo sklenili v soboto in nedeljo z monodramo Šarova slika in dramo Hudič in Angel, ki jo je motivih Visočke kronike priredil Igor Torin, so jih skupaj pripravili člani kulturno-umetniškega in turističnega društva Poljanec, poljanskega rojaku, smo bili v delu priča izjemnemu dohodku. Mladinci igralci amaterji — so skupaj s starejšimi igralci, ki nekateri že več kot petdeset let nastopajo na domačem odru in so sezono za sezono igrali Cvetje v jeseni in priredbe drugih Tavčarjevih del in zimo za zimo polnili dvorane v domači dolini in po drugih krajih zaigrali celo v osrednji slovenski gledališki hiši, so skupaj pripravili Večer Tavčarjeve besede: pripoved o Hlekovih Nežiki in odlomke iz Cvetja v jeseni.

Se bolj kot mladina so poslušalce, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano v Poljanah, navdušili starejši igralci, ki se znajo povesti svoje vloge v pojočem poljanskem narčaju, v katerem Tavčarjeva pripovedniška beseda zažene v vsej svoji moči. Dolgega zaplata sta bila deležna Demeničev Jože in Kovačeva Barba kot Šimen in Luca, ko se vračata na Jelovo brdo in se srečata s Kosmovim Janezom, pa Podboštar kot Presečnik in Žnidarčкова Pavla kot njegova žena Barba, ko pride Kosmov snubit hčer, Žnidarjev Frenk kot bajtar, ki pripoveduje zgodbo o Hlekovih Nežiki.

Kovačeva Barba

»Toliko sem vekala, toliko sem vekala, ko so mi moža odpeljali. Sosedje me niso pogledali, in če bi Presečnika ne bilo, vzela bi konec od lakote. Drugi me niso vzeli na delo. Dobro leto potem je umrla Špelica — od stradanja. Toliko sem vekala!«

Škoda, da teh besed ne morem zapisati v poljanskem narčaju, tako kot jih zna povedati Andrej Šubic ali po domače Kovačeva Barba iz Poljan. Osemindeset let ima in že od petdesetih let rada igra. »Igrati sem začela v Gorenji vasi. Rojena sem bila namreč na Hudiču in v Gorenji vasi je bilo po prvi vojni vrhovno prosvetno društvo, kjer smo vsako postavili na oder vsaj eno delo. Ko sem se prvo priložila v Poljanah, sem začela igrati. Več kot tridesetkrat sem igrala v Cvetju v jeseni.

Ni čudno torej, da se ji je vloga Luce tako ljubila in da jo zaigra doživeto, kot bi sama živela vse pokore in reve zaničevane žene poljanskega življenja. To je njena najljubša vloga, igrala pa je tudi v Domnu, pa v igri pri konjičku, ki je pred skoraj petdesetimi privedla gledalstvo od blizu in daleč, pa v igri, kjer je igrala zmešano žensko, vendar, da je bila to zelo dobra vloga.

»Joj, kako sem zmešano govorila, kako so se ljudje smejali.«

Kako ji je ugajal film Cvetje v jeseni? Zelo, pravi, Tudi Duša Počkajeva je bila kot Luca zelo dobra, le narečje ni bilo v redu. Res je, da v poljanskem narečju lahko govorijo le Poljanci. Poljanec se ne da oponašati! Te pojčke govorice se ne da naučiti, saj jo še mladi le slabo znajo, čeprav so v dolini rojeni. Zato bi bil film prav gotovo lepši, če bi ga zaigrali v knjižni slovenščini.

Podboštar

Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno napravo, če ima primerno zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgov, pač pa polne hleve, in če ima še kopico zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta.

»Vedno sem igral kakšnega robatega, močnega kmeta,« se spominja Janez Krmelj — Podboštar iz Smolnega nad Poljanami, ki se je predstavil z igro Presečnika. »Te vloge so mi vedno najbolj ležale. Prvič sem nastopil leta 1923, potem pa smo vsako leto pripravili dve do tri premiere. V Poljanah smo sicer imeli kulturno-prosvetno društvo, vendar nobene dvorane. Pod kakšnim kozolcem smo imeli vaje pa na skednjih. Včasih je sneg neslo skozi line, pa je bilo le lepo. Igrali smo na Balantačevem hlevu na Gori, kjer so bili cerkveni shodi. Kar v navado je prišlo, da smo igrali na velikonočni ponedeljek, sredi maja in 29. junija, na svetega Petra god. Vedno smo imeli veliko gledalcev.«

Kakih 50 vlog je odigral. Tridesetkrat je igral v Cvetju v jeseni in vedno je igral Boštjana Presečnika. Letos, ko so ga povabili, da igra v Tavčarjevih dnevih, je dopolnil osemindeset let. Vendar je ni bilo vaje, ko bi manjkalo. Zgodilo se je celo, da je možakar, ki je bil zadolžen, da ga gre iskat v Smolno, uro hoda je do njegove domačije iz Poljan, pozabil, kaj mu je naročeno, pa je Podboštar kljub temu, da težko, hodi peš, prišel na vajo. Le malo je zamudil.

Žnidarčкова Pavla

»Nič tisto! To ti povem, Boštjan: gnojnice ne boš bredel, kadar bo šla punca z ženinom v cerkev! Moja beseda pri Presečniku tudi nekaj velja! Midva sva zadovoljna, če jo vzameš, Janez, nimava prav nič proti temu, prav nič!«

Andrej, če le more, izbere za počitek kraj, kjer je tudi voda, studenec. Ej, ni jih čez bosenske studence, vam pravim. Ni slajšega na tem svetu, kot takole utrjen se zlekni v mehko travo, sezuti čevlje in nogavice, da ti vetrič pihlja po nogah, zraven pa polno posodo hladne studenčnice. Ne morem in ne morem se oddehati. Ne jemam piti, dokler ni sleherni izsušena nitka telesa polna vode... Pa naj reče kdor hoče, kar hoče. Občudujem Andreja, ki ves dan vztraja le ob svoji čutarici čaja. Usta si z vodo le oplakne. Saj vem, da bom po prvih sto metrih že vsa premočena, da mi bo kar teklo s čela, nosa, lic, spod rokavov, po vseh grabnjah in grabenčkih, toda piti, do konca se oddehati, je tako nedopovedljivo nebeško...

Čez drn in strn smo se spet pognali. Najbolj bole noge, ko gre navzdol. Kot kamen so trda meča v nogah. Na eni teh strmin, ko smo hiteli navzdol, me je v desni meči ostro uščipnilo, zategnilo. Krč! Se tega se je manjkalo. Tancam po eni nogi, toda bolečina ne popusti. Po zvezi od ust do ust iščejo fantje zdravnika. Priteče s svojo torbico od nekod zadaj. Poskuša zmasirati mišico, toda v nogi prav nič ne popusti. Nekako bo že šlo, si pravim. K sreči do Donjeg Dubovika ni več daleč. Saj je tu že Srednji Dubovik! Toda vlečejo se ti hribčki. Lepi so, da bi človek kar ostal sredi tega zelenja, pod nasadi sliv, med prijetnimi ljudmi. Neko posebnost opažam tod: pokopališča imajo na vrhu najvišjega hriba. Da njihove mrtve pozdravlja sonce ves dan, od svojega vzhoda, do zatona.

Ta dan je povsem odpovedala Marta, ki ima vsaj petnajst kilogramov manj kot jaz. Prejšnji dan so ji fantje nosili nahrbtnik, danes pa jo dva dobesedno vlečeta in »dohtar« ji ves čas moči ruto za vratom. Poleg sem, ko ugleda gostilno Donjega Dubovika in takoj zraven džip za našo zastavo. Kot bi se ji Marija prikazala...

Prizadevni delavci turističnega in kulturno-umetniškega društva, ki so poleg igralcev prispevali k uspehu Tavčarjevih dni: Franc Kokalj, Lado Jamar, Pavla Kajfež in Milena Sitar

Enainosemdeset let je Pavli Dolinar — Žnidarčkovi Pavli in že več kot 60 let je igranje njeno veliko veselje. Tudi ona je začela kot šolarka in kasneje je skoraj vsako zimo nastopila vsaj v eni vlogi.

»Največkrat sem igrala Presečnikovo Barbo. Kar tridesetkrat smo imeli premiero. 1965. leta smo Cvetje zadnjič zaigrali, potem pa je gledališka dejavnost v Poljanah skoraj zamrla. In kje smo gostovali. Če se spomnim le leta 1951. Tedaj smo igrali v Zireh pa na Hotavljah, v Gorenji vasi, v Predvoru. Selcih, v Ljubljani in celo v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani.

Pavla je igrala tudi v številnih drugih igrah: Rokovnjacih, Kakršen gospodar, takšen sluga, v Hlapcih, v Materi in drugih.

»Največkrat smo imeli vaje ob nedeljah, pa zvečer. Ni bilo važno, kdaj. Po delu je moralo biti, sicer so se doma jezili. Tja do 11 ponoči smo bili na odru. Sicer pa do Hotovle, kjer sem doma, ni daleč.«

Andrej Šubic ni samo režiral Večera Tavčarjeve besede, predstavil se je tudi s pripovedjo

Demeničev Jože

Mož je z roko pokazal na Blegaš: »Lep je! Na vrhu je v senci, po bregovih pa ga sonce obseva! Lep je, in če je človek šestnajst let bil notri, se ga komaj nagleda.«

Tudi Jože Arnolj — Demeničev Jože iz Dobja je igralec že iz šolskih klopi ven. Vendar se najbolj spominja zadnje predstave poljanskega kulturno-umetniškega društva, ko so v sezoni 1976-77 pod režijskim vodstvom Igorja Torkarja zaigrali Ravbarskega cesarja. Igrali so ga sicer tudi že nekaj let prej, vendar

tedaj ni nastopal. Ko so imeli vaje, prvih nekaj vaj, so poskušali v Knjižni slovenščini. Pa nihče ni znal in ni zmozel kaj prida dati od sebe. Pa se je Torkar domislil, da bi igrali v domačem narečju.

»Potem pa smo vsi znali. Naše domače delo se lahko najlepše pove po naše. Celotna televizija nas je posnela in v Mestnem gledališču ljubljanskem smo igrali. Tudi tam so nas gledalci lepo sprejeli, čeprav morda niso razumeli vsake besede...«

Žnidarjev Frenk

»Vidite, takole je bilo in tako je naše življenje, kakor tale poliček. Če je napolnjen, sem vesel, da je poln in ga bom pil; žalosten pa, da bo spet prazen. Če pa je prazen, je žalost, da je prazen. Če pa je prazen, je žalost, da je prazen, in veselje, da bo zopet poln, poln. Takole je naše življenje! Pa žalost in veselje skupaj! Tako vam pravim!«

Žnidarjevega Frenka se starejši prav gotovo še najbolje spominjajo iz Cvetja v jeseni, kjer je bil nepozabni Jakopin, posebej loškega pogorja. Enaka vloga mu je bila namenjena v Ravbarjevem cesarju in skoraj je ni bilo predstave, na kateri ne bi sodeloval. Na sobotnem večeru je pripovedoval skupaj z mladinci zgodbo o Hlekovih Nežiki. Vendar je njegova beseda zvenela nekoliko drugače, mogoče tudi bolj doživeto in malce šaljivo in žalostno hkrati, ker je znal vse skupaj zaigrati in ne le povedati.

Tako starejši igralci kot mladi, nastopili so Janez Debeljak, Niko Benedičič, Dragi Arnolj in Sonja Bonča, so zaigrali pod vodstvom mladega režiserja, domačina in študenta medicine Andreja Šubica. Zanj to ni prvenec, saj se je z režijo prvič spoprijel še kot gimnazijec, ko je na loški gimnaziji režiral deli Večna lovišča in Hlapce, igral pa je v Ravbarskem cesarju in drami Hudič in Angel v Šentjakobskem gledališču. Razen Tavčarjeve besede je pripravil za Tavčarjeve dneve tudi monodramo Šarečeva sliva, ki jo igra domačinka Anica Berčičeva. Tudi ona zgodbo pripoveduje v domačem narečju.

Tudi za naprej ima načrte. Vsaj eno premiero naj bi vsako leto postavili na oder. Zraven pa vedno nekaj tudi iz Tavčarjeve zapuščine.

»Sigurno moramo vsako leto zaigrati kaj domačega,« ga dopolni Podboštar. »Vedno kaj lepega. Da bodo dialogi lepi, kot bi medene hruške jedel.«

Tekst in slike: L. Bogataj

AVNOJ 81 — SLOVENSKI MLADINCI PEŠ 230 KILOMETROV PO POTEH DELEGATOV AVNOJ

Danica Dolenc

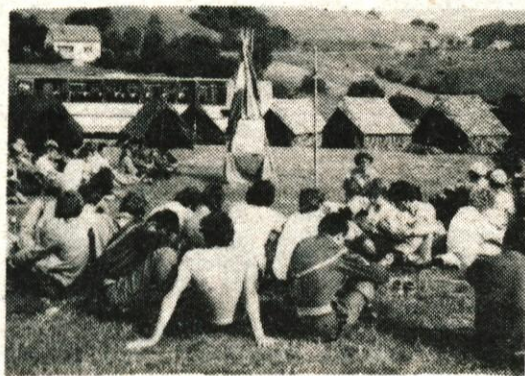
Izvidnica, ki gre pred nami, začrtuje in kaže pot z vejami. Komandant Andrej preverja smer. Vseeno pa izvidnica kaže domačine, če vedo še za kakšno bližjo Radi povedo, toda brigada mora priti vas. Če kaže, da bi bližnjico ubrali mimo, skoraj raje ne bi povedali zanj. Da bi ljudi, kolikor jih vas še nikoli ni skupaj, šla kar tako mimo! Pa smo res lepa kos. Sprejaj gredo zastavonoše s slovensko, slovensko in partijsko zastavo in še brijem praporom po vrhu, potem pa ima četa še svojo četno zastavo. Sto nas je pohodnikov tukaj, z vojniki vred. Četrta kjer je večina vojakov — vseh vojakov je 20 in so zastopani sami najboljši fantje iz vseh slovenskih kasarn — ostaja v pozadini, dan se oni prepeljejo naokrog po cesti do novega tabora, mi pa peš čez gričke.

Kot je počitek med pohodom, pa, če je zraven še kaj za odležati...

Tudi danes so nam fantje iz četrte čete že postavili šotore. Na hribčku nad vasjo. Enkrat razgled je od tu na vso pokrajino. Kakšne poletne barve, ko tam zadaj, ko se hribček drži hribčka, zelena prehaja v sivkasto modro. In trave tako čudovito diše!

Spet je na vrsti politična ura, da si med njo pošteno odpohčimo. Tomaž Krašovec, študent biologije sicer, si je za svojega konjička izbral politično ekonomijo in razvoj delavskega gibanja, pa današnje samoupravljanje. Dober predavatelj je za njegovo mladost. Za tega bomo zagotovo še kdaj slišali. Ampak, kako paše poležavati po tej travi... po petindvajsetih kilometrih čez drn in strn s svinčeno težkim nahrbtnikom.

... in ko smo spet v taboru, se prilije vsaka politična ura ali pa Tončkino predavanje o življenju v naravi, o postavljanju šotorov...

Mladina Donjega Dubovika nam je za ta večer pripravila kulturni večer v njihovem kulturnem domu. Preprosta dvorana, preprost oder. Dvorana je polna. Za predsednikom zveze borcev spregovori tudi naša Albinca.

Kratek in jedrnat govor ima o boju naših narodov, o kovanju bratstva in enotnosti, o tem, kako moramo obdržati to največjo pridobitev borbe naših narodov. Potem užgejo svoje kolo. Uf, uf, kako hitro je tu krog in dvorano kar razganja od pesmi in glasne muzike. Radi imajo bučno glasbo, vidim. S svojimi razbolelimi stopali se raje umaknem. Po večerji mi je Albinca sicer noge zmasirala z žganjem in malce se je omečilo v mečih, povsem pa še ne. Sicer pa, tistih 18 ali 20 kilometrov do Une bom že zdržala. Potem bo dan počitka.

Naši so v gostilni na pivu. Kako ti fantje ves dan sanjarijo o pivu! Zdaj ga imajo in en sam smeh jih je. Tudi Albinca je že tu. Posebna gosta ima za mizo. »Nekaj zate!« me pokliče. Pa je bilo res vredno. Za mizo je gostila tovariša, ki je pred 38 leti malce proč, pri Rujiški, sprejel naše Avnojce. Đorđe Milešević, droban možakar pri sedemdesetih, se še živo spominja, kako je bilo takrat. Predsednik narodnoosvobodilnega odbora je bil tedaj Đorđe v Rujiški. Od oblastnega komiteja je dobil pošto, da pride skupina Slovencev. Pa depeše ni razumel dobro. Prepričan je bil, da prihaja slovenska vojaška enota. Hitro je organiziral, da so ljudje iz okolice prinesli hrane, da bi jih pričakali kar najbolje, kot to oni vedno znajo. Nekaj Skojevk mu je pomagalo. Od ust do ust je šel glas, da prihajajo Slovenci. In ko je bil spet v vasi, je naenkrat zaropotalo. Hitro je skočil v pisarno, pospravil dokumentacijo in hotel domov. Ko na poti ugleda skupino kakšnih trideset ljudi. Skočil je za grm, ker je bil prepričan, da je sovražnik. Potem le vidi, da so naši. In to prav napovedani Slovenci. Kot bi bilo včeraj, se jih spominja. Se danes bi lahko natančno pokazal, kje se je Kardelj usedel na stol, kje se je Vladimir Nazor naslonil na plot, kje je stal »onaj fini Slovenec za brkovima«. Očitno je imel v mislih generala Jako Avšiča.

(nadaljevanje vsak petek)

Zdravo!

V torek se je začel nov mesec. Mesec, ki vsakič prebudi rezek šolski zvonec, na stečaj odpre šolska vrata. Vesel otroški živčav se z morja, planin, polj, iz gozdov, z ulic in dvorišč preseli v razrede. Brezskrbne počitnice, potepanja, igre zamenja učenje. Z začetkom vsakega šolskega leta oživi tudi Glasova stran za osnovnošolce. Letošnja ne bo bistveno drugačna od lanske. Spet se boste srečali z dogodivščinami navzihanega Naceta, odgovarjali na vprašanja iz nagradne ugank, v sliki in besedi bomo skušali predstaviti del vašega življenja in dela, seveda pa bo največ prostora ostalo vam, mladim sodelavcem. Zato vas vabimo, da se čimprej oglasite s spisi, pesmimi, poročili, fotografijami, risbami, ugankami... Najboljše bomo objavili v rubriki Iz šolskih klopi, ki smo ji v uredništvu tudi letos odmerili prostor v vsaki drugi petkovi izdaji. Medtem ko čakamo na vaše pošto, smo pobrskali po kupu neobjavljenih pisem, ki so nam ostala še iz lanskega šolskega leta.

Mislil, da je tale naš klepet tudi lepa priložnost za veselo novico. V Zalcu bo že 18. in 19. septembra srečanje pionirjev dopisnikov in nagrajenih uredništva pionirskih šolskih glasil, ki se ga bo udeležilo 165 učencev iz vse Slovenije. Petim bo omogočilo sodelovanje naše uredništvo. Vendar pa potnikov tokrat nismo izbirali sami; odločitev smo prepustili novinarskim, oziroma dopisniškim krožkom v osnovnih šolah, ki so v minulem letu največ sodelovali z nami.

V Zalcu bodo z Glasovim povabilom odšli: Irena Prosenč iz osnovne šole France Prešeren v Kranju, Tea Jamnik iz osnovne šole Peter Kavčič v Škofji Loki, Stanka Nježič iz osnovne šole Stane Žagar v Kranju, Andreja Ahačič iz osnovne šole Cvetko Golar v Škofji Loki ter Nataša Kern iz osnovne šole heroja Bračiča v Trzinu.

Za spodbudo vsem, ki odlašate prijeti za pero, naj povem, da bomo pet najzvestejših sodelavcev izbrali za prihodnje srečanje tudi v tem šolskem letu. Zato lenobo na stran in oglasite se!

Urednica

Novo igrišče ob šoli

Blejski učenci so se z velikim veseljem 1972. leta vselili v novo, sodobno osnovno šolo. Žal pa ta ni imela nobenih zunanjih igrišč. Učenci nižjih razredov in oddelkov podaljšane bivanja so telovadili kar na asfaltni cesti ob šoli. To pa je bilo zelo nevarno, pa tudi neprijetno, ker so se morali neprestano umikati avtomobilom, ki so prihajali k šoli. Učenci višjih razredov so hodili k telovadbi na precej oddaljen športni stadion.

Zato smo se toliko bolj razveselili novice, da bomo tudi ob naši šoli dobili nova igrišča. Z zemljskimi deli so začeli že jeseni, v začetku maja pa so položili asfalt. Pri urejanju okolice smo pomagali tudi učenci, tako da so igrišča zdaj urejena.

Gregor Markelj, 7. c r. osn. šole
prof. dr. Josip Plemelj Bled

Špricomanija

Poleg vseh tabletomanij in diskomanij nas učence najbolj mučijo napadi špricomanije. Špricomanija se kot epidemija pojavlja običajno nekje sredi redovalne gonje ali pri šolskih nalogah, posamezni primeri pa so tudi v času zatišja.

Beseda špricomanija izhaja iz glagola špricati in je tujka. Zato izraza tudi ni v Slovarju slovenskega jezika. Naši slavisti besede špricanje v tem pomenu ne preganjajo iz vsakodnevne rabe. Sicer pa učence tudi drugačen izraz ne bi odvrnil od intenzivnega špricanja.

Špricanje je bolezen, ki postane kronična z leti intenzivne vaje ob pogostih neuspehih. Špricanje je neuspešno takrat, kadar v šoli ugotovijo, da je diagnoza bolezni špricomanija. Vso zadevo razsodi razrednik, včasih pa sodeluje tudi razredna skupnost.

Od strokovne razgledanosti in srčne mehkosti razrednika je odvisno, kakšen pomen bo pripisal bolezni in kako intenzivno bo učenec ozdravljen.

Kroničnost bolezni je značilnost in pogosto ponavljanje ne preide, čeprav jo zdravijo z močno dozo ukora. Da je špricomanija zelo razlezeliva in da včasih izbruhne v epidemijah, je znano, vemo pa tudi, da ima ogromno število povzročiteljev, le učinkovitega zdravljenja še ne poznamo.

Ivan Ambrožič, Davča

Moja prababica

Junija je naša babica Ana Langus, Matevžkova mama iz Slatne pri Begunjah, praznovala devetdeseti rojstni dan.

Stara mama mi je veliko pripovedovala o njej, o tem, koliko strahu je pretrpela med vojno. Pogosto je spala kar na stolu, ker so ponoči hodili partizani. V hiši je bilo okence, skozi katerega je delila hrano in pakete za partizane. Večkrat so prišli ob nedeljah na kosilo.

Ker je bilo to opoldne, se je znašla še posebej v nevarnem in težkem položaju.

Matevžkova mama je tiha in skromna. Rodila je deset otrok, od katerih jih sedem še živi. Zelo rada bere, in to brez očal. Rada ima pravnučka Bogdana in Mihca, čeprav ji tudi ponagajata. Zanimivo je, da živi že njen peti rod, najmlajša, Lidija je prekoračila prvo leto.

Ob visokem življenjskem jubileju babici še enkrat želimo veliko zdravja in ji pošljamo devetdeset poljubčkov.

Saša Zemlja, 4. a r. osn. šole
Gorenjski odred Žirovnica

»Imate kaj steklenic?«

Skoraj vsak mesec pozvoni pri vratih in droban dekliški glas vpraša: »Imate kaj steklenic?« Vesela je, kadar ji lahko ustrežem. Kadar ne morem, mi je nekako hudo pri srcu, ko vidim njeno razočaranje, ki ga skuša skriti z vljudnim pozdravom.

Marjeta Pevec stanuje na Planini pri Kranju. V bloku sredi betonske džungle, kjer igra nikoli ni taka kot na vasi. Zato je tudi kar težko pričakovala začetek pouka. Dolgčas ji je že bilo doma. Z osemletnim bratcem sta bila sicer dosti skupaj, starejša sestra pa ima že manj časa zanje. Na počitnicah ni bila nikjer. Morda je tudi zato toliko bolj nestrpno čakala snidenja s sošolkami in sošolci.

V sedmem razredu je letos Marjeta. Prvi dan je bil prav lep, pravi. S prijatelji se še ni ulegla o vsem pogovoriti, ne dovolj spoznati petih novih sošolcev. Sicer pa prvi dan sploh ni bil naporen. Dobili so urnik, zvedeli za razporeditev kabinetov, se poučili o vsem, kar bodo še morali kupiti za šolo.

Prvemu dnevu bodo seveda sledili utrudljivejši. Treba se bo poglobiti v naloge, učenje. Vendar Marjeta to ne skrbi preveč. Dobra učenka je. Najraje ima slovenščino in matematiko in ji najbolj »leži«.

Nehote se povrneva k zbiranju steklenic. Že dve, tri leta jih, včasih sestro, nabira po okoliških blokkih. Tudi po papirju sprašuje. Včasih so stanovalci, ki jo že dobro poznajo, prijazni, drugič spet pravijo, naj vendar že da mir. Vendar je to ne potare. Papir, ki ga zbere, odpelje na odpad, steklenice proda v trgovini. Nekaj starih tisočakov dobi na ta način. Porabi jih za šolske potrebe, kdaj tudi za sladkarije, kdaj jih da mamici.

Veliko uspeha v šoli in pri zbiranju steklenic in papirja, Marjeta!
H. Jelovčan

Iz šolskih klopi

UGANKE

Kadar jo kupuje,
je ne potrebuje,
kadar pa jo potrebuje,
je pa ne kupuje.

Kadar je narobe, je prav,
kadar je prav, je narobe.

Dva videža, dva bodeža,
štirje postopači,
štirje mahedrači
pa en finf fonf.

Vsak dan se spreminja
in z njim gre čas,
dnevi, meseci in leta.

Skoraj vsak ga nosi,
podnevi in ponoči,
v posteljo z njim gre
in zjutraj z njim vstane.

Člani dopisniškega krožka osn. šole Cvetko Golar Škofja Loka

NAGRADNA UGANKA

Prvo letošnjo nagradno uganko smo zastavili nekoliko drugače, kot ste je bili vajeni doslej. Ne bomo se več omejili na ozko temo, ampak bomo z vprašanji posegli tako na področje športa kot kulture, še posebej literature in glasbe, filma, gospodarstva, politike, zgodovine...

V današnji uganki sprašujemo po slavni ameriški skupini, ki že nekaj let sodi v vrh svetovne glasbene scene. V skupini prepeva simpatična svetlolaska, več pa o njej ne bomo izdali, saj jo gotovo dobro poznate.

Ime skupine zapišite na dopisnico in jo do ponedeljka, 14. septembra, pošljite na naslov: ČP Glas Kranj, 64000 Kranj. Moše Pijadeja 1 – nagradna uganka. Žreb bo odločil, kdo bo dobil Glasov »svinčnik na vrvi«. Pričakujemo veliko pravih odgovorov.

Barvice, risalni list, hladna poletna senca in idej v brezskrbnem, a zdaj že oddaljenem poletnem dnevu. — Foto: D. Sedej

Še tako pozno riše zemljevide

Dan se je že nagibal proti večeru. V domovih so se prižigale luči. Spomnila sem se, da moram še po mleko. Zgrabila lonček in odhitela. Ko sem prišla do Selanove hiše, se mi pogled ustavil na oknu. Skozenj sem videla osivelega moža, ki se približuje osemdesetim letom. Vneto se je sklanjal mizo in risal.

»Še tako pozno riše zemljevide,« me je prešinilo. To zelo natančno in bi se človek zmotil še ob belem dnevu, ko ob leščerbi.

Ko sem se vrnila z mlekom, sem prosila mamo, naj mi pove o njem. »Bil je sirota, zato sta ga vzeli k sebi mame sestre. Mislili sta, da se bo posvetil kmetovanju in poletje daril. Toda že od mladih let je kazal nadarjenost za zemljevidov, polnih črt, vijug, znakov krajev in mest, razbarv. Hotel je kmetovati in risati. Nekaj časa je šlo, potem so ga popolnoma osvojili zemljevidi,« je končala stara mama. Sama sem se z zemljevidom začela spoznavati že v razredih. Zelo zanimivo se nam je zdelo iskati kraj, ki ga je izbral in približno povedal, kje je.

Otroci smo Selanu večkrat prinášali cvetje, ker je bil dušen mož. V zameno nam je dal bonbone, ki smo jih imeli radi. Običajno smo se takrat tudi ogledovali po njegovi sobi, polni zanimivosti. Najraje smo preučevali model Selanove hiše, ki je bil model naše hiše ni bilo na njem. Tudi na zemljevidih smo našli našo hišo in se jo iskali. Naš rojak Ivan Selan ne bo nikoli pozabljen, saj je njegova kartografska dela za vedno ostala in tisoči se bodo iz njih.

Lidija Belcijan, 7. b r. osn. šole
Komenda-Moste

Šopek spominov

Še preden sem hodil v šolo, bi lahko napisal celo knjigo spominov, žalostnih veselih, smešnih, resnih, če bi seveda pisati.

V tem spisu bom pisal o nerodi, meni samemu, ko se sem hodil v šolo.

Stara mama in stari oče sta živela v trgovski šoli, kjer imela tudi pisico Karo. Nisem bil še star tri leta, ko me prestrašil vse navzoče, vključno s Karo. Stal sem na stopni pod katerim je imela Karo uto. Spakoval sem se ji in jo k »Kala, Kala, ti, ti!« Kara se mi je po pasje smejala in kaj si je mislila. Kar naenkrat pa bum, sem se zvrnil s stopni na Karo, ki je zavtila in se odmaknila. Ko pa je videla, da ni nič ni, je prišla bliže in me polizala po obrazu. Ležal sem na tleh in se drl kot jesihar. Uboga Kara jih je vrh vsega še dobila, so mislili, da me je ona prestrašila.

Leto kasneje, ko sem že bil star tri leta, smo obdali hišo novim ometom. Ati je bil zelo ponosen, ker je bila hiša nova. Pravijo pa, da tudi lepota nekoč mine. Na obisk so prišli prijatelji z Jesenic. Z Leonom sva ostala zunaj in »rabili« sosedova jabolka. »Mm, kako so dobra!« sem pritrjeval. Na dreveju in mu pojedel skoraj vsa jabolka. Tedaj pa, ko prileto jabolko v steno. Vrgel ga je Leon, ker je v njem bil ubogega črvčka. Tudi sam sem hotel pokazati, kako sem močan. Kmalu je bila na steni packa pri packi. Takrat se pojavil moj ati in samo ugrabil lahko, kaj se je zgodilo. S tega sem naslednji dan dobil še drisko.

Isto leto sem dobil tudi sestro. Ati je vsakih deset minut telefoniral v porodnišnico. Naenkrat je poskočil in me rekel: »Halo, prosim, kaj, ali res, hčerka, hvala lepa!« Po me je dvignil pod strop in zakričal: »Fant, sestro si dobil!« Teden dni je mami prinesla sestro domov. Toda kakšno senečenje! Mislim, da se bo že prvi dan igrala z menoj, če je znala samo jokati in brcati.

Večkrat, vse prevečkrat sem ga že polomil, a raje ne povem, bi predolgo trajalo. Samo del »lumparij« naj še naključno zvrnil sem sestro iz vozička, pomendral narcise na vrtu, pobril ribnik, strgal nove hlače, prebil koleno in zdaj, pred kratkim sem dodal še piko na i, ko sem si prebil čelo.

Damijan Ferne, 6. b r. osn. šole
Stane Žagar Kranj

Bled – V torek, 1. septembra, okoli 20. ure je z nezavarovanih stopnic dependance hotela Jelovica padla Marija Nikolič (roj. 1940) iz Osijeka. Nikoličeva je s skupino dijakov odhajala iz dependance in ko je prišla na neosvetljeni del stopnic, je stopila mimo in padla z višine skoraj 3 metrov na kante za smeti. Pri padcu si je poškodovala hrbtnico in so jo prepeljali v jeseniško bolnišnico.

TELEVIZIJSKI SPORED

SOBOTA, 5. 9.

13.50 Poročila - 13.55 Split: vaterpolo SZ : Madžarska, prenos - 14.55 Rim: atletika za svetovni pokal, prenos - 18.55 Naš kraj - 19.10 Zlata ptica - 19.15 Risanka - 19.24 TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Zmešnjava, ameriški film - 21.35 Dnevi slovenske zabavne glasbe 81: Domače uspešnice v tuji izvedbi - 22.25 TV kašipot - 22.45 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

16.20 Test - 16.35 Povest o Janezu in Marinki, češki mladinski film - 17.40 Split: vaterpolo Jugoslavija : Španija, prenos - 18.45 Poezija - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Split: Slovenska otvoritev evropskega prvenstva v plavanju, prenos - 21.15 Poročila - 21.25 Feljton - 21.55 Sportna sobota (do 22.15)

TV Zagreb I. program:

13.55 Split: vaterpolo SZ : Madžarska, prenos (do 14.55) - 15.50 Otroška predstava s Festivala otroka v Šibeniku - 16.50 Poročila - 16.55 TV koledar - 17.05 Mladinska oddaja - 17.40 Split: vaterpolo Jugoslavija : Španija, prenos - 18.45 Poezija - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Igrani film - 21.45 TV dnevnik - 22.00 V soboto zvečer

NEDELJA, 6. 9.

9.10 Poročila - 9.14 Živ. zav. otroška matineja - 10.15 G. Mihić: Soferja, nadaljevanje TV Beograd - 11.10 TV kašipot - 11.30 Narodna glasba - 12.00 Kmetijska oddaja - 12.00 München: SP v veslanju, posnetek in vključitev v prenos - 15.15 Ženska z otoka Kobra, ameriški film - 16.25 Rim: Atletika za svetovni pokal, prenos - 19.10 Risanka - 19.22 TV in radio nocoj - 19.24 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 J. Veselinov-Zarkov in A. Diklić-V. Radovanović: Baza na Donavi, I. del nadaljevanje TV Novi Sad - 21.05 Zanima me - 21.40 V znamenju - 22.00 Sportni pregled - 22.30 Skoki v vodo, posnetek iz Splita

Oddajniki II. TV mreže:

8.45 Test - 9.00 Oddaje za JLA (do 12.00) - 15.45 Test - 16.00 Nedeljsko popoldne - 17.30 Velika Niagara, ameriški film - 19.00 Risanka - 19.30 TV dnevnik - 20.00 L. van Beethoven: Koncert za klavir in orkester v G-duru - 20.40 Split: Vaterpolo Jugoslavija : SZ, prenos - 21.40 Poročila - 21.50 7+7, ponovitev zabavne glasbene oddaje

TV Zagreb I. program:

9.50 Poročila - 10.00 Glasbeni tobogan - 11.30 Narodna glasba - 12.00 Kmetijska oddaja - 13.45 Zdravo, mladi - 14.15 Gledalci in TV - 14.45 Pot v areno, sovjetski film - 16.00 Nedeljsko popoldne - 17.30 Velika Niagara, am. film - 19.30 Animirani filmi Zagreb 80 - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Baza na Donavi, nadaljevanje - 21.20 Hodo-ljublj: Oslo - 21.40 TV dnevnik - 22.00 Sportni pregled - 22.30 Split: Skoki v vodo, posnetek

PONEDELJEK, 7. 9.

17.15 Poročila - 17.20 Ciciban dober dan: Pajac - 17.35 Ferda na mravljišču in Gongu in budilka, češka lutkovna filma - 18.00 Jedrska revolucija: Skrivnost atoma, I. del - 18.30 Obzornik - 18.40 Pop godba: Novosti iz Produkcije kašpet in plošč RTV Ljubljana - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 A. Papler: Dobrotnica, TV drama - 20.50 35 mm, oddaja o filmu - 21.50 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:

16.45 Test - 17.00 Split: Skoki v vodo (moški), vključitev v prenos - 17.25 Split: EP v plavanju - finale, prenos - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Split: vaterpolo Jugoslavija : Madžarska, prenos (slov. komentar) - 20.50 Zagrebška panorama - 21.15 Strah vlada svetu, serijski film

TV Zagreb I. program:

16.15 Poročila - 16.20 TV koledar - 16.30 Kronika občine Bjelovar - 16.50 Obnašanje v prometu, oddaja za otroke - 17.25 Split: EP v plavanju, finale - 19.30 TV dnevnik - 20.00 B. Šmit: Zgodnje dozorevanje Marka Kovača, drama - 21.05 Glasbeni trenutek - 21.10 Mozaik, kulturna oddaja - 21.55 TV dnevnik - 22.10 En avtor - en film

TOREK, 8. 9.

17.00 Poročila - 17.05 Beli delfin, francoska risana serija - 17.20 V duhu izročila: Klasični plesi Indije - 17.55 Pisani svet: Planšar - 18.30 Obzornik - 18.40 Obramba in samozashita - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Beograd: Igre brez meja - finale, prenos - 21.35 V znamenju - 21.50 J. Farrell: Studs Lonigan, ameriška nadaljevanje

Oddajniki II. TV mreže:

16.45 Test - 17.00 Split: skoki v vodo (ženske), vključitev v

prenos - 17.25 Split: EP v plavanju - finale, prenos - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Split: vaterpolo Jugoslavija : Romunija, prenos (slov. kom.) - 20.55 Portreti: Petar Žetević, dokumentarna oddaja - 21.25 Zagrebška panorama - 21.50 Severovzhod, mehiški dokumentarni film

TV Zagreb I. program:

16.20 Poročila - 16.25 TV koledar - 16.35 Kronika občine Osijek - 16.55 Pionirski TV studio - 17.25 Split: EP v plavanju - finale - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Repor-taža o Pulju - 20.00 Igre brez meja, finale - 21.35 Delav-čev dnevnik, finski film - 23.00 Poročila

SREDA, 9. 9.

17.15 Poročila - 17.20 Pionirji modernega kiparstva, 3. del angleške dokumentarne serije - 17.50 Za pesmijo na Korčulo, 2. del - 18.10 Obzornik - 18.25 Kobenhaven: nogomet Danska - Jugoslavija, prenos EVR, Lj. v odmoru propagandna oddaja - 20.15 Risanka - 20.24 TV in radio nocoj - 20.26 Zrno do zrna - 20.30 TV dnevnik - 20.55 Vreme - 21.00 Film tedna: Tihi dogovor, ameriški film - 22.55 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov - 23.00 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

16.45 Test - 17.00 Split: skoki v vodo (moški) - finale, vključitev v prenos - 17.25 Split: EP v plavanju - finale, prenos - 19.30 Iz sporeda TV Ljubljana: Naj damo postre-liti kadilce, dokumentarna oddaja - 20.00 Na svoj način: Skupina Tunel - 20.20 G. Mihić: Soferja, ponovitev nadaljevanje - 21.30 Zagrebška panorama - 21.50 Knjige in misli (do 22.20)

TV Zagreb I. program:

16.10 Poročila - 16.15 TV koledar - 16.24 Kronika občine Sisak - 16.45 Dom in otroštvo - 17.25 Split: EP v plavanju - finale - 18.25 Kobenhaven: nogomet Danska - Jugoslavija - 20.15 TV dnevnik - 20.45 Skupno, notranjepolitična oddaja - 21.45 Godba brez not: Codona - 22.15 TV dnevnik

ČETRTEK, 10. 9.

17.35 Poročila - 17.40 Divja leta, mladinska nadaljevanje TV Beograd - 18.05 Nova obzorja, dokumentarna serija TV Novi Sad - 18.30 Obzornik - 18.40 Mladi za mlade: Maturantski izlet - 19.10 Risanka - 19.24 TV in

radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Studio 2 - 21.30 Piranski glasbeni večer: Komorni orkester RTV Ljubljana - 22.00 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 Test - 17.25 Split: EP v plavanju - finale, prenos - 18.45 TV kabaret - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Split: vaterpolo Jugoslavija : Nizozemska, prenos slovenski komentar - 21.10 Split: vaterpolo SZ : Italija, prenos - 22.10 Poročila (do 22.15)

TV Zagreb I. program:

16.15 Poročila - 16.20 TV koledar - 16.30 Kronika občine Split - 16.50 Babičin vnuč, otroška serija - 17.25 Split: EP v plavanju - finale - 18.45 TV kabaret - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Meridiani, notranjepolitična oddaja - 20.50 Video kviz - 21.45 TV dnevnik - 22.00 Glasbena oddaja ob dnevu mornarice

PETEK, 11. 9.

16.55 Poročila - 17.00 Rdeča Zora, otroška nadaljevanje TV Beograd - 17.30 Srečanje okteta 81, 2. del - 18.00 Obzornik - 18.10 Marx in Engels - Postaje njunega življenja, dokumentarna serija - 18.55 Ne prezrite - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio nocoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Vitez v modrem, ameriška nadaljevanje - 20.55 Stiri-desetlet-niki, poljska humoristična serija - 21.45 v znamenju - 22.00 Nočni kino: Iz življenja dopustnikov, sovjetski film

Oddajniki II. TV mreže:

16.10 Test - 16.25 Umetniško plavanje, posnetek z EP v Splitu - 16.55 Slovenska otvoritev SP v rokoborbi - 17.25 Split: EP v plavanju - finale, prenos (slov. kom.) - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Split: Vaterpolo Jugoslavija : Italija, prenos (slovenski komentar) - 20.50 Zagrebška panorama - 21.15 Zeleni kabaret - narodna glasba - 21.45 V petek ob 22.00, kulturni mozaik (do 22.45)

TV Zagreb I. program:

15.20 Poročila - 15.25 TV koledar - 15.35 Kronika občine Reka - 15.55 Plavica, otroška oddaja - 16.25 Split: Umetniško plavanje, posnetek z EP - 16.55 Slovenska otvoritev SP v rokoborbi - 17.25 Split: EP v plavanju - finale - 20.00 Prva sobota, zabavno glasbena oddaja - 20.50 Blakeovih sedem, serijski film - 21.40 TV dnevnik - 21.55 Glasba, čas, ljudje, zabavna oddaja

NOVO V KINU

Nekdo ubija dekleta na večer pred poroko. Primer je zapleten, inšpektor ne more najti nikakršnega vzroka za takšno početje, katero žrtve je bilo nekoč tudi njegovo dekle. Zdaj se pripravljajo na poroko tri študentke, prijateljice: Amy, Joyce in Nancy. Ženini oddejo na fantovščino in morilec ima odlično priložnost, da uresniči svoj krvavi načrt... Ameriški film *On ve, da si sama* je srhljivka, ki jo gledalci poudarjeno sprejeli.

KASKADER pa je film pustolovčin, humorja in neverjetnih akcij, svet resnice in fantazije. Film o filmu, kjer pobegli vojaki počne nemogoče reči, ker nima ničesar izgubiti, razen življenja. Na begu sreča filmsko ekipo in mora sprejeti režiserjeve pravila igre, če želi ostati na svobodi. Igra pa postaja vse težja. Kaskader komaj reši svojo kožo. Spopad dveh mož je to, ki se igra z življenjem, preizkuša sebe in druge in komaj se ločita, kaj je stvarnost in kaj film. V glavnih vlogah: Peter O'Toole, Steve Railsback, Barbara Hershey.

Lastniku bara v ameriškem mestecu posel nikakor ne gre. Tik pre pred razsulo je. S pomočjo svojega prijatelja in dekleta najde izvrstno rešitev v baru organizira plesno tekmovanje. Dekleta morajo obleči mokre majice, pod katerimi se črtajo njihove obline, ki privabljajo moške v lokal. Film *Vroče majice* je seveda erotična komedija.

Zahodnonemška vojna drama **ZAKON MARIJE BRAUN** pripoveduje o Mariji in Hermanu, ki preživita skupaj samo noč in pol dneva, potem pa mora on na rusko fronto. Po vojni Herman ni nazaj. Le Marija še verjame, da se bo vrnil, a medtem si življenje uredi po svoje. Do tragedije pride po dolgih letih, ko bi zakonca spet lahko živela skupaj.

KINO

KRANJ CENTER

4. septembra amer. barv. znanst. fant. film *IMPERIJ VRAČA UDAREC* ob 16. in 18. uri. PULA PO PULI 81: BANOVIC STRAHINJA ob 20. uri

5. septembra amer. barv. znanst. fant. film *IMPERIJ VRAČA UDAREC* ob 16. in 18. uri. PULA PO PULI: SE SPOMINJAS DOLLY BELL ob 20. uri. Premiera amer. barv. srhljivke *ON VE, DA SI SAMA* ob 22. uri

6. septembra amer. barv. risani film *TOM IN JERRY - OSKARJEVCA* ob 10. uri. amer. barv. znanst. fant. film *IMPERIJ VRAČA UDAREC* ob 15. in 17. uri. PULA PO PULI: ŠIROKO JE LISTJE ob 19. uri. Premiera amer. barv. pust. filma *KASKADER* ob 21. uri

7. in 8. septembra amer. barv. srhljivka *ON VE, DA SI SAMA* ob 16. in 18. in 20. uri

10. septembra premiera nem. barv. polit. drame *ZAKON MARIJE BRAUN* ob 16. in 18. in 20. uri

KRANJ STORŽIČ

4. septembra ital. barv. erot. film *HOTEL KELINHOFF* ob 16. in 18. in 20. uri

5. septembra hongk. barv. akcij. film *KUNG FU - BORCI ZA SVOBODO* ob 16. in 18. in 20. uri

6. septembra ital. barv. pust. film *AFERA CONCORDE 79* ob 14. uri, danski barv. erot. komedija *ZAKAJ NE PRIDEŠ V MOJO POSTELJO* ob 16. in 18. in 20. uri. Premiera amer. barv. erot. komedije *VROČE MAJICE* ob 20. uri

7. septembra amer. barv. erot. komedija *VROČE MAJICE* ob 16. in 18. in 20. uri

8. septembra amer. barv. erot. komedija *VROČE MAJICE* ob 16. in 18. in 20. uri. jug. barv. vojni film *VRNITEV* ob 20. uri

9. septembra danski barv. erot. komedija *ZAKAJ NE PRIDEŠ V MOJO POSTELJO* ob 16. in 18. in 20. uri

10. septembra amer. barv. srhljivka *PTIČI* ob 16. in 18. in 20. uri

KINO TRŽIČ

5. septembra amer. barv. vojni film *NOČ GENERALOV* ob 17. in 19.30, premiera amer. barv. erot. komedije *VROČE MAJICE* ob 22. uri

6. septembra amer. barv. risani film *PEPELKA* ob 15. uri, amer. barv. vojni film *NOČ GENERALOV* ob 16.30 in 19. uri, premiera amer. barv. srhljivke *ON VE, DA SI SAMA* ob 21.30

7. septembra ital. barv. vojni film *OD PE. KLA DO ZMAGE* ob 18. in 20. uri

10. septembra danski barv. erot. komedija *ZAKAJ NE PRIDEŠ V MOJO POSTELJO* ob 18. in 20. uri

DOM KAMNIK

5. septembra amer. barv. risani film *PEPELKA* ob 16. uri, grški barv. erot. film *EMANUELA - KRALJICA SADOVA* ob 18. in 20. uri, premiera amer. barv. pust. filma *KASKADER* ob 22. uri

6. septembra hongk. barv. akcij. film *KUNG FU - BORCI ZA SVOBODO* ob 15. uri, grški barv. erot. film *EMANUELA - KRALJICA SADOVA* ob 17. in 19. uri, premiera nem. barv. polit. drame *ZAKON MARIJE BRAUN* ob 21. uri

7. septembra domači barv. akcij. film *NORA HISA* ob 18. uri, franc. barv. erot. dokumentarni film *PARISKI NORI KONJ* ob 20. uri

8. in 9. septembra amer. barv. znanst. fant. film *IMPERIJ VRAČA UDAREC* ob 18. in 20. uri

10. septembra premiera amer. barv. CS vojnege filma *NOČ GENERALOV* ob 17.30 in 20. uri

DUPLICA

5. septembra danski barv. erot. komedija *ZAKAJ NE PRIDEŠ V MOJO POSTELJO* ob 20. uri

6. septembra hongk. barv. film *DEBELUHOVE AVANTURE* ob 15. in 17. uri, nem. barv. polit. drama *ZAKON MARIJE BRAUN* ob 19. uri

9. septembra amer. barv. vojni film *NOČ GENERALOV* ob 20. uri

10. septembra amer. barv. erot. komedija *VROČE MAJICE* ob 20. uri

KOMENDA

4. septembra amer. barv. vojni film *NOČ GENERALOV* ob 20. uri

5. septembra amer. barv. uest. film *PLAVI VOJAK* ob 20. uri

ČEŠNJICA

4. septembra ital. franc. barv. film *OD PE. KLA DO ZMAGE* ob 20.30

RADOVLJICA

5. septembra jugosl. barv. film *SREČNA DRUŽINA* ob 18. uri, nem. barv. film *DEKLETA GREDO V MUENCHEN* ob 20. uri

6. septembra nem. barv. film *DEKLETA GREDO V MUENCHEN* ob 18. uri, ital. barv. film *ZAROTA OKOLI NAFTE* ob 20. uri

7. septembra jugosl. barv. film *SREČNA DRUŽINA* ob 20. uri

8. in 9. septembra ital. barv. film *ZAROTA OKOLI NAFTE* ob 20. uri

BLED

4. septembra ital. barv. film *MESTO ŽENA* ob 20. uri

5. septembra amer. barv. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 18. in 20. uri

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice, sestre in tete

ANE ŠTEMPIHAR

roj. Boštjančič iz Vogelj

se iskreno zahvaljujemo sosedom, znancem in prijateljem za pomoč v času bolezni in vsem, ki ste darovali cvetje, jo pospremili na njeni zadnji poti ter nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se tudi gospodoma župnikoma za opravljeni obred.

ŽALUJOČI VSI NJENI!

Voglje, Milje, Orehek, Ljubljana, 31. avgusta 1981

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega brata in strica

CIRILA LAVTARJA

po domače Žikovcovega

se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za pomoč pri njegovi dolgotrajni bolezni, vsem, ki ste mu pomagali in lajšali bolečine ter za izraženo sožalje, darovano cvetje ter spremstvo na njegovo zadnjo pot na pokopališče v Selcah. Se posebej lepoto se zahvaljujemo dr. Rešku in Možganu za dolgotrajno zdravljenje, za nego patronažnima sestrama, g. kanoniku Francu Vrhuncu in farnemu župniku za njegove obiske, tolažilne besede in lep cerkveni pogreb; pevcem, ki so mu zapeli ganljive žalostinke; predstavniku društva invalidov Škofja Loka Antonu Pintarju in Cirilu Pogačniku za lepo izpovedane poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI VSI NJEGOVI!

Dolenja vas, 30. avgusta 1981

KINO BOHINJ - BOH. BISTRICA

5. septembra ital. barv. film *MESTO ŽENA* ob 18. uri, ital. barv. krim. film *CAJA PROTI GANGSTERJEM* ob 20. uri

7. in 8. septembra nem. barv. film *DEKLETA GREDO V MUENCHEN* ob 20. uri

9. septembra jugosl. barv. film *SREČNA DRUŽINA* ob 20. uri

10. septembra ital. barv. film *ZAROTA OKOLI NAFTE* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

10. septembra ital. west. film *PRIJATELJ V STISKI* ob 20. uri

KAM?

Turistična agencija
ALPETOUR

BEOGRAD

jesenski izleti z letalom, vlakom, avtobusom
ogled Beograda s Hišo cvetja
izleti v okolico

RIM - CAPRI - ASSISI

z avtobusom, odhod 25. 9.

MAKEDONIJA

4 dni, letalo do Skopja in nazaj, ogled Ohrida
odhod 25. 9.

RAB

7-dnevni paket,
hotel International,
odhod 17. in 24. okt.

Informacije in prijave v vseh Alpetourovih poslovalnicah.

Z GLOBTOUROM NA
MEDNARODNE SEJME
IN RAZSTAVE

Iz ponudbe strokovnih potovanj turistične agencije Globtour vam predstavljamo programe za obisk dveh sejmov. Od 15. do 17. septembra bo v Londonu »DUSTEX« – mednarodni sejem čistilnih in filtrirnih naprav. Na to razstavo, kjer bodo prikazane novosti na področju čiščenja plinov, filtriranja zraka, kontrole dimnih plinov in odpravevanja, prireja Globtour trodnevno potovanje z letalom. Cena potovanja, za katerega je odhod 15. septembra, je 11.750 din. Konec septembra bo v Parizu mednarodni sejem obdelave podatkov in telekomunikacij v pisarništvu, organizacija in tehnika poslovanja – »SI-COB«. Trodnevno potovanje z letalom na to prireditelje stane 6.900 din. Prijave sprejemajo poslovalnice Globtourja, kjer so vam na voljo programi in druge informacije o potovanjih in izletih, ki jih prireajo.

globtour
turistična agencija

Informacije in prijave: Globtour Ljubljana, posl. Maximarket – 24-155, 20-029 in Globtour Ljubljana, pos. Gosposvetska 4, 313-230 ali 311-164. Globtour rent car: v Maximarketu 27-223

I. IZLETI, POTOVANJA, EKSKURZIJE

- za zaključene skupine organiziramo potovanja po domovini in tujini, informacije dobite na Gosposvetski 4 (tel.: 311-155)
- 19. 9. 1981 – Dražgoše – Goriška Brda – 1. dan avtobus 630 din
- 26. 9. 1981 – Koroška – 1 dan avtobus, 720 din
- 19. – 20. 9. 1981 – Ravenna – San Marino – 2 dni avtobus 1950 din
- 4. 10. 1981 – trgateg – 1 dan avtobus, 845 din
- 2. – 4. 10. 1981 – Praga – 3 dni avtobus, 2950 din

...

Informacije in prijave:

Maximarket tel.: 24-155, Gosposvetska 4, tel.: 311-164.

Poslovalnica v Maximarketu prodaja tudi vse vrste letalskih in železniških kart oziroma vozovnic.

ZA LJUBITELJE OPERET – GROFICA MARICA IN KRALJICA ČARDAŠA

Kompas prireja dva izleta z obiskom operetne predstave. Odhod za prvi izlet je 18. septembra, udeleženci pa si bodo ogledali avstrijsko prestolnico Dunaj in opereto »Grofica Marica«, obiskali pa bodo tudi glavno mesto Gradiščanskega Železnog – Eisenstadt in Nežidersko jezero pri Rustu. Cena trodnevnega potovanja je samo 2.350 din. 25. septembra pa je odhod trodnevnega potovanja, na katerem bodo izletniki obiskali Bratislavo in Dunaj, kjer si bodo poleg mestnih znamenitosti lahko ogledali opereto »Kraljica čardaša«. Tudi cena tega potovanja je zelo nizka, samo 2.400 din. Omenimo naj še, da je na obeh izletih na razpolago dovolj enoposteljnih sob brez doplačila. Podrobni programi so vam na voljo v turističnih poslovalnicah. Ne zamudite ugodne priložnosti.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST

OBČINE RADOVLJICA

ODBOR ZA DRUŽBENO POMOČ V STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU

Komisija za subvencijo stanarin

na podlagi 1., 8. in 12. člena Pravilnika o delni nadomestitvi stanarine v občini Radovljica in v skladu s sklepom 11. seje zhora uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti, dne 9. 6. 1981 – razpisuje naslednji

NATEČAJ

ZBIRANJA VLOG ZA DELNO NADOMESTITEV STANARINE ZA LETO 1981

I. UPRAVIČENCI DO DELNE NADOMESTITVE STANARINE

Pravico do delne nadomestitve stanarine do maksimalne višine 80 % imajo vsi imetniki stanovanjske pravice na stanovanjih, vloženi v sklad stanovanj Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Radovljica, ki izpolnjujejo pogoje po citiranem pravilniku.

Delna nadomestitev stanarine je različna in odvisna od:

- velikosti stanovanja,
- letnega doseženega dohodka gospodinjstva,
- premoženjskega stanja imetnika stanovanjske pravice in članov gospodinjstva.

Do delne nadomestitve stanarine so upravičeni tisti imetniki stanovanjske pravice, ki skupaj s člani gospodinjstva uporabljajo stanovanje, ki po površini ne presega naslednjih normativov:

Število članov gospodinjstva (osebe):	površinski normativ (kv. m):
1	32
2	45
3	58
4	70

in za vsakega nadaljnjega člana gospodinjstva še po 15 kv. m. Za nefunkcionalna stanovanja, ki so starejša od petdesetih let, se normativ površine poveča še za 30 %.

Imetniki stanovanjske pravice pa nimajo pravice do delne nadomestitve stanarine v primerih, če sami oz. drugi člani gospodinjstva:

- oddajajo stanovanje v podnajem;
- uporabljajo del stanovanja v poslovne namene;
- so lastniki vseljivega stanovanja;
- so lastniki počitniške hišice ali drugih nepremičnin;
- so lastniki osebnega avta (določilo ne velja za invalide, ki avto res potrebujejo).

Imetniki stanovanjske pravice nimajo pravice do delne nadomestitve stanarine tudi v primerih, če so iz neopravičenega razloga nezaposleni.

II. UVELJAVITEV PRAVICE DO DELNE NADOMESTITVE STANARINE

Pravico do delne nadomestitve stanarine uveljavljajo imetniki stanovanjske pravice z zahtevkom, ki ga vložijo na stanovanjsko skupnost.

Zahtevek morajo vložiti na posebnem obrazcu, ki ga dobe pri strokovni službi stanovanjske skupnosti (ALPDOM Radovljica, Cankarjeva 27), v roku štirinajstih dni od objave tega natečaja.

Zahtevku morajo priložiti:

- potrdilo o številu družinskih članov gospodinjstva (za leto 1980),
- potrdila o letnem doseženem dohodu gospodinjstva (za leto 1980),
- izjavo, da imetnik stanovanjske pravice oz. drugi člani gospodinjstva ne oddajajo del stanovanja v podnajem, ne uporabljajo dela stanovanja v poslovne namene in da niso lastniki vseljivega stanovanja, počitniške hišice ali drugih nepremičnin ter osebnega avta.

III. SPLOŠNE DOLOČBE

V okviru razpisa za leto 1981 bodo obravnavane vloge z dokumentacijo, ki bodo prispevale v roku štirinajstih dni od objave tega natečaja.

Pristojna komisija stanovanjske skupnosti bo preverila upravičenost prosilcev do delne nadomestitve stanarine za leto 1981 ter pri tem upoštevala vse določbe pravilnika, o odločitvi pa prosilce obvestila v petnajstih dneh po sprejemu ustreznega sklepa.

OBVESTILO OBRTNIKOM IN DELAVCEM OBČIN GORENJSKE

Sklad za dopolnilno izobraževanje delavcev v zasebnem sektorju občin Gorenjske organizira v jesenskem času dve strokovni ekskurziji

I. GRAŠKI VELESEJEM

Ekskurzija se organizira v dveh terminih in sicer:

28. – 29. septembra in 2. – 3. oktobra

Odhod iz Kranja ob 5. uri izpred hotela Creina.

Obrotnik plača 2.160. – din, delavec 1.000. – din, ostale stroške povrne Sklad.

II. BOLNICA FRANJA IN OGLED TOZD MLINOTEST ALI TEKSTILNE

Ekskurzija se organizira v dveh terminih in sicer:

16. – 17. oktobra in 9. – 10. novembra

Odhod iz Kranja ob 6. uri izpred hotela Creina.

Obrotnik plača 2.050. – din, delavec 500. – din, ostale stroške povrne Sklad.

Rok prijave je do 10. septembra 1981, na Sklad za dopolnilno izobraževanje delavcev v zasebnem sektorju občin Gorenjske, Trg revolucije 3, vhod števil. 5, Kranj, ali na Občinsko obrtno združenje.

Vse informacije lahko dobite tudi po telefonu števil. 26-077.

OBČINA KRANJ

Izvršni svet

Izvršni svet občine Kranj je na 152. seji 9. 4. 1981 obravnaval program oblikovanja rezerv materialnih sredstev občinskega štaba za civilno zaščito za primer naravnih in drugih hudih nesreč v občini Kranj. Sestavni del programa občinskega štaba za civilno zaščito je tudi nastanitev ogroženega prebivalstva v slučaju naravnih (potres, neurje, poplave) in drugih hudih nesreč in ker vemo, da individualni lastniki in organizacije združenega dela posredujejo veliko število bivalnih prikolic, v katere bi lahko ob hudi naravni nesreči začasno nastanili ogroženo prebivalstvo Izvršni svet, Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito ter Komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito smatrajo, da je potrebno pristopiti k popisu bivalnih prikolic.

Na podlagi 191. člena zakona o ljudski obrambi (Uradni list SRS 23/76)

POZIVAMO

lastnike bivalnih prikolic k popisu. Popis se bo vršil od 14. 9. do 14. 10. 1981 vsak ponedeljek in petek od 6. do 15. ure ter vsako sredo od 6. do 17. ure v prostorih občine Kranj – Sekretariat za ljudsko obrambo, soba 132.

Popisa se morajo udeležiti vsi lastniki bivalnih prikolic, ki imajo stalno ali začasno bivališče na območju občine Kranj. Vsak lastnik bivalne prikolic (individualni lastnik ali organizacija združenega dela) je dolžan odzvati se pozivu.

Predsednik IS
Milan Bajželj

GLAS

Na osnovi sklepa UO DO razpisujemo eno štipendijo za šolsko leto 1981/82 za redni študij

NA FAKULTETI ZA SOCIOLOGIJO, POLITIČNE VEDE IN NOVINARSTVO – SMER NOVINARSTVO

Kandidati naj ob prijavi za podelitev štipendije (obrazec 1.65) predložijo še dokazila o vpisu, o svoji družbenopolitični aktivnosti, zadnje šolsko spričevalo (ali potrdilo fakultete o do sedaj opravljenih izpitih) ter potrdilo o premoženjskem stanju družine. Dokazila o izpolnjenih pogojih naj kandidati skupaj z vlogo dostavijo do vključno 19. septembra 1981 na naslov: CP Glas, Kranj, Moše Pijadeja 1/III s pripisom »štipendija«.

Upravni odbor
CP Glas Kranj

DELAJSKA UNIVERZA ŠKOFJA LOKA

V šolskem letu 1981/1982 bo Delavska univerza Škofja Loka organizirala izobraževanje odraslih v naslednjih oblikah:

SOLE:

- Osnovna šola: za 5., 6., 7. in 8. razred
- Tehniška šola strojne smeri: za 3. in 4. letnik
- Delovodska šola strojne smeri: za 2. letnik
- Delovodska šola avtomehanične smeri: za 2. letnik
- Administrativna šola: za 2. letnik
- Ekonomska šola:
 - za 2., 3. in 4. letnik
 - za računovodske delavce po skrajšanem programu
- Upravno administrativna šola: za 3. in 4. letnik

TEČAJI:

- nemškega, angleškega in drugih tujih jezikov (začetni, nadaljevalni in konverzacijski)
- za strojeopisje
- za krojenje in šivanje
- za makrame
- za strojno in ročno pletenje
- kuharski tečaji
- za varstvo pri delu
- za higienski minimum
- za skladiščnike
- za viličarje
- za težko mehanizacijo
- za tehniško risanje (I. in II. stopnje)
- turistično gospodinjstvo tečaji za kmečke gospodinjice in gospodarje
- za turistične delavce
- za snažilke
- za pisarniško poslovanje
- za vodenje poslovnih knjig

Po dogovoru organiziramo razne oblike internega izobraževanja za ozke profile, funkcionalno usposabljanje vodstvenih delavcev, izobraževanje za družbeno-politično delo in samoupravljanje v OZD, KS, SIS in DPO ter izobraževanje za SLO.

Prijave in informacije sprejemamo od 1. septembra do 15. septembra vsak dan razen ob sobotah v pisarni Delavske univerze Škofja Loka na PODNU v novem šolskem centru.

Trgovsko podjetje

nama
LJUBLJANA

TOZD Veleblagovnica
ŠKOFJA LOKA

vabi k sodelovanju
delavko za opravljanje del in naloge
SNAŽILKE

Pogoji za sprejem:

nepopolna osemletka, delo je za nedoločen čas v popoldanskem času, poskusno delo traja 30 dni

delavca za opravljanje del in nalog
SKLADIŠČNEGA DELAVCA

Pogoji za sprejem:

nepopolna osemletka, delo je za nedoločen čas, v dveh izmenah, poskusno delo traja 30 dni

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom sprejema Odbor za delovna razmerja TOZD Veleblagovnica Škofja Loka, Titov trg 1, v roku 15 dni po objavi.

Hotelsko turistična delovna organizacija

Gorenjka
n.sol.o. Jesenice

Na podlagi sklepa delavskega sveta delovne organizacije z dne 25. 8. 1981 razpisna komisija razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

**VODJE GOSPODARSKO-RAČUNSKEGA SEKTORJA
DELOVNE ORGANIZACIJE**

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima višjo izobrazbo ustrezne smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj ali
- srednjo izobrazbo ustrezne smeri in 10 let ustreznih delovnih izkušenj,
- da je moralno politično neoporečen,
- mandatna doba za razpisana dela in naloge traja 4 leta

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev s kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo na naslov: HTDO Gorenjka, Jesenice, Prešernova 16, 64270 Jesenice, s pripisom »Razpisna komisija«, v 15 dneh po objavi. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu delavskega sveta delovne organizacije.

Gostinska in trgovska
delovna organizacija

CENTRAL
KRANJ

TOZD VINO,
TOZD GOSTINSTVO
IN DSSS

objavljajo proste delovne
naloge in opravila

1. VEČ TRANSPORTNIH
DELAJCEV
za PE Kranj in
za PE Bled
2. TOČAJA –
NATAKARJA
3. POMOŽNEGA
KUHAJA
4. ČISTILKE

Pogoji pod točkami

1. 3. in 4.:
 - osnovna šola,
 - poskusno delo 2 meseca,
- pod 2.:
 - gostinska šola,
 - poskusno delo 3 mesece

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi oglasa na naslov Central, Kranj, Maistrov trg 11. Vsi prijavljeni kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbirnega postopka v 30 dneh po poteku roka za prijavo.

Osnovna šola
**JANKO IN STANKO
MLAKAR
ŠENČUR**

razpisuje dela in naloge

**UČITELJA GLASBENEGA
POUKA IN VODENJE
ZBOROV –**
za nedoločen čas.

Nastop službe takoj.

**UČITELJA RAZREDNEGA
POUKA**

za delo v podaljšanem bivanju, določen čas (nadomeščanje v času porodniškega dopusta).

Nastop službe oktobra 1981

Prijave z ustreznimi dokazili pošljite na tajništvo šole v roku 15 dni po objavi.

PPC GORENJSKI SEJEM
KRANJ
Staneta Žagarja 27

razpisuje

LICITACIJO

za leseni objekt za halo A

Licitacija bo dne 10. 9. 1981 ob 9. uri za družbeni sektor, ob 9.30 za zasebni sektor v Savskem logu.

Ogled lesenega objekta je možen isti dan od 7. ure dalje.

Udeleženci licitacije morajo pred licitacijo položiti kavcijo v višini 10 % od izklicne cene. Plačilo takoj po končani licitaciji. Pravne osebe morajo predložiti pooblastilo in izjavo o osnovnem sredstvu.

**ŽIVINOREJSKO
VETERINARSKI ZAVOD
GORENJSKE – KRANJ**
Iva Slavca 1

odbor za medsebojna delovna razmerja
objavlja dela oziroma naloge

**SPLOŠNEGA
VETERINARJA**

za delo v operativni veterinarsko-sanitarni inšpekciji v klavnicah v Radovljici

Za opravljanje razpisanih del oziroma nalog se zahteva opravljena diploma na BTF – v TOZD za veterinarstvo.

Za objavljena dela oziroma naloge je določeno trimesečno poskusno delo. Delo se združuje za nedoločen čas.

Pismene ponudbe z dokazilom o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi. Odbor bo upošteval prijave, ki bodo prispjele pravočasno in bodo opremljene z dokazili. Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 15 dneh po izbiri.

SKUPŠČINA OBČINE ŠKOFJA LOKA

Delovna skupnost sekretariata za občo upravo in proračun Upravnih organov občine Škofja Loka objavlja naslednja prosta dela in naloge

MATIČARJA NA KU

Pogoj:

– srednja strokovna izobrazba upravno-administrativne ali splošne smeri, tečaj za matičarja in 1 leto delovnih izkušenj

Kandidat mora biti družbenopolitično aktiven in mora imeti ustrezne moralno-politične vrline.

Dela in naloge se objavljajo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

**ADMINISTRATIVNEGA DELAVCA V SPREJEMNI
PISARNI**

Pogoj:

– srednja strokovna izobrazba upravno-administrativne smeri in eno leto delovnih izkušenj

Dela in naloge se objavljajo za določen čas s polovičnim delovnim časom – nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta.

Prijave z dokazili o strokovnosti in kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi oglasa na naslov: Občina Škofja Loka, sekretariat za občo upravo in proračun Škofja Loka, Poljanska cesta 2.

Nepopolnih prijav ne bomo obravnavali.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po preteku veljavnosti oglasa.

Železarski izobraževalni center
64270 JESENICE – SLOVENIJA

Po sklepu sveta centra razpisujemo javno licitacijo za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

	izklicna cena
– stružnica TES 2 250/1500 (motor ne dela)	80.000 din
– ploščinski brusilni stroj	25.000 din
– varilni transformator ELEKTRODA – dvojni	8.000 din
– varilni agregat SIEMENS	6.000 din
– vrtni stroj	5.000 din
– 2 kom elektromotorja 5.5 KW 2880 obr.	2.500 din
– barvni televizor VOXON (ni rezervnih delov)	500 din
– pisalni stroj Reinmetal	500 din
– 2 kom računska stroja	250 din
– magnetofon kolutni	300 din

Licitacija bo v prostorih Železarskega izobraževalnega centra na Jesenicah, Ul. bratov Ruparjev 2, in sicer 12. septembra 1981 ob 10. uri.

Pred začetkom licitacije morajo udeleženci predložiti dokazila o vplačani varščini v višini 10.000 din za osnovna sredstva pod zaporedno št. 1 in 2. in 20 % za ostala osnovna sredstva od izklicne cene. Varščino vplačajo pri blagajni centra na dan licitacije do 10. ure.

Prometni davek za prodajno ceno plača kupec, za delovne organizacije pa velja pisna izjava, da je za njih to osnovno sredstvo.

Ogled osnovnih sredstev na licitaciji je možen 12. septembra od 8. do 10. ure v prostorih centra.

ARCOMURKA

**LOKA, proizvodno, trgovsko in gostinsko
podjetje, n. sol. o. Škofja Loka**
TOZD JELEN, gostinstvo Kranj

objavlja naslednja dela oziroma naloge:

1. SNAŽILKE
za čiščenje prostorov na Ljubljanski 1 a v Kranju
2. KUHAJICE
v samopostrežni restavraciji Frankovo naselje v Škofji Loki
Pogoj: KV kuharica
3. TOČAJKE
v bifeju samopostrežne restavracije Frankovo naselje v Škofji Loki
Pogoj: – KV natakara
4. VOZNIKA ZA RAZVOZ HRANE
Pogoj: – izpit B kategorije
Delo se opravlja z deljenim delovnim časom (od 6.–13. ure in od 16.–17. ure)
5. VEČ NATAKARIC ZA OBRATE V KRANJU
Pogoj: – KV natakara
6. VEČ TOČAJK ZA OBRATE V KRANJU
Pogoj: – KV natakara
7. KUHAJICE V OBRATU STARI MAYR V KRANJU
Pogoj: – KV kuharica

Vsa dela se združujejo za nedoločen čas, poskusno delo za dela pod točko 1. traja 30 dni, za ostala dela pa 45 koledarskih dni. Kandidatom, ki bodo izbrani za dela pod točkami 5., 6., 7. TOZD nudi samsko ležišče. Pismene prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov: Loka, DSSS, Kidričeva 53, Škofja Loka, v 15 dneh po objavi oglasa.

V 83. letu starosti je doživel naša mama, stara mama

TEREZIJA MEKUČ

iz Sebenj

Pogreb pokojnice bo v petek, 4. septembra 1981, ob 16. uri izpred domače hiše na pokopališču v Križah.

ŽALUJOČI: hčerka Marta z možem Janezom, vnuka Bogdan in Janez

Sebenje, 2. septembra 1981

MALI

OGLASI

telefon
23-341

PRODAM

Prodajam 2200 kosov klinker OPEKE, 250x65x15, rjave barve »Ljubljana«. Bidovec Franc, Kranj, Jurčičeva 2, telefon 21-719 8179
Prodajam vrtno KLOPI in VOZ za prevoz smetnjakov. Pivk, Cegelnica 30, Naklo 8186
Prodajam 8 tednov stare NEMŠKE OVČARJE, Fireder, Gorenja vas - Rettec 63, Škofja Loka 8176
Prodajam TELETA za rejo. Velesovo 42, Cerklje 8234
Ugodno prodajam »KOMODO«, MIZO (oreh) in VIOLINO, Kranj, Sorlijeva 27 (stanovanje 14) 8235
Prodajam večjo količino STREŠNE OPEKE vinkovci, Detela Jože, Kranjska gora, tel. 88-530 8236
Prodajam mlado KRAVO s telikom ali 8 mesecev brejo. Lahovčič 17, Cerklje 8237

Prodajam 300 kosov pregradnih BLOKOV in 1000 kosov strešne OPEKE bo-brovec. Naslov v oglašnem oddelku 8238
Prodajam plemensko brejo OVČO in OVNA ter DRVA. Hrastje 51 8239
Prodajam TRAKTOR torped (120 ur) s kabino, Marinček, Naklo 3 8240
Poceni prodajam KAVČ, FOTELJA, rabljena desna VRATA masivni LES 85x200 cm. Britof 16, Kranj 8241
Prodajam brejo TELICO simentalco, Sp. Besnica 187 8242
Prodajam SILOKOMBAJN mex. II. - verižni. Boncelj, Sp. Duple 58 8243
Prodajam 30 smrekovih ŠPIROVCEV, debeline 10x10 cm, dolgih od 4 do 5 m in eno leto stare hrastove PLOHE. Informacije po tel. 41-036 od 15. ure dalje 8244
Ugodno prodajam 72 rdečih salonitnih strešnih PLOŠČ 1,20 x 1 m. Osredkar, C. Iva Slavca 5, Kranj 8245
Prodajam rabljeno SPALNICO. Partizanska 6, Senčur 8246
Ugodno prodajam 50 kv. m STENSKE OBLOGE (opaži), širine 8 cm. Rupa 36, Kranj 8247
Prodajam OBRAČALNIK maraton za kosilnico BCS. Robič, Niko, Gozd Martuljek 76/a 8248
Ugodno prodajam globok OTROŠKI VOZICEK, avstrijski, zelen zamet. Glavan Anica, Polje 33, Begunje 8249
HI-FI KASETOFON akai GX-M 10 in RECEIVER fischer ta-3000, ugodno prodajam. Informacije po tel. 28-493 8250
Prodajam TELETA za pleme. C. na Klanec 5, Kranj 8251
Prodajam električni ŠTEDILNIK (4 plošče), star 6 mesecev. Orehovlje 25 pri Predosljah 8252
GRADITELJI! Prodajam 14 kub. m TERVOLA, debeline 5 cm in 50 kv. m KOMBI PLOŠČ, debeline 5 cm. Ogled možen v soboto in nedeljo, 5. in 6. septembra. Sajevec Andrej, Trboje 102, Kranj 8253
Prodajam termoakumulacijsko PEČ 4 kW. Milje 26, Senčur 8254
Prodajam ŽELEZO, premera 8 mm, 500 kg. Zupan, Bistrica 12, Podbrezje 8255
Prodajam 24 kosov dekupirane PLOČE-VINE, velikost 2x1 m, debeline 0,8 mm, nove. Kranj, Zaslavska c. 47 8256
Prodajam električno DVIGALO, primerno za gradnjo hiš. Telefon 25-502 od 19. do 21. ure 8257
Prodajam KRAVO po izbiri in 6 tednov staro TELIČKO. Poženik 34, Cerklje 8258
Prodajam LES za ostreže, DESKE 25 mm in suha mehka DRVA. Suha 33, Kranj 8259
Prodajam 3 OKNA 130x130, zastekljena s polkni. Bajt Pavel, Žerjavka 3 pri Trbojah 8260
Prodajam trda suha DRVA. Javorje 26, POLJANE 8261
PRODAM TRI MESECE STAREGA PSA - SPANJOLA, in 60 kg nove ŽIME za v posteljno vložke (cena nizka). Vidmar, Tekstilna 5, Kranj 8262
Poceni prodajam starejšo DNEVNO SOBO: omari, 2 fotelja, kavč, mizico, primerno za manjši prostor. Kajnih, Kranj, Gorenjskega odreda 10, tel. 27-227 8263
Prodajam 14 kv. m klasičnega bukovega PARKETA, 15 kv. m SIPOREKSA 5 cm, 2 BOJLERJA, stojeca, 50-litrska. Vse nerabljeno. Pungershek, Škofjeloška c. 1, Kranj 8264
Prodajam lep bel KROMPIR igor, gnojen samo s hlevskim gnojem, cena 8 din - 1 kg, ter kupim mlado KRAVO, visoko brejo ali s teletom. Sp. Brnik 66, Cerklje 8265
Prodajam nerjavečo POMIVALNO MIZO z dvema koritoma. Telefon 27-761 dopoldan 8266
Prodajam dva BIKCA simentalca, stara 10 dni. Pokopališka 6, Kranj 8267
Prodajam rabljen črnobel TELEVIZOR. Ul. Tatjane Odrove 5, Kranj, Palovšnik 8268
Prodajam ozek ŠTEDILNIK na kurilno olje, cena 500 din. Žnidaršič Irena, Zaslavska 56, Kranj 8269
Prodajam TRAKTOR steyer, 28 KM, 60 kv. m desk za »pobjone« in 2000 kosov OPEKE špičak ter 3 prm. DRV. Zapuže 2, Begunje 8270
Poceni prodajam solo KITARO kopija fender. Cop Jani, Britof 133, Kranj 8271
Prodajam starejšo SPALNICO, Tomažič Marjan, Gregorčičeva 28, Bled 8272
Zaradi selitve prodajam ohranjen ŠTEDILNIK. Bradeška, Kocjanova 20, Strazišče - Kranj 8273
Prodajam LEŽIŠČE 90x190 in otroški POSTELJICO. Telefon 25-102 popoldan 8274
Prodajam dva FOTELJA in KAVČ. Kercelj Marjana, Savska 4, Lesce 8275
OTROŠKO POSTELJICO z jogijem in uvožen avtosež, vse dobro ohranjeno, ugodno prodajam. Žibert, Janeza Puharja 6/VI, Kranj 8276
Prodajam POGRAD z jogiji, trajnožareč ŠTEDILNIK küppersbusch, PEČ na olje ter betonsko STREŠNO OPEKO špičak, vse rabljeno. Telefon 77-887 - Bled 8277
STREŠNO OPEKO »folca« rabljeno, 2500 komadov prodajam ali poklonim. Kranj, Kajuhova 11, tel. 28-783
Prodajam novo PREŠO - stiskalnico za žitni kombajn Zmaj 132. Umnik Joža Predoslje 46
Prodajam jedilni KROMPIR igor, gnojen samo s hlevskim gnojem in 2 kub. m MIVKE, lahko dostavim na dom. Stare, Tatinec 6, Predvor 8348
Barvni TELEVIZOR, znamke blaupunkt, prodajam. Telefon 47-039 8349
KUHNJO in ŠTEDILNIK prodajam. Telefon 22-914 od 18. ure dalje 8350
Prodajam DAVOLI MIKSER z ojačevalcem, 100 W. Srednja Bela 33, Predvor, tel. 45-232 8351
Črnobel TELEVIZOR iskra panorama, letnik 1977, prodajam. Kličite popoldan po tel. 064-22-294 8352
Prodajam električni ŠTEDILNIK, »TEPIH« 1,50x2,50 m in TV-MIZO. Golnik 46 - soba 216 8353
Prodajam cementno OPEKO folc, rabljeno, 1000 kosov. Hudobivnik, Dvorje 82, Cerklje 8354
Prodajam KROMPIR, cvetnik za ozumnic. Sp. Brnik 23, Cerklje 8355

Prodajam dobro ohranjeno SPALNICO, cena 15.000 din. Omejc Jože, Sorlijeva 21, Kranj
Prodajam dolgo POROČNO OBLEKO, št. 38. Omejc Jože, Sorlijeva 21, Kranj
Prodajam nov ŠIVALNI STREŠNI GARANCIJI, znamke bagat - danica - tritik v kovčku ter še palčkan 80-BOJLER, 15 KV. m PLOŠČIC in lesno TUŠ-BANJO. Ogled vsak dan od 17. do 19. ure. Krmar, Stritarjeva 4, Kranj (pri kinu Center)
Prodajam macesnove in smrekove HE. Naslov v oglašnem oddelku
Prodajam rabljeno dvokrilna OKNA, menzije 150x150, z roletami. Kralj Hraštje 131, Kranj
Prodajam ročne SKARJE, dolžina 1 m in KAVČ. Vehovec Franc, Stara 4, Kranj
Prodajam 200 m ŽICE 2,5 mm, 1,5 mm, 200 m rebaste CEVI in DRŠALKE št. 41. Telefon 23-344, Ul. Moša Pijade 5
Prodajam 40 kv. m bukovega PAKETA, MREŽO za sejanje peska, 6 m težjo avtomobilsko PRIKOLICO, S. no 15, Tržič
Prodajam več po 10 tednov starih ŠIČKOV. Grad 43, Cerklje
Poceni prodajam italijansko POROČNO OBLEKO in krzno JAKNO, št. 38. Informacije po tel. 25-448
Prodajam 24 kv. m 5 cm KOMBI PLOŠČ, Kalan, Kurirska pot 33/a, Prizma
Prodajam rabljeno SPALNICO. Partizanska 6
Prodajam 10 tednov staro TELIČKO traktorski KULTIVATOR. Polje 129, Duple
Prodajam PUNTE, BANKINE in VE 6x5 cm. Kalan, Suha 4, pri sljah
Ugodno prodajam globok OTROŠKI VOZICEK. Ajdovec, Jezerska c. 12, Bled
Prodajam dva NEMŠKA OVČARJA, ternel T., Hrudica 33, pri Jesenju
Prodajam 30 kub. m suhih bukoveh BRITOF 152, Kranj
Prodajam 10 dni starega BIKCA, talca in dvobrazni obračalni PLUG. Bitnje 22, Zabcina
Prodajam električni VARILNI APARAT, gorenje varstoj, 135 - 145 A. Čirjak, Luže 66, Senčur
Prodajam eno leto staro TELIČKO, me. Puštal 19, Škofja Loka
Prodajam akustično KITARO. Polje 129, Duple
Prodajam barvni TELEVIZOR go. Zakotnik, Suha 8, Škofja Loka
Prodajam 3 kub. m SIPOREKSA, Podnar, Kopališka 13, tel. 064-61-014
Prodajam SORTIRNIK za krompir, kel) nov ali rabljen. Bukovec, Mošna, Škofja Loka
Prodajam lahke GUMI VOZ. Seta, Zabcina
Prodajam 4 nova vrtna KRILA, 75x200 cm, furnirana (2 levi, 2 desni), renja vas - Rettec 45, Škofja Loka
Prodajam SEME oljne repice. Jelenc, Gabrijel, Virmaše 5, Škofja Loka
Prodajam več PRAŠICEV, težkih do 100 kg. Posavec 16, Podnart
POZOR! Obveščam vas, da lahko ugodni ceni dobite KOKOSI - NESCE ali za zakol vsak dan v Strahinjaklo
Prodajam 80-basno HARMONIKO, lodija, trije registri. M. Bučan, Zupanj 12, Senčur
Prodajam dva PRAŠIČKA, težka 1 kg. Mlakarjeva 58, Senčur
Prodajam 8 tednov starega BIKCA, pleme in rabljene DESKE, PUNTE, BANKINE. Apno 11, Cerklje
Prodajam jedilni KROMPIR brez nega gnojenja. Maček, Adergas 21, klje
Prodajam dva meseca starega BIKCA, rejo. Sodnik, Cerklje 54
Prodajam TELIČKO staro 6 mese. Smartno 11, Cerklje
Prodajam en teden staro TELIČKO, zijko. Zg. Brnik 23, Cerklje
Prodajam dnevno OMARO in KUHINSKE ELEMENTE. Pogachnik, Kamna gorica 20
Prodajam globok OTROŠKI VOZ (nemški), dobro ohranjen. Ogled v soboto in nedeljo. Velikanje Milos, Staneta, mana 3, Kranj
Prodajam 4 kub. metrov suhih smrek. PLOHOV. Tel.: 22-062
Prodajam nerabljeno POROČNO OBLEKO in POROČNA PRSTANA iz zlata. Cena ugodna. Informacije po fonu 27-712
Prodajam BETONSKO ŽELEZO, 10 mm. Informacije po tel. 41-123
Prodajam manjšo količino VOGLA KOV in ZIDNE OPEKE 29x19x11. Naslov v oglašnem oddelku
Prodajam 1000 kg BETONSKO ŽELEZA premera 10 mm. Telefon 8250
Prodajam 13 vreč PERLITA za Boštarc Franc, C. na Rupo 1, Kranj - krica
Prodajam PUNTE in BANKINE. Preska 20, Tržič
Prodajam nove BLATNIKE za some delfino, široke. Pintar, Sopotnik, Škofja Loka
Prodajam 18 tednov stare JARČKE nice. Derling Zvone, Hlebce 16, Lesce
Ugodno prodajam rabljeno OKNA VRATA ter novo STREŠNO OPEKO. Dravograda, sive barve. Franci Propanik, Loka 12, Tržič

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre mame, stare mame, prababice, sestre in tete

ANE PRIMC

roj. Goričan iz Strazišča, Sitarska 9

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem in znancem za izražena sožalja, darovane vence in cvetje ter številno spremstvo na zadnji poti.

Posebna zahvala dr. Novaku, sestri Mojci in vsem dežurnim zdravnikom v času njene zadnje borbe za življenje. Lepa hvala tudi g. župniku, sodelavcem Save Kranj, Avtothene iz Ljubljane, IMP-ja iz Ljubljane za izraze sožalja in darovane vence.

Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat hvala!

ŽALUJOČI: otroci Draga, Tone, Anica, Minka, Ivica z družinami, sestri Mici in Fanika ter drugo sorodstvo!

Strazišče, Ljubljana, Motnik, 1. septembra 1981

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je v 85. letu tiho zapustila naša ljubljena mama, babica, prababica in sestra

ANA PREZELJ

roj. Demšar - Studeno 1
članica ZZB NOV

Na zadnjo pot jo bomo pospremili v petek, 4. septembra 1981, ob 15.30 izpred hiše žalosti na pokopališču v Selcah

ŽALUJOČI otroci z družinami: Marko, Anica, Mici, Julka, Ciril, Jože, Cilka, Andreja ter sestri Julka in Helena

Studen, 3. septembra 1981

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ALOJZIJA JAGODICA st.

iz Stiške vasi

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Hvala dr. Beleharju in sestri Anici za dolgoletno zdravljenje ter g. župniku in kaplanu Alojzu Kepic za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala tovarni IKOS Kranj in Lojzetovim sodelavcem iz Save.

ŽALUJOČI: žena Rozka, hčerka Zalka, sinova Lojze in Nande z družinami, brat in sestre ter drugo sorodstvo!

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustila naša mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA VREČEK

roj. Tičar - Krumpčeva mama

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem, Društvu upoko-jencev, sodelavcem SGP Gradbinec in vsem ostalim za darovano cvetje, izrečeno sožalje in pomoč.

Posebna hvala dr. Hribniku za dolgoletno zdravljenje, kakor tudi gospodu župniku za pogrebni obred in vsem ostalim, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI VSI NJENI!

Tupaliče, 1. septembra 1981

Izdaja CP Glas, Kranj, Stavek TR
renjski tisk Kranj, tisk: ZP Ljubljana
pravica, Ljubljana. Naslov uredništva
in uprave lista: Kranj, Moše Pijade
Tekoči račun pri SDK v Kranju: 51500-603-31999 - Telefon: 23-341
glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-835, redakcija 21-835
komercialna - propaganda, naročniki mali oglasi in računovodstvo 23-341
Individualna polletna naročnina 250,- din, za inozemstvo preračunano v valuto vključno s poštnino.
Oproščeno prometnega davka po slojstojnem mnenju 421-1/72.

Stara Loka, 27. avgusta 1981

»Miha Pavliha balonček napiha...«

Ko smo prvi dan prestopili prag vrta z našimi malčki, novinci, smo vsi jokali. Mamice in atiji in stare mame bolj na skrivaj, malčki odkrito, naglas. Kot milni mehurčki so se razblinili navdušeni domači pogovori, kako imenitno bo v vrtcu, kjer imajo toooliko igrac. Grenkobe prvega slovesa se ni dalo skriti.

Alenka sedi na majhnem stolčku, narahlo podrsava z drobnimi nožicami in viha prstke v obupnem pridruženem joku. Tesnoba neznane igralnice in misel na dom, na mamico, stiska grlo v silnem drhtenju. Kdaj pride? Kaj, če pozabi? Kaj, če se izgubi in ne najde poti do vrta?

Skozi potoček neusahljivih solz se rišejo na okenski šipi polžki v sto mavričnih barvah, medvedki na polici poplesavajo in nič ne pomaga, če so prijazni pogledi. Sem in tja lovi besede že znane pesmice, a kepica v grlu je tako velika, da je komaj prostora za kratek, prežalosten, pretožen vzdih.

Dveletna Simonca vleče dudko v kotu in stiska medvedka, Mojca je utrujena od joka z glavico na polici. Tovarišica Marija z zavidanja vredno voljo riše kroge: »Miha Pavliha balonček napiha pa poskoči in balonček poči...«, stari »vrtičkarji« skačejo in vriskajo od veselja in navdušenja. Simonca se prav počasi približuje skupinici otrok, a se spet odmakne v kot — rada bi poskočila kot Mihec Pavlihec, a kaj, ko je misel na mamico še močnejša in pridružen jok edini prijatelj...

»Katka, kako je bilo v vrtcu?« — Nič. Oči, še modre od solza, so trdno

Kaj bi s tem vlakcem, ko je misel na mamico močnejša...

uprte v tla. Bridke, tesnobne ure kot še nikdar, niso pozabljene.

»Ali ne, da imajo čisto majčkene umivalnike?« — »Ja, imajo. Pa papir. Potegneš, pa gre ven. Pa spet lahko potegneš. Pa gre kar ven.«

»Tovarišica, je fletna?«

»Ni. Ni pustila telefonirati.«

»Kaam telefonirati, Katka!«

»Mamici. Tisti telefon je dala.

Brez številke!«

»Saj nima pravega, Katka!«

»Ima. Na polici. Ampak jaz ga ne dosežem...«

Prve, »ta hude« dni je vedno tako. Sto in sto prošelj, izgovorov, tesnobni spomini, za lončke in lončke solza. Najraje bi pobegnili, saj so ure tako zelo dolge, okolje tuje in neznano. Prava figa, če tisti Miha Pavliha balonček napiha, če je zunaj tobogan pa vlakci — jaz grem k mamici, domov, ne maram vrta! A za čisto bežne hipce se dom vendarle pozabi in ob dobri vzgojiteljici se bo vedno bolj, s tedni, ki prihajajo. Tedaj bo ves vrtec kot Mihec Pavlihec vriskal in skakal ter se valjal po tleh, da bo bobnelo in odmevalo...

A danes še ne. Danes se štejejo sekunde, danes se razmišlja med hlipom in jokom, kako bo lepo, ko vrtca ne bo, kako bi bilo lepo, ko ga sploh ne bi bilo.

»Kmalu bo nedelja. Ob nedeljah ni vrta.«

»Ni, Katka.«

»Ampak po nedelji bom lahko zbolela.«

»Zbolela!«

»Ja. Bolna bom. Pa bo tovarišica telefonirala. In bo rekla: kje si Katka, jaz pa bom rekla, da sem bolna. Da ne morem v vrtcu.«

»Katka, ali greš v vrtcu večkrat na stranišče?«

»Se kar.« Povešena šobica spet napoveduje nevihto.

»Kolikokrat pa si šla včeraj?«

»Kam?«

»V vrtcu. Na stranišče.«

»Ah... to! ... Enkrat, dvakrat, trikrat... desetkrat!« — Hitro zamahne z ročico in mrko odkoraka na dvorišče.

D. Sedej

GLASOVA ANKETA

Zakaj so gostilne sredi poletja zaprte

Dogodilo se je koncem julija, da so nas obiskali znanci in hoteli smo jih peljati na večerjo v eno kranjskih gostiln z dobro domačo kuhinjo. Toda, vse po vrsti so bile zaprte in na vratih je pisalo: dopust. Povprašali smo zdaj nekaj gostilničarjev, zakaj prav sredi poletja za nekaj tednov zapro lokale. Odgovori so si zelo podobni, dodamo jim lahko le še našo misel, da tudi davčni vijak in drugi predpisi v tem pogledu ne delujejo spodbudno.

ANČKA RUP, gostilna Laker na Kokrici:

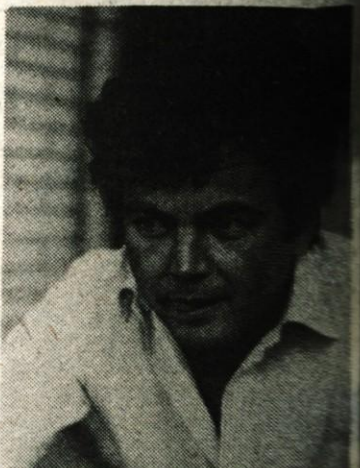
»Tako kot drugi gremo radi na dopust poleti. Pet je pri nas zaposlenih, otroke imajo, šolarje in družine pač hočejo iti na dopust poleti, kar je vendar povsem razumljivo. Že tako delamo vse sobote, nedelje in praznike. Nemogoče pa je, da bi se tako uskladili, da bi postopoma koristili dopust, premalo nas je. Nadenostila pa takorekoč ni moč dobiti, dobri delavci so tako vsi v službah. Poleg tega pri nas ni sezone in julij je eden najslabših mesecev v letu. Zapro se kranjske tovarne, ljudje gredo na dopust, tudi poslovnih gostov ni. V začetku julija se nam še pozna škofjeloški piknik, saj tuji radi prihajajo na domače štruklje, potico. Nato je z gorenjskim sejmom spet več obiska. Zato smo tudi letos lokal zaprli od srede do konca julija. Res pa je, da so bile tedaj zaprte tudi druge gostilne, pri Jeršinu, Bizjaku, Blažunu. Vsi smo si pač izbrali za nas najbolj neugodne tedne v poletju.«

LOJZKA ALEŠ, gostilna pri Alešu na Bregu pri Kranju:

»Tri tedne smo imeli zaprto, koncem julija in v začetku avgusta. Vselej gledamo, kdaj so zaprte sosednje gostilne, tako je Rekar začel dopust, ko se je pri nas iztekel. Da bi dopuste razporedili, nas je premalo in izberemo pač čas, ko ni veliko prometa. Tovarne imajo tedaj kolektivne dopuste in ljudje gredo

na morje. Sicer pa delamo leto, vse sobote, nedelje in praznike in pri nas zaposleni nimajo vsaj dopust imeti poleti, ko nimajo šole. Pomoči ni moč biti, v gostinstvu že tako ni več noče delati.«

ANDREJ KARLIN, gostilna Plevna v Škofji Loki:

»Pri nas zaposleni želijo tako imeti dopust poleti kot ostali. Naše delo zahteva polzasedenost, poleti, ko je od vrt, je obseg dela še večji, nemogoče je, da bi dopuste poredili. Zamenjave ni moč biti, saj delo v kuhinji ali strežbi zahteva v gostilni kot naša ustrezno usposobljenost. Pri Zdrženju obrtnikov imajo gostinci svojo sekcijo in vsako leto se dogovorimo o usklajenju dopustov na posameznih območjih. Tako pri nas zapremo gostilno in upoštevamo, kdaj zapre Danilo v Retečah in Pav Demšar v Škofji Loki. Sicer pri nas ni prave sezone in poletnih mesecih upade obseg poslovnih gostov. Tako poletni čas izkoristimo tudi za čiščenje in beljenje prostorov. Seveda pa želimo tudi nekaj tednov preživeti skupaj z družinami, ko otroci nimajo šole, saj ta vse sobote, nedelje in praznike delamo.«

M. Volčjak

Prve dni v vrtcu je vse tako novo, vse tako tuje...

Peko

TOVARNA OBUTVE TRŽIČ NA

ŠUŠTARSKI NEDELJI

nudi:

- 10%-20% sejemskega popusta na moško in žensko obutev Peko
- posebno ugodna ponudba obutve naših kooperantov
- moška obutev od 470.- dalje
- ženski škornji od 600.- dalje
- apreski obutev od 780.- dalje
- fantovska in dekliška obutev od 370.- dalje
- PVC škornji s podloženim krznom od 350.- dalje
- moški copati od 150.- dalje
- ženski copati od 160.- dalje
- otroški copati od 150.- dalje

Izkušen in spreten orač

22-letni Franc Fajfar iz Čirč pri Kranju je kljub mladim letom že star znanec traktorskih tekmovanj — Na letošnjem republiškem prvenstvu na Apaškem polju v Lutvercih pri Gornji Radgoni je zmagal med mladimi zadrugniki in se s slovensko ekipo uvrstil na državno prvenstvo

Kranj — Mladim kmetovalcem Gorenjske na jubilejnim 25. republiškim tekmovanjem traktoristov, mladih zadrugnikov in tokrat prvič tudi mehanikov ni uspelo še tretjič zapored zmagati in s tem osvojiti prehodnega pokala v trajno last. Z Apaškega polja v Lutvercih pri Gornji Radgoni so jim ga minulo soboto z dobrimi desetim točkami prednosti odnesli mladi kmetje z ljubljanskega področja.

»Tudi drugo mesto v ekipni razvrstitvi je uspeh. Vedeti je treba, da sta tokrat zastopala Gorenjsko kar dva novince, ki se v konkurenci več kot tridesetih tekmovalcev nista najbolje znašla. Brez izkušenj in iznajdljivosti, ki pa je posledica tekmovalne rutine, na takšnih prvenstvih ne gre,« pravi Franc Fajfar iz Čirč, ki se je letos že šestič udeležil traktorskega tekmovanja. Trikrat mu je doslej uspelo prebiti se tudi na republiško prvenstvo in dvakrat med najboljšie orače v Jugoslaviji. Pred dvema letoma je bil v Krškem celo tretji traktorist — mladi zadrugnik v državi.

V Lutvercih je zmagal in prehitel drugouvrščenega Lojzeta Colariča iz Posavja za 33 točk. »Odločilo je oranje, kjer sem si nabral tudi odločilno prednost za končno zmago,« pravi Franc. »V spretnostni vožnji sem za dve desetinki sekunde zaostal za najboljšim, medtem ko sem bil pri reševanju teoretičnih vprašanj povsem povprečen. Da bi se pripravljaj

za takšna tekmovanja? No, pred gorenjskim prvenstvom na šenčurskem polju sem še »zapregel« plug in za poskušnjo odprl nekaj brazd. Pred nastopom v Lutvercih je zmanjkalo časa. Preveč je bilo treba hiteti s spravilom krompirja. Najpomembnejše pri oranju je odpiranje in zapiranje brazde, splošna podoba parcele, globina in tudi hitrost oranja. Prst se najlepše sprošča v brazde pri šestih do devetih kilometrih na uro. Apaško polje je kot nalašč za tekmovanja oračev. Zemlja je lahka in užitek jo je obračati,« pripoveduje Franc še ves pod vtisom sobotnega nastopa. Za nagrado je prejel poleg medalje in diplome še 300 kilogramov gnojila. »Prav bo prišlo. Rado ga manjka in drago je.«

Velika je Fajfarjeva kmetijska čaha. Čez 30 glav živine redijo, 80 tarov zemlje obdelujejo, polovico posadijo s krompirjem. V družini mama in ata, »ta mlada« dva Franc in žena pa še sestra. Toda vse je dovolj dela kljub traktorski in priključkom: Franc bo očetov slednik. Ne zato, ker je edini v družini, ki se veseli mu je delo v naravi, na polju in v hlevu.

V veselje so mu tudi traktorska tekmovanja. 25. in 26. septembra se z dvema mladima zadrugnikoma zastopal Slovenijo na zveznem tekmovanju oračev v bližini Osrednjega Bleda. Tudi tokrat mu bo najbrž zmanjkalo časa za priprave. Pa kaj bi skušnje z domače kmetije — deset hektarov preorje na leto — kaj veljajo. In obilo sreče!

C. Zaplotnik

Tovarna žičnica na Golico

Jesenice — Dolga leta načrtujejo, da bi na precej skani Golici nad Jesenicami postavili planinsko kočjo. Zdaj se gradnja pripravljajo člani ninskega društva Jesenice, bodo na Golici zgradili kočjo, lavci Gozdnega gospodarskega Bleda pa so na pomočju že postavili tovorno žičnico. Žičnica je dolga 1070 metrov in bo služila izgradnji doma na Golici.